

WROCŁAWSKIE WIADOMOŚCI KOŚCIELNE

PISMO URZĘDOWE
KURII METROPOLITALNEJ WROCŁAWSKIEJ
WE WROCŁAWIU

Rok LVI

Wrocław, lipiec – wrzesień 2003 roku

Nr 3

I. Akta Stolicy Apostolskiej

56.

Uwagi Kongregacji Nauki Wiary dotyczące projektów legalizacji prawnej związków między osobami homoseksualnymi

Wstęp

1. Różne kwestie dotyczące homoseksualizmu były w ostatnim czasie wielokrotnie poruszane przez Ojca Świętego, Jana Pawła II i odpowiednie dykasterie Stolicy Apostolskiej¹. Chodzi bowiem o zjawisko moralnie i społecznie niepokojące, także w tych krajach, w których nie nabiera jakiegos szczególnego wymiaru z punktu widzenia rozporządzenia prawa. Budzi, natomiast, większy niepokój w krajach, które już zalegalizowały, albo zamierzają zalegalizować związki homoseksualne, w niektórych przypadkach włącznie z uprawnieniem do adopcji dzieci. Poniższe

---

¹ Por. Jan Paweł II, *Rozważanie przed modlitwą „Anioł Pański”* 20 lutego 1994 i 19 czerwca 1994; *Przemówienie do Uczestników Zebrania Plenarnego Papieskiej Rady ds. Rodziny*, 24 marca 1999; Katechizm Kościoła Katolickiego, nn. 2357-2359, 2396; Kongregacja Nauki Wiary, deklaracja *Persona humana*, 29 grudnia 1975, n. 8; *List do Biskupów Kościoła Katolickiego o duszpasterstwie osób homoseksualnych*, 1 października 1986; *Uwagi dotyczące odpowiedzi na propozycje ustaw o niedyskryminacji osób homoseksualnych*, 24 lipca 1992; Papieska Rada Do Spraw Rodziny, *List do Przewodniczących Konferencji Episkopatów Europy w sprawie rezolucji Parlamentu Europejskiego dotyczącej związków homoseksualnych*, 25 marca 1994; *Rodzina, małżeństwo i „związki de facto”* 26 lipca 2000, n. 23.

uwagi nie zawierają nowych elementów doktrynalnych; ich celem jest przypomnienie podstawowych prawd związanych z powyższym problemem i wskazanie kilku argumentów o charakterze racjonalnym, mogących posłużyć biskupom przy sporządzaniu bardziej szczegółowych dokumentów, z uwzględnieniem sytuacji istniejących w różnych regionach świata: wypowiedzi służących ochronie i promocji godności małżeństwa jako podstawy rodziny i trwałości społeczeństwa, którego ta instytucja jest częścią konstytutywną. Uwagi te mają na celu również ukierunkowanie działań polityków katolickich, którym wskazują zasady postępowania, zgodne z sumieniem chrześcijańskim w sytuacjach, gdy mają oni do czynienia z projektami ustawodawczymi związanymi z tą problematyką². Jako że dotyczy ona prawa moralnego naturalnego, poniższe argumenty proponowane są nie tylko wierzącym, ale także wszystkim osobom zajmującym się propagowaniem i obroną dobra wspólnego społeczności.

I. Istota i nieodzowne przymioty małżeństwa

2. Nauczanie Kościoła o małżeństwie i o komplementarności płci podejmuje prawdę wskazaną przez *recta ratio* i jako taką przyjętą przez wszystkie wielkie kultury świata. Małżeństwo nie jest jakimkolwiek związkiem między osobami. Zostało ono ustanowione przez Stwórcę w swej istocie, zasadniczych właściwościach i celach³. Żadna ideologia nie może pozbawić ludzkiego ducha pewności, że małżeństwo istnieje tylko między dwiema osobami różnej płci, które przez wzajemne osobowe oddanie, im właściwe i wyłączne, dążą do jedności ich osób. W ten sposób udoskonalają się wzajemnie, by współpracować z Bogiem w przekazywaniu i wychowaniu nowego życia ludzkiego.

3. Prawda naturalna o małżeństwie została potwierdzona przez Objawienie, zawarte w opowiadaniach biblijnych o stworzeniu, będących również wyrazem pierwotnej mądrości człowieka, w której daje się słyszeć głos samej natury. Istnieją trzy podstawowe elementy stwórczego planu dotyczącego małżeństwa, o którym mówi Księga Rodzaju.

Przede wszystkim, człowiek, obraz Boga, został stworzony „mężczyzną i niewiastą” (Rdz 1, 27). Mężczyzna i kobieta są sobie równi jako osoby i dopełniają się jako odrębne płci. Płciowość z jednej strony należy do sfery biologicznej, z drugiej zaś, zostaje wyniesiona w stworzeniu ludzkim na nowy poziom – osobowy, na którym ciało i duch się jednoczą.

---

² Por. Kongregacja Nauki Wiary, *Nota doktrynalna o niektórych aspektach działalności postępowania katolików w życiu politycznym*, 24 listopada 2002, n. 4.

³ Por. Sobór Watykański II, *Konstytucja Duszpasterska „Gaudium et spes”*, n. 48.

Poza tym, małżeństwo zostało ustanowione przez Stwórcę jako forma życia, w której realizuje się wspólnota osób związana z pełnieniem aktów płciowych. „Dlatego mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem” (Rdz 1, 24).

Wreszcie, Bóg zechciał powierzyć temu związkowi mężczyzny i kobiety szczególne uczestnictwo w swym dziele stwórczym. Dlatego błogosławił mężczyznę i niewiastę tymi słowami: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się” (Rdz 1, 28). W planie Stwórcy komplementarność płci i płodność należą więc do samej natury instytucji małżeństwa.

Co więcej, związek małżeński mężczyzny i kobiety został wyniesiony przez Chrystusa do godności sakramentu. Kościół naucza, że małżeństwo chrześcijańskie jest znakiem przymierza Chrystusa z Kościołem (por. Ef, 32). To chrześcijańskie znaczenie małżeństwa nie umniejsza głęboko ludzkiej wartości związku małżeńskiego mężczyzny i kobiety, ale ją potwierdza i umacnia (por. Mt 19, 3-12; Mk 10, 6-9).

4. Nie istnieje żadna podstawa do porównywania czy zakładania analogii, nawet dalekiej, między związkami homoseksualnymi a planem Bożym dotyczącym małżeństwa i rodziny. Małżeństwo jest święte, natomiast związki homoseksualne pozostają w sprzeczności z naturalnym prawem moralnym. Czyny homoseksualne bowiem „wykluczają z aktu płciowego dar życia. Nie wynikają z prawdziwej komplementarności uczuciowej i płciowej. W żadnym wypadku nie będą mogły zostać zapobiegane”⁴.

W Piśmie Świętym stosunki homoseksualne „są potępione jako poważna deprawacja... (cf. Rz 1, 24-27; 1 Kor 6, 10; 1 Tm 1, 10). Ten sąd Pisma Świętego nie uprawnia do stwierdzenia, że wszyscy dotknięci tą nieprawidłowością mają tym samym winę osobistą; świadczy jednak, że akty homoseksualizmu są wewnętrznie nieuporządkowane”⁵. Taką samą ocenę moralną znajdujemy u wielu pisarzy chrześcijańskich pierwszych wieków⁶ i została ona jednoznacznie przyjęta przez Tradycję katolicką. Niemniej, według nauczania Kościoła, mężczyźni i kobiety o skłonnościach homoseksualnych „powinni być traktowani z szacunkiem, współczuciem i delikatnością. Powinno się unikać wobec nich jakichkolwiek oznak niesłusznej dyskryminacji”⁷. Takie osoby są wezwane, tak jak inni

---

⁴ Katechizm Kościoła Katolickiego, n. 2357.

⁵ Kongregacja Nauki Wiary, deklaracja *Persona humana*, 29 grudnia 1975, n. 8.

⁶ Por. na przykład św. Polikarp, *List do Filipian*, V, 3; św. Justyn, *Apologia I*, 27, 1-4; Atenagoras, *Prośba za chrześcijanami*, 34.

⁷ Katechizm Kościoła Katolickiego, n. 2358; por. Kongregacja Nauki Wiary, *List do Biskupów Kościoła Katolickiego o duszpasterstwie osób homoseksualnych*, 1 października 1986, n. 10.

chrześcijanie, do życia w czystości⁸. Ale skłonność homoseksualna jest „obiektywnie nieuporządkowana”⁹ i czyny homoseksualne „są grzechami pozostającymi w głębokiej sprzeczności z czystością”¹⁰.

II. Postawy wobec problemu związków homoseksualnych

5. Wobec zjawiska związków homoseksualnych, faktycznie istniejących, władze cywilne przyjmują różne postawy: czasem ograniczają się do tolerowania tego zjawiska; niekiedy zgłaszają propozycje legalizacji takich związków pod pretekstem zapobieżenia – w odniesieniu do niektórych praw – dyskryminacji osoby, która współżyje z osobą tej samej płci; w niektórych przypadkach popierają nawet równouprawnienie związków homoseksualnych i małżeństw we właściwym tego słowa znaczeniu, nie wykluczając uznania zdolności prawnej do starania o adopcję dzieci.

Tam, gdzie państwo przyjmuje politykę faktycznej tolerancji, niepociągającej za sobą ustawodawstwa, które byłoby wyraźnym zalegalizowaniem takich form życia, należy właściwie rozróżnić poszczególne aspekty zagadnienia. Sumienie moralne wymaga, aby w każdym przypadku być świadkami pełnej prawdy moralnej, której przeciwstawiają się zarówno akceptacja stosunków homoseksualnych jak niesprawiedliwa dyskryminacja osób o skłonnościach homoseksualnych. Należy zatem postępować w sposób dyskretny i roztropny, mając na uwadze, przykładowo, następujące cele: ujawnić ewentualne instrumentalne czy ideologiczne wykorzystanie tej tolerancji, wyrazić jednoznacznie niemoralność tego typu związków, przypomnieć państwu o konieczności utrzymania zjawiska w takich granicach, by nie stanowiło ono zagrożenia dla moralności społecznej i, przede wszystkim, nie narażało młodych pokoleń na błędne koncepcje płciowości i małżeństwa, co pozbawiłoby je koniecznej ochrony i przyczyniłoby się do rozszerzania się samego zjawiska. Tym, którzy w imię tej tolerancji chcą podejmować działania na rzecz przyznania określonych praw osobom homoseksualnym współżycącym ze sobą, należy przypomnieć, że tolerowanie zła jest czymś zupełnie odmiennym od aprobowania i legalizowania zła.

W wypadku prawnego zalegalizowania związków homoseksualnych, bądź zrównania prawnego związków homoseksualnych i małżeństw wraz z przyznaniem im praw, które są właściwe temu ostatniemu, konieczne jest przeciwstawienie się w sposób jasny i wyrazisty. Należy wstrzymać się od jakiegokolwiek formalnej współpracy w promowaniu

---

⁸ Por. Katechizm Kościoła Katolickiego, n. 2359; Kongregacja Nauki Wiary, *List do Biskupów Kościoła Katolickiego o duszpasterstwie osób homoseksualnych*, 1 października 1986, n. 12.

⁹ Katechizm Kościoła Katolickiego, n. 2358.

¹⁰ Tamże, n. 2396.

i wprowadzaniu w życie praw tak wyraźnie niesprawiedliwych, a także, jeśli to możliwe, od działania na poziomie wykonawczym. W tej materii każdy może odwołać się do prawa odmowy posłuszeństwa z pobudek sumienia.

III. Argumenty racjonalne przeciwko legalizacji prawnej związków homoseksualnych

6. Zrozumienie racji, powodujących konieczność przeciwstawienia się w ten sposób instancjom starającym się o zalegalizowanie związków homoseksualnych, wymaga kilku specyficznych uwag etycznych, różnych w swej naturze.

W porządku odpowiadającym prawemu rozumowi (recta ratio)

Zadanie prawa cywilnego jest niewątpliwie bardziej ograniczone niż prawa moralnego¹¹, a prawo cywilne nie może wchodzić w konflikt z prawym rozumem (*recta ratio*) bez utraty tym samym mocy wiążącej dla sumienia¹². Każde prawo, ustanowione przez ludzi, ma rację bytu jako prawo na tyle, na ile jest zgodne z naturalnym prawem moralnym, uznawanym przez prawy rozum (*recta ratio*) i na ile respektuje w szczególności niezbywalne prawa każdej osoby¹³. Ustawodawstwa przychylnie związkom homoseksualnym są sprzeczne z prawym rozumem, ponieważ udzielają gwarancji prawnych analogicznych do tych, jakie przysługują instytucji małżeństwa, związkom między dwoma osobami tej samej płci. Biorąc pod uwagę wartości, które się z tym wiążą, państwo nie może zalegalizować takich związków bez uchybienia swemu obowiązkowi promowania i ochrony zasadniczej instytucji dla dobra wspólnego jaką jest małżeństwo.

Można by zapytać, w jakim sensie może być przeciwne dobru wspólnemu rozporządzenie, które nie nakazuje żadnego szczególnego zachowania, a ogranicza się do prawnego uznania faktycznej rzeczywistości, która pozornie wydaje się nie powodować niesprawiedliwości wobec nikogo. W tym względzie należy rozważyć przede wszystkim różnicę istniejącą między zachowaniem homoseksualnym, jako zjawiskiem prywatnym, a tym samym zachowaniem, jako relacją społeczną prawnie przewidzianą i zaaprobowaną, włącznie z nadaniem jej rangi jednej z instytucji systemu prawnego. Drugi przypadek nie tylko jest o wiele poważniejszy, ale przybiera zasięg o wiele większy i głębszy, przez co prowadziłby do zmian całego porządku społecznego, które okazałyby się sprzeczne z dobrem wspólnym. Prawa cywilne są zasadami ukierunkowującymi życie człowieka w łonie społeczności, ku dobru, albo ku złu.

---

¹¹ Por. Jan Paweł II, encyklika *Evangelium vitae*, 25 marca 1995, n. 71.

¹² Por. *tamże*, n. 72.

¹³ Por. św. Tomasz z Akwinu, *Summa Theologiae*, I-II, q. 95, a. 2.

„Odigrywają rolę bardzo ważną, a czasem decydującą w procesie kształtowania określonej mentalności i obyczaju”¹⁴. Formy życia i wzory w nich wyrażone nie tylko kształtują zewnętrznie życie społeczne, ale prowadzą do modyfikowania w nowych pokoleniach zrozumienia i oceny zachowań. Zalegalizowanie związków homoseksualnych powodowałoby zatem przysłonięcie niektórych fundamentalnych wartości moralnych i dewaluację instytucji małżeństwa.

W porządku biologicznym i antropologicznym

7. W związkach homoseksualnych brakuje całkowicie elementów biologicznych i antropologicznych małżeństwa i rodziny, które mogłyby być racjonalną podstawą dla zalegalizowania prawnego takich związków. Nie są one w stanie zapewnić odpowiednio prokreacji i trwania rodzaju ludzkiego. Ewentualne posłużenie się środkami udostępnionymi przez ostatnie odkrycia w dziedzinie sztucznego zapłodnienia, poza tym, że wiąże się z poważnym uchybieniem szacunkowi należnemu godności ludzkiej¹⁵, nie zmieniłyby bynajmniej tej ich nieadekwatności.

W związkach homoseksualnych jest też całkowicie nieobecny wymiar małżeński, który stanowi formę ludzką i uporządkowaną relacji płciowych. Są one rzeczywiście ludzkie tylko wtedy i tylko na tyle, na ile wyrażają i umacniają wzajemne wsparcie płci w małżeństwie i pozostają otwarte na przekazywanie życia.

Jak pokazuje doświadczenie, brak dwubiegowości płciowej stwarza przeszkody w normalnym rozwoju dzieci, ewentualnie włączonych w takie związki. Brakuje im doświadczenia macierzyństwa albo ojcostwa. Włączenie dzieci do związków homoseksualnych na drodze adopcji oznacza w rzeczywistości dokonanie przemocy na tych dzieciach w tym sensie, że wykorzystuje się ich bezbronność dla włączenia ich w środowisko, które nie sprzyja ich pełnemu rozwojowi ludzkiemu. Oczywiście, takie postępowanie byłoby poważnie niemoralne i pozostawałoby w jawnej sprzeczności z zasadą uznaną także przez Konwencję międzynarodową ONZ o prawach dzieci, według której najważniejszą wartością podlegającą ochronie, jest w każdym wypadku dobro dziecka, będącego istotą słabszą i bezbronną.

W porządku społecznym

8. Społeczność swe przetrwanie zawdzięcza rodzinie opierającej się na małżeństwie. Nieuniknioną konsekwencją legalizacji prawnej związków homoseksualnych jest podważenie definicji małżeństwa, przez co staje się ono instytucją, która – w swej naturze prawnie uznanej – traci zasad-

---

¹⁴ Jan Paweł II, encyklika *Evangelium vitae*, 25 marca 1995, n. 90.

¹⁵ Por. Kongregacja Nauki Wiary, instrukcja *Donum vitae*, 22 lutego 1987. II. A. 1-3.

nicze odniesienie do aspektów związanych z heteroseksualnością, jak na przykład zadanie prokreacji i wychowania. Jeśliby z punktu widzenia prawnego małżeństwo między dwoma osobami odmiennych płci zostało uznane tylko za jedno z możliwych małżeństw, koncepcja małżeństwa uległaby radykalnej zmianie, z poważną szkodą dla dobra wspólnego. Stawiając związki homoseksualne na tej samej płaszczyźnie prawnej co małżeństwo albo rodzinę, państwo działa arbitralnie i wchodzi w konflikt z własnymi obowiązkami.

Dla poparcia legalizacji związków homoseksualnych nie można przywoływać zasady szacunku i niedyskryminacji wobec każdej osoby. Czynienie bowiem różnic między osobami, albo odmowa uznania prawnego, czy przyznania pewnego świadczenia społecznego, nie są dopuszczalne tylko wtedy, gdy pozostają w sprzeczności ze sprawiedliwością¹⁶. Nieprzyznanie statusu społecznego i prawnego małżeństwa formom życia, które nie są i nie mogą być małżeńskimi, nie przeciwstawia się sprawiedliwości, ale przeciwnie, jest przez nią wymagane.

Nie można powołać się w sposób racjonalny również na zasadę słusznej autonomii osobistej. Inną jest rzeczą to, że pojedynczy obywatele mogą swobodnie zajmować się działalnością, dla której żywią zainteresowanie oraz, że działania te generalnie mieszczą się w powszechnym prawie cywilnym do wolności; zupełnie inną rzeczą jest to, że działania, które nie wnoszą znaczącego ani pozytywnego wkładu w rozwój osoby i społeczności, miałyby otrzymać od państwa specyficzne i określone uznanie prawne. Związki homoseksualne nie realizują – nawet w najdalej idącej analogii – zadań, ze względu na które małżeństwo i rodzina zasługują na właściwe i specyficzne uznanie prawne. Istnieją, natomiast, słuszne racje, by stwierdzić, że takie związki są szkodliwe dla prawidłowego rozwoju społeczności ludzkiej, szczególnie jeśli dopuściłoby się do wzrostu ich efektywnego wpływu na tkankę społeczną.

W porządku prawnym

9. Jako że pary małżeńskie mają za zadanie zagwarantowanie następstwa pokoleń, a zatem wyraźnie przyczyniają się dla dobra publicznego, prawo cywilne nadaje im znaczenie instytucjonalne. Związki homoseksualne, natomiast, nie wymagają szczególnej uwagi ze strony ustawodawstwa prawnego, ponieważ nie odgrywają wspomnianej roli dla dobra wspólnego.

Nie jest słuszna argumentacja, według której zalegalizowanie prawne związków homoseksualnych jest rzekomo konieczne dla zapobieżenia sytuacji, w której współżycicy homoseksualiści straciliby, ze względu na sam fakt ich współżycia, rzeczywiste uznanie ich powszechnych praw, które mają jako osoby i jako obywatele. W rzeczywistości, mogą oni

---

¹⁶ Por. św. Tomasz z Akwinu, *Summa Theologiae*, II-II, q. 63, a. 1, c.

zawsze odwołać się – jak wszyscy obywatele na podstawie swej prywatnej autonomii – do powszechnego prawa do ochrony sytuacji prawnych wspólnego interesu. Stanowi natomiast poważną niesprawiedliwość poświęcenie dobra wspólnego i słusznego prawa rodziny w celu uzyskania dóbr, które mogą i muszą być gwarantowane w sposób nieszkodzący całemu organizmowi społecznemu¹⁷.

IV. Postawy polityków katolickich wobec ustawodawstwa przychylnego związkom homoseksualnym

10. Jeśli wszyscy wierni mają obowiązek przeciwstawienia się zalegalizowaniu prawnemu związków homoseksualnych, to politycy katolicy zobowiązani są do tego w sposób szczególny na płaszczyźnie im właściwej. Wobec projektów ustaw sprzyjających związkom homoseksualnym trzeba mieć na uwadze następujące wskazania etyczne.

W przypadku, gdy po raz pierwszy zostaje przedłożony Zgromadzeniu ustawodawczemu projekt prawa, przychylny zalegalizowaniu związków homoseksualnych, parlamentarzysta katolicki ma obowiązek moralny wyrazić jasno i publicznie swój sprzeciw, i głosować przeciw projektowi ustawy. Oddanie głosu na rzecz tekstu ustawy, tak szkodliwej dla dobra wspólnego społeczności, jest czynem poważnie niemoralnym.

W przypadku, kiedy parlamentarzysta katolicki ma do czynienia z prawem przychylnym związkom homoseksualnym już ustanowionym, musi on przeciwstawić się w możliwy dla siebie sposób i uczynić publicznym swój sprzeciw – chodzi o należyte świadectwo prawdzie. Jeśli nie byłoby możliwe całkowite uchylene rozporządzenia prawnego tego typu, odwołując się do wskazań zawartych w Encyklice *Evangelium vitae*, „postąpiłby słusznie, udzielając swego poparcia propozycjom, których celem jest ograniczenie szkodliwości takiej ustawy i zmierzających w ten sposób do zmniejszenia jej negatywnych skutków na płaszczyźnie kultury i moralności publicznej”, pod warunkiem, że będzie „jasny i znany wszystkim” jego „osobisty absolutny sprzeciw” wobec praw tego rodzaju i że zostanie zażegnane niebezpieczeństwo zgorszczenia¹⁸. Nie oznacza to, jakoby w tej materii ustawa bardziej restrykcyjna mogła być uważana za prawo sprawiedliwe albo przynajmniej dopuszczalne; przeciwnie, chodzi raczej o słuszną i obowiązkową próbę dąże-

---

¹⁷ „Poza tym nie należy zapominać, że istnieje zawsze niebezpieczeństwo, że ustawodawstwo uznające homoseksualizm za powód do domagania się praw mogłoby w praktyce zachęcić osoby o skłonności homoseksualnej do jej ujawniania, a nawet do poszukiwania partnera w celu lepszego wykorzystania możliwości prawnych” (Kongregacja Nauki Wiary, *Urągi dotyczące odpowiedzi na propozycje ustaw o niedyskryminacji osób homoseksualnych*, 24 lipca 1992, n. 14).

¹⁸ Jan Paweł II, encyklika *Evangelium vitae*, 25 marca 1995, n. 73, 10.

nia do przynajmniej częściowego zniesienia niesprawiedliwego prawa, gdy jego całkowite uchYLENIE nie jest w danym momencie możliwe.

Zakończenie

11. Kościół naucza, że szacunek dla osób homoseksualnych nie może w żadnym wypadku prowadzić do aprobowania zachowania homoseksualnego albo do zalegalizowania związków homoseksualnych. Wspólne dobro wymaga, aby prawa uznawały, popierały i chroniły związki małżeńskie jako podstawę rodziny, pierwszej komórki społeczeństwa. Prawne uznanie związków homoseksualnych albo zrównanie ich z małżeństwem oznaczałoby nie tylko aprobatę zachowania wewnętrznie nieuporządkowanego i w konsekwencji uczynienie go modelem dla aktualnego społeczeństwa, ale też zagubienie podstawowych wartości, należących do wspólnego dziedzictwa ludzkości. Kościół nie może nie bronić tych wartości ze względu na dobro ludzi i całej społeczności.

Jego Świątobliwość Jan Paweł II w czasie audiencji udzielonej 28 marca 2003 r. niżej podpisanemu Kardynałowi Prefektowi zatwierdził niniejsze uwagi, uchwalone na zebraniu plenarnym Kongregacji Nauki Wiary, i nakazał ich opublikowanie.

† *Angelo Amato, S.D.B.*
arcybiskup tytularny Sila sekretarz

† *Joseph Kard. Ratzinger, prefekt*

Rzym, w siedzibie Kongregacji Nauki Wiary, 3 czerwca 2003 r., wspomnienie świętych męczenników Karola Lwangi i towarzyszy.

57.

Oroście Jana Pawła II do uczestników „Eurojamu” międzynarodowego spotkania skautów *Budujcie Europę narodów*

Do Przewodniczek i Skautów Europy zgromadzonych na szóstym Jam-boree europejskim

1. Z okazji Spotkania Eurojamboree Międzynarodowego Związku Przewodniczek i Skautów Europy, które odbywa się w Polsce, z radością przesyłam Wam, drogie Przewodniczki i Skauci Europy, serdeczne pozdrowienie, zapewniając o mojej duchowej łączności z Wami w modlitwie. Temat obecnego „Eurojamboree” – *Duc in altum!* – ponownie nawiązuje do słów Jezusa skierowanych do Piotra: „Wyplłyn na głębię!” (Łk 5, 4).

Zaprasza Was do pogłębienia duchowej drogi, zaproponowanej chrześcijanom całego świata na zakończenie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 i młodzieży w Toronto w ubiegłym roku.

2. Drodzy młodzi! Odpowiedzcie wielkodusznie na apel Chrystusa, który zaprasza Was, byście wypłynęli na głębie i stali się Jego świadkami, odnajdując zaufanie, które On w Was pokłada, aby wraz z Nim odkrywać przyszłość. Spełnienie tej misji, którą Kościół Wam powierza, wymaga przede wszystkim tego, abyście rozwijali autentyczne życie modlitwy, ożywiane sakramentami, zwłaszcza Eucharystią i Spowiedzią. Jak podkreślam w mojej niedawno opublikowanej encyklice *Ecclesia de Eucharistia* „każdy krok ku świętości... winien czerpać potrzebną siłę z Tajemnicy Eucharystii i ku niej kierować się jako do swego szczytu” (n. 60). Ważne jest zatem, by Msza św. stanowiła centrum i szczyt zarówno obecnego, jak i każdego innego Waszego spotkania, a szczególnie Waszego cotygodniowego świętowania Dnia Pańskiego.

Doświadczenie skautingu, jako szczególna droga duchowego wzrostu ma wielką wartość, bowiem umożliwia integralne wychowywanie osoby. Pomaga ono pokonać pokusę obojętności i egoizmu, aby otwierać się na bliźniego i na społeczeństwo. Może skutecznie sprzyjać realizowaniu wymogów powołania chrześcijańskiego, by być „solą ziemi i światłem świata” (por. Mt 5, 13-16). Zachęcam Was, byście byli wierni bogatej tradycji Waszego ruchu, zaangażowanego w kształtowanie postaw dialogu, poczucia sprawiedliwości, lojalności, braterstwa w relacjach społecznych. Taki styl życia może stanowić Wasz oryginalny wkład w budowanie większego i bardziej autentycznego braterstwa wśród narodów europejskich, cenny wkład w życie społeczeństw, wśród których żyjecie.

3. Drogie Przewodniczki i Skauci Europy! Jesteście cennym darem nie tylko dla Kościoła, ale również dla nowej Europy, której kształtowanie się dostrzegacie własnymi oczami i jesteście powołani „aby uczestniczyć z całym młodzieżowym zapałem w budowaniu Europy narodów, by uznać godność każdego człowieka jako dziecka umiłowanego przez Boga oraz aby budowano społeczeństwo oparte na solidarności i miłości braterskiej” (Audiencya dla Przewodniczek i Skautów zgromadzonych w Bazylice Watykańskiej, w: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II, XVII/2* [1994/2], s.104).

4. W Sanktuarium maryjnym na Jasnej Górze, które jest mi szczególnie bliskie, odnowicie przed Matką Bożą Częstochowską przyrzeczenia Waszego chrztu, Wasze ślubowanie skautów i Waszą wolę bycia prawdziwymi apostołami miłości Pana. Wypowiecie na nowo słowa aktu zawierzenia Naszej Pani Zwiastowania, który złożyliście prawie dwadzieścia lat temu w katedrze Notre Dame w Paryżu z okazji Waszego pierwszego spotkania europejskiego. Odtąd *fiat*, którym Maryja odpowiedziała na wolę Bożą, stało się głównym elementem duchowości Przewodniczek

i Skautów Europy, szczególnie poprzez modlitwę Anioł Pański i Różaniec. Oby te chwile modlitwy maryjnej, w tym roku poświęconym Matce Bożej Różańcowej, mogły nadal wypełniać Wasze dni, ożywiając w Waszych sercach pamięć cudownych rzeczy dzieła Odkupienia, dokonane dla nas przez Chrystusa.

***

Kiedy powrócicie do Waszych domów, Waszych rodzin i Waszych wspólnot, wzbogaceni doświadczeniem tych dni, pozwólcie, aby rozbrzmiewały w Waszych sercach słowa Jezusa: „Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28, 20). Umocnieni Jego łaską, starajcie się z nowym entuzjazmem wypełniać Wasze zadanie; w ten sposób skauting będzie dla Was „środkiem uświęcenia w Kościele”, który będzie umacniać i wspierać „głębszą więź między konkretnym życiem a Waszą wiarą” (Statut, art. 1, 2, 7). To jest życzenie, które Wam wyrażam modlitwą.

Wasze Europejskie spotkanie, Odpowiedzialnych za Międzynarodowy Związek Przewodniczek i Skautów Europy, jak również każdego i każdą z Was, zawierzam wstawiennictwu Matki Bożej Częstochowskiej i z serca udzielam wszystkim Apostolskiego Błogosławieństwa.

Jan Paweł II, papież

Castel Gandolfo, 2 sierpnia 2003 roku

58.

List Jana Pawła II z okazji 60. rocznicy wydarzeń na Wołyniu

Do Czcigodnych Księży Kardynałów:

Ks. Józefa Kardynała Glempa Arcybiskupa Metropolity Warszawskiego, Prymasa Polski w Warszawie

Ks. Mariana Kardynała Jaworskiego Arcybiskupa Metropolity Lwowskiego Obrządku Łacińskiego we Lwowie

Ks. Lubomyra Kardynała Huzara Arcybiskupa Większego Lwowskiego Obrządku Greckokatolickiego we Lwowie

Umiłowani Synowie bratnich Narodów Ukrainy i Polski!

1. Zostałem poinformowany, że dnia 11 lipca, bieżącego roku, w 60. rocznicę tragicznych wydarzeń na Wołyniu, których pamięć jest do dziś

żywa wśród Was, mieszkańców obydwóch Narodów tak bardzo mi drogich, odbędą się oficjalne obchody pojednania ukraińsko-polskiego.

W zawierusze drugiej wojny światowej, gdy pilniejsza powinna być potrzeba solidarności i wzajemnej pomocy, mroczne działanie zła zatrulo serca, a oręż doprowadził do rozlewu niewinnej krwi. Teraz, w sześćdziesiąt lat od tamtych smutnych wydarzeń, w sercach większości Polaków i Ukraińców utwierdza się coraz bardziej potrzeba głębokiego rachunku sumienia. Odczuwa się konieczność pojednania, które pozwoliłoby spojrzeć na teraźniejszość i przyszłość w nowym duchu. To skłania mnie do wdzięczności wobec Boga razem z tymi, którzy w zadumie i w modlitwie wspominają wszystkie ofiary tamtych aktów przemocy.

Nowe tysiąclecie, w które niedawno wkroczyliśmy, wymaga, aby Ukraińcy i Polacy nie pozostawali zniewoleni swymi smutnymi wspomnieniami przeszłości. Rozważając minione wydarzenia w nowej perspektywie i podejmując się budowania lepszej przyszłości dla wszystkich, niech spojrzą na siebie nawzajem wzrokiem pojednania.

Skoro Bóg przebaczył nam w Chrystusie, trzeba, aby wierzący umieli przebaczać sobie nawzajem doznane krzywdy i prosić o przebaczenie własnych uchybień, i w ten sposób przyczyniać się do budowania świata, w którym respektuje się życie, sprawiedliwość, zgodę i pokój. Ponadto chrześcijanie, wiedząc, że Bóg „dla nas grzechem uczynił Tego, który nie znał grzechu” (2 Kor 5, 21), wezwani są, by uznać błędy przeszłości, aby obudzić własne sumienia wobec obecnych kompromisów i otworzyć serca na autentyczne, trwałe nawrócenie.

2. W czasie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000 Kościół w sposób uroczysty i ze świadomością tego wszystkiego, co zaszło w przeszłości, prosił wobec świata o przebaczenie win swoich synów, przebacząc równocześnie wszystkim, którzy wyrządzili mu różnorakie krzywdy. Pragnął przez to oczyścić pamięć ze smutnych wydarzeń z wszelkiego poczucia urazy i odwetu, aby pokrzepiony i ufny rozpoczął na nowo dzieło budowania cywilizacji miłości.

Tę samą postawę Kościół proponuje społeczności świeckiej, zachęcając wszystkich do szczerego pojednania, będąc świadom, że nie ma sprawiedliwości bez przebaczenia, a współpraca bez wzajemnego otwarcia byłaby krucha. Jest to tym pilniejsze, gdy rozważa się potrzebę wychowania młodych pokoleń w duchu pojednania i budowania przyszłości bez uwarunkowań historii, nawarstwionej nieufności, bez uprzedzeń i przemocy.

Polska i Ukraina – ziemie, które od długich wieków znają ewangeliczne orędzie i dały niezliczone świadectwa świętości tyłu swoich córek i synów – obecnie, na początku nowego tysiąclecia, pragną, umocnić swą przyjaźń, uwalniając się od goryczy przeszłości i otworzyć się na braterskie relacje w blasku Chrystusowej miłości.

3. Wyrażam radość, że wspólnoty chrześcijańskie Ukrainy i Polski podjęły się organizowania tych obchodów, by przyczynić się do zbliznienia i uleczenia ran przeszłości. Zachęcam oba bratnie Narody, by niezmiennie i wytrwale dążyły do poszukiwania współpracy i pokoju.

Przesyłam serdeczne pozdrowienia dla całego Episkopatu, Duchowieństwa oraz Wiernych obydwóch krajów; przekazuję wyrazy szacunku dla Panów Prezydentów i władz świeckich, a za ich pośrednictwem dla Narodów Polski i Ukrainy, które są zawsze obecne w moim sercu i modlitwie, życząc ustawicznego postępu w budowaniu zgody i pokoju.

Tym życzeniom towarzyszy moje specjalne Błogosławieństwo Apostolskie, którego udzielam wszystkim uczestnikom uroczystości.

Jan Paweł II, papież

Watykan, 7 lipca 2003 roku

Za: KAI, 8 lipca 2003 r.

59.

Przesłanie Jana Pawła II z okazji 1200. rocznicy koronacji Karola Wielkiego *Europa i wartości chrześcijańskie*

Czcigodny Brat w biskupstwie Kardynał Antonio Maria Javierre Ortas

Z radością dowiaduję się, że 16 grudnia będzie ksiądz kardynał przewodniczył sesji akademickiej poświęconej 1200. rocznicy koronacji Karola Wielkiego na cesarza, dokonanej przez papieża Leona III w dniu Bożego Narodzenia 800 r. Pragnąc uczestniczyć przynajmniej duchowo w uroczystości upamiętniającej to historyczne wydarzenie, przesyłam niniejsze orędzie, w którym przekazuję księdzu kardynałowi i całemu znakomitemu zgromadzeniu pozdrowienie i życzenia pomyślności.

Wspomnienie tego historycznego wydarzenia pozwala nam nie tylko spojrzeć w przeszłość, ale także skierować wzrok ku przyszłości. Przypada bowiem w chwili, gdy prace nad „Kartą podstawowych praw” Unii Europejskiej wchodzi w decydującą fazę. Ten pomyślny zbieg okoliczności zachęca do refleksji nad znaczeniem, jakie do dziś zachowuje podjęta przez Karola Wielkiego reforma kulturalna i religijna: jej oddziaływanie jest w istocie rzeczy daleko szersze niż dokonane przezeń dzieło zewnętrznego zjednoczenia różnych rzeczywistości politycznych ówczesnej Europy.

Wspaniała synteza starożytnej kultury klasycznej, przede wszystkim rzymskiej, z kulturami ludów germańskich i celtyckich, oparta na fundamencie Ewangelii Jezusa Chrystusa, stanowi kluczowy element wiel-

kiego dzieła, przez które Karol Wielki przyczynił się do powstania kontynentu. Europa bowiem nie była wówczas jednością z geograficznego punktu widzenia i tylko dzięki przyjęciu wiary chrześcijańskiej stała się kontynentem, który w ciągu następnych stuleci potrafił szerzyć swoje wartości prawie we wszystkich częściach ziemi, dla dobra ludzkości. Mówiąc o tym, trzeba także zwrócić uwagę, że ideologie, które w ciągu XX stulecia rozlały wiele łez i krwi, również zrodziły się w Europie, gdy próbowała ona zapomnieć o swoich chrześcijańskich fundamentach.

„Karta podstawowych praw” opracowana przez Unię Europejską jest kolejną próbą stworzenia – na początku nowego tysiąclecia – syntezy fundamentalnych wartości, które mają kształtować współistnienie narodów europejskich. Kościół z żywym zainteresowaniem śledził przebieg prac nad tym dokumentem. Nie mógł w związku z tym ukryć rozczarowania faktem, że tekst Karty nie zawiera ani jednej wzmianki o Bogu, który skądinąd jest pierwotnym źródłem godności człowieka i jego fundamentalnych praw. Nie wolno zapominać, że właśnie odrzucenie Boga i Jego przykazań doprowadziło w ubiegłym stuleciu do powstania bałwochwalczych tyranii, które krzewiły kult rasy, klasy społecznej, państwa, narodu czy partii, odrzucając kult Boga żywego i prawdziwego. Właśnie w świetle tragedii, jakie dotknęły XX stulecie, można zrozumieć, że prawa Boga i człowieka albo umacniają się nawzajem, albo razem zostają przekreślone.

Mimo wielu chwalebnych wysiłków przygotowany tekst europejskiej „Karty” nie zaspokoił słusznym oczekiwaniom wielu ludzi. Odważniejsza mogła być zwłaszcza obrona praw osoby i rodziny. W pełni uzasadniona jest bowiem troska o należyłą ochronę tych praw, nie zawsze właściwie rozumianych i respektowanych. W wielu krajach europejskich są one zagrożone na przykład przez politykę sprzyjającą aborcji, prawie wszędzie legalnej, przez postawę coraz bardziej tolerancyjną wobec eutanazji, a ostatnio przez pewne projekty ustaw regulujących kwestię technologii genetycznych, ale nie respektujących w dostatecznej mierze ludzkiej godności embrionu. Nie wystarczy opiewać wielkimi słowami godności człowieka, jeśli potem samo prawodawstwo jawnie jej zaprzecza.

Wielka historyczna postać cesarza Karola Wielkiego przypomina o chrześcijańskich korzeniach Europy, przenosząc jej badaczy do epoki, która mimo nieuniknionych ludzkich ograniczeń była czasem imponującego rozkwitu kulturowego w prawie wszystkich dziedzinach ludzkiego doświadczenia. Poszukując swej tożsamości, Europa musi zdecydowanie dążyć do odzyskania kulturowego dziedzictwa, pozostawionego przez Karola Wielkiego i przechowywanego przez ponad tysiąc lat. Wychowanie w duchu chrześcijańskiego humanizmu jest rękomią formacji intelektualnej i moralnej, która kształtuje młodzież i pomaga jej podejmować poważne problemy, jakie niesie z sobą rozwój nauki i techniki. W tym sensie także nauka języków klasycznych w szkołach może skutecznie

dopomagać w zapoznawaniu młodych pokoleń z dziedzictwem kulturowym o nieocenionej wartości.

Wyrażam zatem uznanie wszystkim, którzy przygotowali tę sesję akademicką, a w szczególności przewodniczącemu Papieskiego Komitetu Nauk Historycznych ks. prał. Walterowi Brandmüllerowi. Ta naukowa inicjatywa jest cennym wkładem w dążenie do ponownego odkrycia wartości, w których można dostrzec prawdziwą „duszę” Europy. Korzystając ze sposobności, pragnę także pozdrowić chór chłopięcy katedry augsburskiej, którego śpiew stanowi godne uzupełnienie całości.

W tym duchu udzielam księdzu kardynałowi, prelegentom i uczestnikom sesji oraz *pueri cantores* specjalnego Apostolskiego Błogosławieństwa.

Jan Paweł II, papież

Watykan, 14 grudnia 2000 roku

Za: L'R 3/2001

II. Akta Episkopatu Polski

60.

Homilia bp. Głodzia wygłoszona w trakcie Mszy św. z okazji obchodów 60. rocznicy mordów na Wołyniu – 1 lipca, Pawliwka

Prawda was wyzwoli

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Sława Isusu Christu!

Na ten skrawek wołyńskiej ziemi, na którym pogrzebano synów i córki Polskiego Narodu, co zginęli w tragicznych okolicznościach sześćdziesiąt lat temu, przychodzimy w imię Chrystusa i z Chrystusem. Także ze znakami Ojczyzny – sztandarem, przedstawicielstwem instytucji życia Narodu. Przychodzimy w imię pamięci, w imię wierności dziedzictwu polskich wieków. Także w imię wiary świętej, która, od tyłu stuleci, tworzy tożsamość Narodu.

Za kilka minut, podczas tej Mszy św., w tajemnicy Przejstoczenia, wśród naszego zgromadzenia stanie Chrystus – Książę Pokoju. Powie nam: „Pokój wam”, „Pokój mój wam daję”. Ofiaruje nam swoje Ciało i swoją Krew, którą przelał, abyśmy życie mieli. Abyśmy żyli ze świadomością, że jesteśmy dziećmi Boga, dziedzicami tamtej, największej ofiary na wzgórzu Golgoty.

Na to eucharystyczne spotkanie Chrystus zaprasza w tajemnicy świętych obcowania także tych naszych Braci i nasze Siostry, którzy sześćdziesiąt lat temu, w niedzielę 11 lipca 1943 roku przyszli do swej świątyni parafialnej w Porycku na niedzielną sumę. I nie doczekali się jej. Zamiast dzwonka sygnalizującego rozpoczęcie Mszy św. – usłyszeli strzały z karabinów i serie z automatów. Okrutny mord bezbronnych ofiar w

Domu Bogu poświęconym. A jego sprawcami byli przecież ludzie tej ziemi, wyznający tego samego Boga w Trójcy Świętej Jedynego.

Tyle już przeszło lat od tamtej tragedii Porycka i od tragedii Wołynia – tragedii czystek etnicznych. Przyszło nowe stulecie. Nowy czas dla naszych narodów, Polskiego i Ukraińskiego. A przecież krzyk tragicznie doświadczanego Wołynia nie milknie... Gdyby ucichł, „Kamienie wołać będą” (Łk 19, 40) i przypominać o kainowej zbrodni, która się na tej ziemi, z takim natężeniem, wtedy dokonała.

Woła również ta mogiła na poryckim cmentarzu – dziś pawliwckim. Porusza nasze serca, naszą wrażliwość, przypomina, przestrzega, budzi niepokój. Mogiła, która jest także symbolem tych wszystkich miejsc na wołyńskiej ziemi, gdzie leżą nasi Bracia i Siostry, ofiary tamtych dni. A jakże wiele tych miejsc jest dziś już zapomnianych, nie oznakowanych, nieobecnych w ludzkiej świadomości.

W duchowy sposób stajemy dziś przed tymi wszystkimi mogiłami – przybysze z Polski i Wy, Bracia Ukraińcy, obywatele niepodległej Ukrainy. Pragniemy tamten tragiczny czas, i nasz czas, związać ofiarą Mszy św. Związać nią nasze niezabliźnione rany, winy, często do końca niewyznane, i nasze bóle. Przedstawić je Chrystusowi – Księżciu Pokoju, i w nim szukać nadziei.

Umiłowani!

Nie byłoby tej mogiły, kryjącej ofiary pamiętnej niedzieli w Porycku, gdyby nie było – wciąż niezrozumiałego i niepojętego dramatu sprzeniewierzenia się temu, co jest prawem i nakazem przez Boga człowiekowi danym – nie zabijaj!

Nie byłoby tej mogiły, gdyby wtedy, przed sześćdziesięciu laty, nie zdeptano prawa miłości. Miłość jest przecież największym przykazaniem! Przykazanie miłości Boga i miłości bliźniego. „Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem. To jest największe i pierwsze przykazanie. Drugie podobne jest do niego: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego. Na tych dwóch przykazaniach opiera się całe Prawo [...]” (por. Mt 22, 37-40) – to słowa Chrystusa z Mateuszowej Ewangelii. Przecież przykazanie miłości bliźniego, dotyczy nie tylko swoich, nie tylko współziomków, ale także ludzi innego narodu, innego wyznania, a nawet nieprzyjaciół. „Ja wam powiadam: Miłujcie waszych nieprzyjaciół i módlcie się za tych, którzy was prześladują; tak będziecie synami Ojca waszego, który jest w niebie; ponieważ On sprawia, że słońce Jego wschodzi nad złymi i nad dobrymi [...]” (por. Mt 5, 44-45). To Chrystus uczy nas tej doskonałej miłości. Bo to przecież On, za nas wszystkich, ofiarował samego siebie, abyśmy życie mieli. „Nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich” (por. J 15, 13).

Nie byłoby tej mogiły, gdyby nie zaślepienie, gdyby nie pycha, gdyby nie zgubne przekonanie, że przyszłość narodu można budować na prawie siły i przemocy. A także to przekonanie, że naród jest wartością większą niż Boże prawa, niż porządek sumienia, niż chrześcijańska etyka. „Ale to się stało, aby się wypełniło słowo napisane w ich Prawie: Nienawidzili Mnie bez powodu” (por. J 15, 25).

Umiłowani!

Wiemy dobrze, jak bardzo się starano, aby dramat Wołynia usunąć ze świadomości powojennych generacji, a niekiedy przedstawiać w krzywym zwierciadle, czynić z kata ofiarę, zamykać oczy na zbrodnię ludobójstwa. Ale przecież była to droga donikąd. Nie zbuduje się niczego dobrego, na przemilczeniach, półprawdach, fałszach, manipulowaniu historią. Bo przecież Chrystus mówi nam, że „prawda was wyzwoli” (por. J 8, 32). Jedynie spotkanie w prawdzie – choćby to była prawda tragiczna – może stać się podstawą do budowania lepszej przyszłości, do otwierania ku sobie serc.

Czas najwyższy stanąć wobec tej prawdy, zmierzyć się z nią, rozpoznać, utrwalić w świadomości. Nie przeinaczać. Więcej – nie plugawić, jak to się niekiedy zdarza. I zastosować do niej tę jedyną, godną chrześcijan i naśladowców Chrystusa miarę. Miarę pojednania, miarę wyciągniętej w braterskim geście ręki i otwartego serca.

Aby tak się stało musimy podjąć i my Polacy i Wy Ukraińcy wspólny trud, wspólny wysiłek, aby ocalić i utrwalić pamięć o tym tragicznym epizodzie naszej historii. Uczynić to w imię sprawiedliwości i zadośćuczynienia wobec tych tysięcy męczenników Wołynia. Tylko taka postawa jest godna obywatela nowego tysiąclecia, świata bez granic, jednoczącej się Europy i prawdziwego chrześcijanina.

Umiłowani!

Dziś święcimy pierwszy z wołyńskich cmentarzy, urządzonych przez nowe pokolenie w sposób godny, w sposób odpowiadający właściwemu naszej kulturze szacunkowi dla ludzkich doczesnych szczątków, które przecież były za życia Świątynią Ducha Świętego. To, czego jesteście świadkami w Pawliwce, jest ważnym świadectwem naszych nowych stosunków, kształtowanych w duchu przyjaźni i wspólnoty. Przyjaźń Polsko-Ukraińska to jedyna droga, szansa dla naszego sąsiedztwa. Jej znakiem jest kształtujące się braterstwo broni. Wspólny batalion polsko-ukraiński strzegący pokoju w Kosowie. Znakiem tej wspólnoty jest też przecież wiara święta, która nas ku sobie zbliża i jednoczy w jedności z Chrystusem – Księciem Pokoju i Panem ludzkiej historii. Znakiem wspólnoty jest ten Chrystusowy krzyż, którego ramiona rozciągnięte są nad Polską i Wołyniem.

Umilowani!

Ponad żyzną wołyńską ziemią wstał kolejny, ręką Bożą kreślony, dzień jej historii. Tysiące ludzi tej ziemi rozpoznało ten dzień znakiem krzyża i modlitwy. Także i my, przybysze z Polski, stajemy przy tych mogiłnych krzyżach. Modlimy się za tragicznie zmarłych mieszkańców Porycka i okolic. Modlimy się za ofiary kainowej zbrodni na Wołyniu. Modlimy się też o Boże przebaczenie i litość dla tych, którzy byli jej sprawcami. Modlimy się, aby tamta ofiara – tamta śmierć tylu niewinnych ludzi wydała z siebie owoce łaski, przebaczenia, braterstwa, miłości. Modlimy się także o to, aby o tamtym dziejowym wydarzeniu trwała pamięć. Nie po to, aby dzieliła, jątrzyła, ale po to, aby poprzez przezwyciężenie złej przeszłości, poprzez świadomość popełnionego zła, poprzez wyznanie win, przygotować grunt pod zasiew nadziei, jaką przynosi Chrystus. To On, Pan ludzkiej historii, obu naszym narodom ofiarował wolność, ofiarował niepodległość, możliwość kształtowania wspólnej przyszłości w sposób odpowiedzialny, w sposób godny chrześcijańskiego dziedzictwa.

Umilowani!

Za kilka minut od ołtarza Pańskiego usłyszycie słowa: Przekażcie sobie znak pokoju. Przekażecie go sobie wobec tej mogiły, ponad tą mogiłą i w imię tej mogiły. I zanieśmy ten Boży pokój niepodległej Ukrainie, i niepodległej Polsce.
Amen.

61. **Apel o sierpniową trzeźwość w Roku Różańca Świętego!**

Drodzy Bracia i Siostry!

1. Już w pierwszej modlitwie mszalnej dzisiejszej niedzieli zwróciliśmy się do Ojca Wszechrzeczy słowami: „Boże, obrońco ufających Tobie (...) spraw, abyśmy pod Twoimi rządami i Twoim przewodnictwem dobrze używali rzeczy przemijających, nieustannie ubiegając się o dobra wieczne”.

Zbliża się sierpień – miesiąc trzeźwości. Trzeźwość jest tą cnotą, która stoi na straży właściwego korzystania z rzeczy przemijających, zwłaszcza w odniesieniu do alkoholu i wszelkich napojów odurzających. Ze smutkiem musimy wyznać, patrząc na otaczającą nas codzienną rzeczywistość, że nie często spotykamy się z cnotą trzeźwości. Skutkiem jej braku są liczne tragedie wielu jednostek, nieszczęścia dzieci i młodzieży, rozbi-

cie rodzin, katastrofy w zakładach pracy, ranni i zabici na drogach. Trudno byłoby wyliczyć wszystkie nieszczęścia, do których prowadzi alkohol.

2. Ale czy możemy poprzestać jedynie na ich przypominaniu? Św. Paweł Apostoł, nawiązując do Sakramentu Chrztu, którym wszyscy zostaliśmy naznaczeni, woła: „Zachęcam was ja, więzień w Panu, abyście postępowali w sposób godny powołania waszego – jesteście bowiem wezwani do świętości”. Pamiętajmy o tym. Dosyć jest już zła i zepsucia. Przypominajmy wszystkim o potrzebie życia godnego powołania człowieka, czynmy to zwłaszcza za pośrednictwem środków komunikacji społecznej. Stąd płynie gorący apel do wszystkich dziennikarzy: piszcie i mówcie o potrzebie trzeźwości. Stąd płynie także szczerza prośba do rodziców i nauczycieli: uczcie i wychowujcie dzieci oraz młodzież w trzeźwości, dawajcie im przykład życia trzeźwego.

3. W miesiącu sierpniu, w którym tak liczni spośród nas pielgrzymują do tronu Królowej Polski na Jasnej Górze, w miesiącu pełnym wielu rocznic narodowych i państwowych, zdobądźmy się na pełną abstynencję. Niech to wezwanie dotrze do właścicieli sklepów i wszystkich sprzedawców napojów alkoholowych. Nie lękajcie się strat materialnych! Niech waszych sumień nie obciążają cierpienia i ofiary tysięcy ludzi nadużywających alkoholu. Dajmy przez ten miesiąc dowód, że stać nas także i na to zwycięstwo, zwycięstwo nad własną słabością.

4. Taka postawa jest szczególnie ważna w obliczu przemian, jakie dokonują się i u nas i w całej Europie. Nawiązując do nich, Ojciec Święty Jan Paweł II, w swojej najnowszej adhortacji *Kościół w Europie*, odwołuje się do księgi Apokalipsy, która mówi o strasliwym kryzysie moralnym, wielkich nadużyciach i zagrożeniach. Ale też ukazuje ratunek, stanowi go chrześcijańska nadzieja. Pisze Ojciec Święty: „Moim przewodnikiem w głoszeniu Europie Ewangelii nadziei będzie Księga Apokalipsy – prorocze objawienie, które ukazuje wspólnocie wierzących ukryty, głęboki sens wydarzeń (por. Ap 1, 1). Apokalipsa zawiera słowo skierowane do wspólnot chrześcijańskich, aby umiały interpretować i przeżywać swój udział w historii, z wynikającymi z tego pytaniami i troskami, w świetle ostatecznego zwycięstwa Baranka – Chrystusa /.../. Jednocześnie jest to słowo, które zobowiązuje, by żyć odrzucając stale powracającą pokusę budowania miasta ludzi bez Boga, czy wprost przeciw Niemu. Gdyby do tego doszło, ludzka społeczność wcześniej czy później doznałaby ostatecznej klęski” (n. 5).

5. Niech sierpniowa abstynencja od napojów alkoholowych będzie z naszej strony przejawem dobrej woli, przekonującym świadectwem, że chcemy wybierać dobro, że stać nas na odrzuceniu zła. Wiemy bowiem, że tylko w Panu Bogu jest nasza nadzieja, że tylko z Nim – idąc przez życie – możemy osiągnąć nasz cel najważniejszy.

Te nasze postanowienia i przyrzeczenia zawieramy Matce Najświętszej, która od chwili Zwiastowania wciąż jest blisko każdej i każdego z nas, i zachęca, byśmy podobnie jak Ona, potrafili i chcieli mówić Panu Bogu – „tak” – a w miesiącu sierpniu chcemy to nasze „tak” wyrazić przede wszystkim poprzez trzeźwość, całkowitą abstynencję od napojów alkoholowych i odurzających, czyli poprzez życie godne dziecka Bożego! Niech modlitwa różańcowa umacnia nasze postanowienia. Maryjo, dodawaj nam sił! Amen.

† Bp Antoni Dydycz Przewodniczący Zespołu Apostolstwa Trzeźwości
przy Konferencji Episkopatu Polski

62.

Słowo Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski oraz biskupów diecezjalnych na temat chrześcijańskich korzeni Europy

1. Rada Stała Episkopatu i Biskupi Diecezjalni, zebrani na Jasnej Górze w Wigilię Uroczystości Matki Bożej Częstochowskiej, dziękują Bogu razem z całym Polskim Narodem i światem za wspaniały Jubileusz 25-lecia Pontyfikatu Jana Pawła II. Dzień Papieski, który będzie obchodzony w całej Ojczyźnie w niedzielę 12 października, niech zjednoczy wszystkich Polaków na modlitwie w intencji Namiestnika Chrystusowego na ziemi. Dźwięk dzwonów 16. października o godz. 17.15 przypomni wybór Papieża-Polaka dokonany przed 25. laty.

2. Biskupi wyrażają wdzięczność Ojcu Świętemu za troskę o losy Europy i świata, zawartą w adhortacji apostolskiej *Kościół w Europie* oraz w publicznych wypowiedziach z ostatnich tygodni. Ojciec Święty przypomina o chrześcijańskich korzeniach kultury i cywilizacji europejskiej, wskazuje na Osobę Jezusa Chrystusa jako podstawę i gwarancję nadziei dla ludzkości nękanej obecnie wielorakimi zagrożeniami i niebezpieczeństwami; domaga się też wpisania Imienia Bożego oraz wyraźnego odwołania się do chrześcijaństwa w przygotowywanej obecnie Konstytucji Unii Europejskiej. Episkopat Polski, mając na uwadze historyczne doświadczenia zarówno naszej Ojczyzny jak i całej Europy, a także szukając dróg wyjścia z kryzysu moralnego oraz z trudnej sytuacji społecznej, politycznej i ekonomicznej naszego kontynentu, utożsamia się ze stanowiskiem Ojca Świętego i wzywa kompetentne, demokratycznie wybrane władze Wspólnoty Europejskiej do uwzględnienia głosu Jana Pawła II. W sposób szczególny Episkopat Polski zwraca się do wysokich przedstawicieli Rzeczypospolitej Polskiej, żeby zgodnie z myślą Papieża

i pragnieniami milionów Polaków, w powyższym duchu reprezentowali naszą Ojczyznę.

3. W sytuacji poważnych napięć spowodowanych wielkim bezrobociem, szerzącą się korupcją, brakiem wizji, a w wielu przypadkach także woli rozwiązywania bieżących problemów ludzkich, i idącą za tym biedą wielu rodzin polskich, Biskupi wzywają osoby odpowiadające za losy Polski, by w swoim myśleniu i działaniu kierowały się przede wszystkim dobrem wspólnym, a nie egoistycznymi interesami jednostek i grup społecznych bądź politycznych. Biskupi apelują do władz rządowych, samorządowych oraz biur pracy, aby zdynamizowały działania na rzecz tworzenia nowych miejsc zatrudnienia, a kierujących przedsiębiorstwami, by dbali o każde stanowisko pracy. Grzechem wołającym o pomstę do nieba jest niewypłacanie całymi miesiącami należności za pracę. Szczególny niepokój budzą także sytuacje, gdy zakłady pracy mają zamówienia, a nie mogą ich realizować wskutek niegospodarności rad nadzorczych czy zarządów. Wspólnota Kościoła według swoich możliwości pomaga i będzie pomagała ludziom dotkniętym biedą. Z całą mocą biskupi jednak podkreślają, że rozwiązanie kwestii ekonomicznych i społecznych, a zwłaszcza bezrobocia, należy przede wszystkim do kompetentnych struktur państwowych.

4. Biskupi zwracają uwagę, że odpowiedzialność za losy naszego kraju, Europy i za los własny, spoczywa także na każdym z nas. Zbliżające się wybory do Parlamentu Europejskiego, przewidziane na czerwiec przyszłego roku, będą kolejną, ważną okazją do gruntownego przemyślenia i odpowiedzialnego zadecydowania, komu na najbliższy czas powierzyć prawo decydowania o sprawach Polski i Europy.

5. Głęboko świadomi, że losy człowieka i ludzkości spoczywają w rękach Bożej Opatrzności, biskupi zawierają wszystkie trudne sprawy Polski, Europy i świata nieskończonemu miłosierdziu Jezusa Chrystusa. Klęcząc przed tronem Częstochowskiej Pani Episkopat prosi cały naród o gorącą modlitwę, zwłaszcza różańcową, do której w tym roku szczególnie zachęca Ojciec Święty.

6. Wszystkim uczniom, rodzicom, nauczycielom, katechetom i wychowawcom, a także utrudzonym rolnikom i przeżywającym wielkie trudności robotnikom oraz całemu narodowi biskupi udzielają błogosławieństwa w imię Ojca i Syna i Ducha Świętego.

Kardynałowie, Arcybiskupi i Biskupi

Jasna Góra 25 sierpnia 2003 roku

List Konferencji Episkopatu Polski do Premiera Silvio Berlusconiego w sprawie projektu konstytucji Unii Europejskiej

Ekscelencjo, Szanowny Panie Premierze,

dobiegają końca prace nad tekstem Konstytucji europejskiej. Dokument ten prawdopodobnie określi przyszłość narodów zjednoczonej Europy na wiele dziesięcioleci, a może nawet wieków.

Przedstawiony na początku lipca br. przez Konwent Europejski projekt tej konstytucji, we fragmentach dotyczących źródeł cywilizacji europejskiej, zdaje się rozmijać z prawdą historyczną. Nie można budować przyszłości Europy bez duchowego fundamentu, jakim jest prawda o jej historii i terażniejszości.

Biskupi polscy, wsłuchując się w wielokrotnie powtarzane w ostatnim czasie apele Ojca Świętego Jana Pawła II, domagają się i proszą – aby twórcy przyszłego Traktatu Konstytucyjnego Unii Europejskiej wyraźnie uwzględnili chrześcijańskie dziedzictwo naszego kontynentu. Oczekujemy, że ostateczny tekst Traktatu – przy pełnym poszanowaniu świeckiego charakteru instytucji – będzie zawierał odniesienie do europejskiej spuścizny religijnej, a w szczególności chrześcijańskiej. To właśnie „wiarą chrześcijańska ukształtowała kulturę Europy i spłotła się nierozzerwalnie z jej dziejami. Chrześcijaństwo zyskało trwałą pozycję jako religia Europejczyków. Jego wpływ był znaczący także w okresie nowożytnym i współczesnym” (Jan Paweł II, Anioł Pański – Castel Gandolfo 20 VII 2003). Pominięcie w tekście Traktatu tego faktu byłoby czymś niezrozumiałym i budzącym sprzeciw szerokich kręgów społeczeństwa polskiego, przynajmniej się w zdecydowanej większości do chrześcijaństwa.

Kościół Katolicki w Polsce, która już za kilka miesięcy stanie się członkiem Unii Europejskiej, ma nadzieję, że Italia sprawująca półroczną prezydencję w UE uczyni wszystko, aby w Traktacie Konstytucyjnym uznano chrześcijańskie korzenie Europy, a wartości religijne otrzymały należne im miejsce.

Modlitwą towarzyszymy pracom nad Traktatem Konstytucyjnym. Bożej opiece polecamy osobę Pana Premiera oraz misję, jaką spełnia Pan dla dobra bliskiego nam Narodu Włoskiego.

W imieniu Konferencji Episkopatu Polski

† Józef kardynał Glemp, prymas Polski

† Piotr Libera, sekretarz generalny Konferencji Episkopatu Polski

† Józef Michalik, wiceprzewodniczący Konferencji Episkopatu Polski

Warszawa, 3 września 2003 roku

Słowo biskupów polskich przed 25. rocznicą pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II

Umiłowani Bracia i Siostry!

W łączności z Kościołem Powszechnym w październiku wyrażamy szczególną wdzięczność Panu Bogu za 25 lat posługiwania Ojca Świętego na Stolicy Piotrowej. Wspominamy ze wzruszeniem 16 października 1978 roku, gdy nowym Papieżem został wybrany kardynał Karol Wojtyła, który przyjął imię Jana Pawła II. Zaskoczenie, niedowierzanie, a potem wybuch radości i wdzięczności za wielkie dzieła Bożej łaski. Wspominamy także dzień 22 października 1978 roku: uroczysta inauguracja pontyfikatu na Placu św. Piotra i pamiętne słowa: „Nie lękajcie się! Otwórzcie, otwórzcie na oścież drzwi Chrystusowi”. A potem – rok po roku – lata wytężonej pracy apostołskiej z dramatycznym akordem 13 maja 1981 roku, kiedy to świat wstrzymał oddech po zamachu na życie Ojca Świętego. W sposób szczególny wspominamy pierwszą pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski i prorocze słowa wypowiedziane na Placu Zwycięstwa: „Niech zstąpi Duch twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej Ziemi!”.

Dzień Papieski

Każdy z nas ma swoje własne, niepowtarzalne wspomnienia związane z osobą i nauczaniem Jana Pawła II. Te osobiste przeżycia łączą się jednak w jedno zbiorowe doświadczenie chrześcijańskiej wiary i narodowej dumy. Wyrazem, a jednocześnie nawiązaniem do tego wspólnego doświadczenia jest Dzień Papieski, jaki będziemy obchodzili za tydzień, w niedzielę, 12 października. Inicjatywa Dnia Papieskiego zrodziła się po wizycie Ojca Świętego w naszym kraju w roku 1999 r. W bieżącym roku będziemy Go obchodzić po raz trzeci. Dzień ten to przede wszystkim czas modlitwy w intencji Jana Pawła II i refleksji nad Jego nauczaniem. Jest to również dzień wspólnego świętowania poprzez uczestnictwo w koncertach, imprezach kulturalnych, i innych spotkaniach. Jest to wreszcie dzień jedności i solidarności, czego wyraz stanowi ogólnopolska zbiórka na stypendia dla zdolnej, lecz ubogiej młodzieży. Hasło tej zbiórki jest zawsze takie samo: „Dzielmy się miłością”. Natomiast temat całego trzeciego Dnia Papieskiego brzmi: „Jan Paweł II – Apostoł Jedności”.

Apostoł jedności

25 lat posługiwania Jana Pawła II to posługiwanie jedności, która swe ostateczne źródło ma w Bogu. Wewnętrzna jedność Boga stała się jednością dla nas w Jezusie Chrystusie, prawdziwym Bogu i prawdziwym człowiekiem. Boża jedność, oferowana nam w Jezusie, ma różne wymiary: od kosmicznego, poprzez społeczny aż do jednostkowego.

Jezus Chrystus dał nam wspólnotę Kościoła jako widzialny znak Bożej jedności w różnorodności. Ten dar jest zarazem zadaniem. Dlatego Jan Paweł II stwierdza: „Czynić Kościół domem i szkołą komunii: oto wielkie wyzwanie, jakie czeka nas w rozpoczynającym się tysiącleciu, jeśli chcemy pozostać wierni Bożemu zamysłowi, a jednocześnie odpowiedzieć na najgłębsze oczekiwania świata” (*Novo millennio ineunte*, 43). Aby być szkołą jedności dla innych, Kościół musi być najpierw domem jedności dla swoich. Ojciec Święty uczy nas niestrudzenie jak budować Kościół jako wspólnotę wspólnot. Przypomina nam, że „Komunia powinna być wyraźnie widoczna w relacjach między biskupami, kapłanami i diakonami, między duszpasterzami a całym Ludem Bożym, między duchowieństwem a zakonnikami, między stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi” (*Novo millennio ineunte*, 45). Centrum Komunii Kościoła jest Eucharystia. „Kościół żyje dzięki Eucharystii” – przypomina nam Papież w swej ostatniej encyklice. Jan Paweł II wspomina swoje sprawowanie Mszy świętej, poczawszy od kościoła parafialnego w Niegowici aż po ołtarze zbudowane na stadionach i placach wielkich miast całego świata. I stwierdza: „Nawet wtedy bowiem, gdy Eucharystia jest celebrowana na małym ołtarzu wiejskiego kościoła, jest ona wciąż poniekąd sprawowana na ołtarzu świata. Jednoczy niebo z ziemią” (*Ecclesia de Eucharistia*, 8).

Jan Paweł II, który – jak nikt inny – jest człowiekiem miłującym Kościół, jest zarazem otwarty na to wszystko, co znajduje się poza widzialnymi granicami Kościoła instytucjonalnego. Szuka niestrudzenie dróg jedności w różnych formach nierzadko trudnego dialogu ekumenicznego i religijnego. Podczas międzyreligijnych spotkań w Asyżu Jan Paweł II pokazał, że jeśli nawet trudno modlić się razem tymi samymi słowami, to na pewno można i trzeba zbierać się razem, aby modlić się obok siebie w postawie wzajemnego szacunku. Dzięki takiej postawie Ojciec Święty stał się ważnym punktem odniesienia dla wszystkich ludzi dobrej woli szukających tego, co jest najwyższym dobrem.

Budowanie Bożej jedności, której Ojciec Święty jest sługą i apostołem, wiąże się z wymogiem szczególnej troski o ubogich. Jan Paweł II zawsze pamięta o tych najsłabszych i najmniejszych, i niejednokrotnie stawał się głosem tych, którzy nie mają głosu. W ostatnim okresie Papież przepowiada Ewangelię również poprzez własną słabość fizyczną. Kościołowi Ojciec Święty przypomina, że rozpoczynający się wiek i tysiąclecie będą

świadkami „jak wielkiego poświęcenia wymaga miłosierdzie wobec najuboższych” (*Novo millennio ineunte*, 49). I stwierdza: „Potrzebna jest dziś nowa «wyobraźnia miłosierdzia», której przejawem będzie nie tyle i nie tylko skuteczność pomocy, ale zdolność bycia bliźnim dla cierpiącego człowieka, solidaryzowania się z nim, tak aby gest pomocy nie był odczuwany jako poniżająca jałmużna, ale jako świadectwo braterskiej wspólnoty dóbr” (*Novo millennio ineunte*, 50). Tego rodzaju „wyobraźnia miłosierdzia” potrzebna jest szczególnie w kontekście procesów jednoczenia się Europy i globalizacji świata. W ich centrum powinien bowiem znajdować się konkretny człowiek, a nie bezduszne mechanizmy oparte na podażu i popycie.

Wielkie, społeczne perspektywy papieskiego posługiwania jedności nie tylko nie przysłaniają, ale wręcz uwypuklają fakt, że Jan Paweł II trafia wprost, bezpośrednio do ludzkich serc. Niejeden z nas – stojąc w wielotysięcznym tłumie – miał niekiedy wrażenie, że Papież mówi jakby do niego osobiście. Słowa Ojca Świętego jednały nas w przedziwny sposób z naszym osobistym losem. Ta lecząca moc papieskiego przepowiadania płynie z jego zjednoczenia z Chrystusem i z głębokiej wiary, że „spotykając Chrystusa, każdy człowiek odkrywa tajemnicę własnego życia” (*Incarnationis mysterium*, 1). W tym kontekście warto wspomnieć raz jeszcze Mszę świętą w roku 1979 na Placu Zwycięstwa. Jan Paweł II wołał wówczas: „Człowiek nie może siebie sam do końca zrozumieć bez Chrystusa. Nie może zrozumieć ani kim jest, ani jaka jest jego właściwa godność, ani jakie jest jego powołanie i ostateczne przeznaczenie”. Naszym bowiem przeznaczeniem jest wieczna jedność z Bogiem i z ludźmi w niebieskiej Ojczyźnie, a tego nie można zrozumieć bez Chrystusa, który umarł i zmartwychwstał dla naszego zbawienia.

Nie sposób wskazać na wszystkie obszary służby Jana Pawła II na rzecz jedności Boga z ludźmi i pomiędzy ludźmi. Papież łączy otwartość na różne kultury i narody z umiłowaniem tego, co ojczyste i swojskie. Ten pielgrzym świata niejednokrotnie dawał wyraz przywiązania do swych małych ojczyzn. Ojciec Święty łączy przeszłość z przyszłością: poprzez liczne beatyfikacje i kanonizacje zaprasza nas do czerpania z dziedzictwa przodków, a zarazem ufnie patrzy w przyszłość i wzywa do wypłynięcia na głębią tego, co nowe i przez to niekiedy niepokojące. Inny obszar papieskiej posługi jednania, to sprzyjanie demokratycznym, pluralistycznym przemianom z jednoczesnym stanowczym odwoływaniem się do niezmiennych zasad i wartości. Warto wreszcie zauważyć, że ponad 80-letni Ojciec Święty łączy starych z młodymi ucząc nas międzypokoleniowej solidarności i wzajemnego zrozumienia. Z jednej strony pisze piękny, oparty na osobistym doświadczeniu, *List do osób w podeszłym wieku*, z drugiej zaś wciąż przyciąga miliony młodzieży z całego świata.

Co Bóg złączył...

Czytania dzisiejszej niedzieli też mówią nam o jedności. Księga Rodzaju ukazuje nam jedność w różnorodności mężczyzny i kobiety: „mężczyzna opuszcza ojca swego i matkę swoją i łączy się ze swą żoną tak ściśle, że stają się jednym ciałem” (2, 24). Jednak ten pierwotny plan Boży, co do jedności mężczyzny i kobiety, został przyćmiony zatwardziałością serc ludzkich. To właśnie ze względu na tę zatwardziałość Mojżesz pozwalał dać list rozwodowy. Jezus w Ewangelii powraca do pierwotnych Bożych zamierzeń, po czym napomina: „Co więc Bóg złączył, tego człowiek niech nie rozdziela” (Mk 10, 9).

Dziś małżeństwo i rodzina są coraz bardziej zagrożone. Rozwody, próby równania małżeństwa ze związkami homoseksualnymi, zamknięcie na życie, aborcja, eutanazja – to niektóre z przejawów zatwardziałości współczesnego człowieka. Jan Paweł II angażuje się niestrudzenie w obronę rodziny i podkreśla, że w tej sprawie „Kościół nie może ulegać naciskom pewnego typu kultury, nawet jeśli jest ona rozpowszechniona i czasem agresywna” (*Novo millennio ineunte*, 47). Ojciec Święty jest przekonany, że przyszłość ludzkości zależy od jedności rodzin. Dlatego wzywa nas do tego, abyśmy kochali rodzinę; „zaś szczególną formą miłości wobec dzisiejszej rodziny chrześcijańskiej, kuszanej często zniechęceniem, dręczonej rosnącymi trudnościami, jest przywrócenie jej zaufania do siebie samej, do własnego bogactwa natury i łaski, do posłannictwa powierzonego jej przez Boga” (*Familiaris consortio*, 86). To właśnie rodzina stanowi najpełniejszy ludzki obraz jedności samego Boga oraz jedności pomiędzy Chrystusem a Kościołem.

W najbliższą niedzielę, obchodząc uroczyste Dzień Papieski, ogarnijmy serdeczną myślą i gorącą modlitwą Ojca Świętego. Módlmy się, aby Kościół poprzez osobę i posługiwanie Jana Pawła II stawał się coraz bardziej czytelnym znakiem jedności w dzisiejszym świecie. Weźmy udział w zgromadzeniach liturgicznych, czuwaniach modlitewnych, apelach, konferencjach, przygotowanych w naszych parafiach i wspólnotach. W październiku módlmy się szczególnie na różańcu, który jest modlitwą tak bardzo drogą Ojcu Świętemu. Włączmy się również w zbiórkę na stypendia dla utalentowanej młodzieży, pokazując czynem, że nie brak nam „wyobraźni miłosierdzia”, o którą prosi Papież. Zanieśmy Ojcu Świętemu najpiękniejszy Jubileuszowy Dar – żywy pomnik, utworzony z wdzięcznych i miłujących serc.

Niech Maryja, Królowa Różańca Świętego wyprasza Kościołowi i Światu dar jedności, a nam współpracę z Ojcem Świętym w tym wielkim zadaniu.

*kardynał Józef Glemp, prymas Polski,
Arcybiskupi i Biskupi – członkowie Rady Stałej
Konferencji Episkopatu Polski*

Warszawa, 23 września 2003 roku

III. Akta Metropolity Wrocławskiego

65.

Dekret o zniesieniu samodzielnego ośrodka duszpasterskiego pw. Podwyższenia Krzyża Świętego we Wrocławiu-Leśnicy, w dekanacie Wrocław-Zachód (Leśnica)

Troska o duchowe dobro wiernych oraz o instytucjonalny rozwój duszpasterstwa w obrębie dzielnicy Wrocław-Leśnica wymaga powołania na jej terenie drugiej parafii, obok istniejącej już parafii pw. św. Jadwigi oraz samodzielnego ośrodka duszpasterskiego pw. Podwyższenia Krzyża Świętego.

Przeto, po zapoznaniu się z opinią Rady Kapłańskiej, miejscowego księdza proboszcza oraz dziekana, mocą kan. 515 § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego,

z n o s z ę

niniejszym dekretem samodzielny ośrodek duszpasterski pw. Podwyższenia Krzyża Świętego we Wrocławiu-Leśnicy, z siedzibą przy ul. Skoczylasa 23, w dekanacie Wrocław-Zachód (Leśnica), ze wszystkimi skutkami prawnymi tej decyzji i

pr z y ł a c z a m

go do parafii pw. św. Jadwigi we Wrocławiu-Leśnicy; z jej terytorium, w stosownym czasie, zostanie erygowana nowa parafia z siedzibą we Wrocławiu-Złotnikach.

Dekret wchodzi w życie z dniem 18 czerwca 2003 r.

Ks. dr Leon Czaja kanclerz kurii

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

Wrocław, dnia 26 kwietnia 2003 roku

66.

Dekret erekcyjny
parafii pw. św. Faustyny we Wrocławiu-
Biskupinie, w dekanacie Wrocław-Północ II
(Sępolno)

Troska o duchowe dobro wiernych oraz o instytucjonalny rozwój duszpasterstwa w archidiecezji wrocławskiej stanowi podstawowe zadanie jej biskupa diecezjalnego. Działając w tym duchu, zarządzam i podaję do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczbę mieszkańców parafii pod wezwaniem Świętej Rodziny we Wrocławiu-Sępolnie, po zapoznaniu się z opinią Rady Kapłańskiej, miejscowego księdza proboszcza oraz dziekana, mocą kan. 515 § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego, niniejszym

eryguję

nową rzymskokatolicką parafię pw. św. Faustyny we Wrocławiu-Biskupinie.

§ 2

Nowa parafia powstaje z podziału parafii pod wezwaniem Świętej Rodziny we Wrocławiu-Sępolnie, z której wyłączam w tym celu następujące ulice:

Bacciarellego, Bartoszowicka, Braci Gierymskich – numery: parzyste od 18 i nieparzyste od 19 do końca tej ulicy, Canaletta, Gersona, Jackowskiego od numeru 37 do końca, Kotsisa, Michałowskiego, Mielczarskiego – numery nieparzyste od 1 do 53, Nowakowskiego, Norblina, Olszewskiego – numery: nieparzyste od 21 i parzyste od 116 do końca, Orłowskiego, Pankiewiczza, Pautscha, Rodakowskiego, Sempołowskiej – numery: nieparzyste od 55 i parzyste od 50 do końca, Stanisławskiego, Ślewińskiego, Wojtkiewiczza, Wyczółkowskiego, Żaka, Żmichowskiej – numery parzyste od 2 do 10 b.

Wiernych zamieszkujących przy tych ulicach wyłączam spod jurysdykcji proboszcza parafii pw. Świętej Rodziny we Wrocławiu-Sępolnie i oddaję ich pod wyłączną jurysdykcję proboszcza parafii pw. św. Faustyny we Wrocławiu-Biskupinie.

§ 3

Nową parafię przyłączam do dekanatu Wrocław-Północ II (Sępolno).

§ 4

Erygowana parafia otrzymuje w darze nowo wybudowany kościół, w stanie surowym, pozwalającym jednak na sprawowanie w nim Przenajświętszej Eucharystii i kultu Bożego; troska o jego – właściwy dla Domu Bożego – wystrój spoczywa na parafii. Wspólnota parafialna winna się także troszczyć o należyty stan pozostałych budynków kościelnych, koniecznych dla normalnego funkcjonowania parafii.

§ 5

Beneficjum proboszczowskie przy parafii pw. św. Faustyny we Wrocławiu-Biskupinie, które niniejszym eryguję, nie posiada żadnego majątku. Uposażenie proboszcza i jego współpracowników stanowić będą ofiary za posługi duszpasterskie oraz inne dochody przysługujące duszpasterzom na podstawie prawa kościelnego ogólnego i prawa partykularnego Kościoła Wrocławskiego, przypomnianego przez ostatni Synod Archidiecezji Wrocławskiej.

§ 6

Duszpasterza parafii, któremu nadają tytuł proboszcza (*parochus*) mianuje, zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego, Biskup Diecezjalny Wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowej parafii będzie się posługiwał urzędowymi pieczęciami – podłużną i okrągłą – z napisem: „Rzym.-Kat. Parafia p.w. Św. Faustyny we Wrocławiu-Biskupinie” oraz: „Sigillum Ecclesiae Paroecialis Rom.-Cath. St. S. Faustinae in Wrocław-Biskupin”.

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 25 czerwca 2003 r.

§ 9

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym pw. Świętej Rodziny we Wrocławiu-Sępolnie i w kościele pw. św. Faustyny we Wrocławiu-Biskupinie, w najbliższą niedzielę po jego otrzymaniu.

Ks. dr Leon Czaja kanclerz kurii

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

67.

**Dekret erekcyjny
parafii pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła
w Srebrnej Górze
w dekanacie Ząbkowice Śląskie**

Troska o duchowe dobro wiernych oraz o instytucjonalny rozwój duszpasterstwa w archidiecezji wrocławskiej stanowi podstawowe zadanie jej biskupa diecezjalnego. Działając w tym duchu, zarządzam i podaję do wiadomości, co następuje:

§ 1

Ze względu na liczbę mieszkańców parafii pw. św. Wawrzyńca w Budzowie, po zapoznaniu się z opinią Rady Kapłańskiej, miejscowego księdza proboszcza oraz dziekana, mocą kan. 515 § 2 Kodeksu Prawa Kanonicznego, niniejszym

eryguję

nową rzymskokatolicką parafię pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Srebrnej Górze.

§ 2

Nowa parafia powstaje z podziału parafii pw. św. Wawrzyńca w Budzowie, z której wyłączam w tym celu miejscowość Srebrna Góra.

Wiernych zamieszkałych w tej miejscowości wyłączam spod jurysdykcji proboszcza parafii pw. św. Wawrzyńca w Budzowie i oddaję ich pod wyłączną jurysdykcję proboszcza parafii pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Srebrnej Górze.

§ 3

Nową parafię przyłączam do dekanatu Ząbkowice Śląskie.

§ 4

Kościółem parafialnym parafii będzie dotychczasowa świątynia filialna w Srebrnej Górze pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła; troska o jego utrzymanie i właściwy dla Domu Bożego wystrój spoczywa na parafii. Wspólnota parafialna winna się także zatroszczyć o właściwy stan pozostałych budynków kościelnych, koniecznych do normalnego funkcjonowania parafii.

§ 5

Beneficjum proboszczowskie przy parafii pw. śś. Apostołów Piotra i Pawła w Srebrnej Górze, które niniejszym eryguję, nie posiada żadnego majątku. Uposażenie proboszcza stanowić będą ofiary za posługi duszpasterskie oraz inne dochody przysługujące proboszczowi na podstawie prawa kościelnego ogólnego i prawa partykularnego Kościoła Wrocławskiego, przypomnianego przez ostatni Synod Archidiecezji Wrocławskiej.

§ 6

Duszpasterza parafii, któremu nadaję tytuł proboszcza (*parochus*) mianuje, zgodnie z przepisami Prawa Kanonicznego, biskup diecezjalny wrocławski.

§ 7

Proboszcz nowej parafii będzie się posługiwał urzędowymi pieczęciami – podłużną i okrągłą – z napisem: „Rzym.-Kat. Parafia p.w. ŚŚ. App. Piotra i Pawła w Srebrnej Górze” oraz: „Sigillum Ecclesiae Paroecialis Rom.-Cath. St.SS. Petri et Pauli Apostolorum in Srebrna Góra”.

§ 8

Dekret wchodzi w życie z dniem 25 czerwca 2003 r.

§ 9

Tekst niniejszego dekretu należy opublikować w kościele parafialnym pw. św. Wawrzyńca w Budzowie i w kościele pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Srebrnej Górze, w najbliższą niedzielę po jego otrzymaniu.

Ks. dr Leon Czaja kanclerz kurii

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

Wrocław, dnia 2 czerwca 2003 roku

68.

Dekret o ustanowieniu Diecezjalnego Sanktuarium Męki Pańskiej w kościele pw. św. Jerzego w Ziębicach

Kościół parafialny pw. św. Jerzego w Ziębicach, od ponad 700 lat, gromadzi w swoim wnętrzu liczne dzieła sztuki sakralnej, tematycznie bliskie wydarzeniom związanym z tajemnicą męki i śmierci naszego Pana, Jezusa Chrystusa. Niewątpliwie ich obecność w tym miejscu świad-

czy o tym, że w tej właśnie świątyni, zarówno miejscowi wierni, jak i przybywający do niej mieszkańcy okolicznych terenów zwykli byli otaczać szczególną czcią tajemnice Męki Pańskiej.

Do najstarszych zabytków w tym przedmiocie należy gotycki krucyfiks drewniany, zawieszony na filarze chóru muzycznego, rzeźba sięgająca pierwszej połowy XV wieku. Z ostatniej dekady tego samego wieku pochodzi, usytuowany w kaplicy Mariackiej, fresk – dzieło anonimowego autora szkoły śląskiej, przedstawiający postać tronującego Chrystusa, zamkniętą w mandorli uzupełnioną symbolami ewangelistów i aniołów z narzędziami męki Pańskiej. Początków XVI stulecia sięgają dwa malowane skrzydła ołtarza umieszczonego w nawie południowej; dzieli się one na osiem kwater wypełnionych scenami z pasji tak rozmieszczonymi, że otwarty ołtarz przedstawia jej pierwszą część („Ostatnią Wieczerną” i „Biczowanie”, skrzydło lewe, oraz „Chrystusa przed Piłatem” i „Ukrzyżowanie”, skrzydło prawe), a zamknięty drugą część („Opłakiwanie” i „Zmartwychwstanie”, skrzydło lewe, oraz „Złożenie do Grobu” i „Sąd Ostateczny”, skrzydło prawe). Również następne wieki pozostawiły wyraźne ślady pozwalające wnioskować o trwającym ciągle kulcie Męki Pańskiej w Ziębickiej świątyni pw. św. Jerzego. Wystarczy wspomnieć w tym kontekście: relikwiarz drzewa Krzyża Świętego, wykonany w stylu rokoka, który wzbogacił skarbiec omawianego kościoła przy końcu XVIII wieku, a także monumentalne stacje Drogi Krzyżowej, dzieło E. Kaempfera, z roku 1903 oraz rzeźbę w piaskowcu, przedstawiającą Chrystusa w Ogrójcu, usytuowaną na zewnątrz świątyni w XX wieku.

Mimo upływu czasu, pasyjny nurt chrześcijańskiej pobożności rozwijają i pogłębiają w sobie również aktualni mieszkańcy Ziemi Ziębickiej, łącząc go wyraźnie z omawianą świątynią pw. św. Jerzego. Często przybywają do Ziębic w zorganizowanych grupach, by trwać na modlitwie w tej świątyni lub uczestniczyć w piątkowym nabożeństwie Drogi Krzyżowej.

W związku z powyższym, niniejszym dekretem, dla duchowego dobra wiernych, mocą kan. 1230 K.P.K.

u s t a n a w i a m

w świątyni parafialnej pw. św. Jerzego w Ziębicach Diecezjalne Sanktuarium Męki Pańskiej.

Sanktuarium to, jako szczególne miejsce kultu i wypraszenia Bożych łask, cieszy się przywilejem uzyskiwania odpustu zupełnego przez wiernych, którzy przywdziałą to święte miejsce: w dniach Triduum Sacrum, w święto Podwyższenia Krzyża Świętego, w przypadku uczestniczenia w pielgrzymce zorganizowanej grupowo, a także raz w roku, w dniu dowolnie wybranym przez wiernego, i odmówią tam pobożnie Ojciec

nasz i Wierzę w Boga oraz pomodlą się w intencjach Ojca Świętego (zob. Enchiridion indulgentiarum n. 33, 4).

Niech wierni przybywający do tego kościoła, w którym tak wiele osób doświadczyło mocy Bożego miłosierdzia, wypraszają przez ufną modlitwę łaski dla Ojca Świętego i całego Kościoła. W sposób szczególny zachęcam do modlitwy za wszystkich zagubionych, przygniecionych ciężarem słabości duchowej i fizycznej, aby znaleźli pocieszenie w strapieniach.

Niech to Sanktuarium staje się miejscem modlitwy dla wiernych różnych grup wiekowych, w którym wszyscy będą uczyć się wprowadzać w życie najważniejsze przykazanie – przykazanie miłości Boga i bliźniego, jak siebie samego. Niech na modlitwie znajdują inspirację do godnego życia oraz siłę do budowania w swoich środowiskach „cywilizacji miłości”.

Niech będzie miejscem nieustannego wołania o dobre i liczne powołania kapłańskie i zakonne dla naszej Archidiecezji i dla całego Kościoła powszechnego.

Kustoszem Sanktuarium ustanawiam każdorazowego proboszcza parafii pw. św. Jerzego w Ziębicach i zlecam mu troskę o jego ustawiczny rozwój. Niech zabiega, aby wszystkim pielgrzymom przybywającym do tego szczególnego miejsca łaski zapewnić obfitszy dostęp do środków zbawienia poprzez głoszenie słowa Bożego i odpowiednie ożywienie życia liturgicznego, zwłaszcza sprawowanie Eucharystii oraz Sakramentu Pokuty i Pojednania, a także przez kultywowanie zatwierdzonych form pobożności ludowej (kan. 1234 § 1 K.P.K.).

W wypełnianiu swoich obowiązków Kustosz powinien kierować się postanowieniami Kodeksu Prawa Kanonicznego (kan. 1230-1234) oraz dyrektywami Konferencji Episkopatu Polski i Biskupa Diecezjalnego.

Ustanowione niniejszym dekretem Sanktuarium będzie spełniać swoje zadania i cele w oparciu o przepisy zawarte w Statucie zatwierdzonym przez Biskupa Diecezjalnego. W związku z tym polecam obecnemu Księdzu Kustoszowi opracowanie i przedstawienie do zatwierdzenia w/w Statutu (zob. kan. 1232 K.P.K.).

Kustoszowi, Duszpasterzom i Pielgrzymom przybywającym do Sanktuarium Męki Pańskiej w Ziębicach udzielam pasterskiego błogosławieństwa.

Ks. dr Leon Czaja kanclerz kurii

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

Wrocław, dnia 1 sierpnia 2003 roku

Dekret o podziale dekanatu Wrocław-Południe

Potrzeby duszpasterskie i administracyjne Kościoła na Dolnym Śląsku domagają się reorganizacji niektórych rozległych dekanatów w archidiecezji wrocławskiej.

W tym celu, po zapoznaniu się z opinią Rady Kapłańskiej i zainteresowanych duszpasterzy, na mocy kan. 374 § 2 K.P.K., niniejszym dokonuję podziału dekanatu Wrocław-Południe na dwie mniejsze jednostki, mianowicie: dekanat Wrocław-Południe i dekanat Wrocław-Krzyki.

I. Dekanat WROCLAW-POŁUDNIE obejmuje następujące parafie:

1. Wrocław-Tarnogaj, pw. Świętego Ducha
2. Wrocław, pw. św. Franciszka z Asyżu
3. Wrocław, pw. św. Henryka
4. Wrocław-Wojszyce, pw. Najświętszego Zbawiciela
5. Wrocław, pw. św. Stanisława Kostki
6. Wrocław-Tarnogaj, pw. św. Stefana
7. Żerniki Wrocławskie

II. Dekanat WROCLAW-KRZYKI obejmuje następujące parafie:

1. Bielany Wrocławskie
2. Tyniec Mały
3. Wrocław-Oporów, pw. św. Anny
4. Wrocław-Klecina, pw. NMP Królowej Polski
5. Wrocław-Krzyki, pw. Niepokalanego Poczęcia NMP
6. Wrocław-Krzyki, pw. Trójcy Świętej
7. Wrocław-Oltaszyn, pw. Wniebowzięcia NMP

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 26 sierpnia 2003 r.

Ks. dr Leon Czaja kanclerz kurii

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

Wrocław, dnia 20 sierpnia 2003 roku

Słowo Metropolity wrocławskiego z okazji obchodów 150-lecia śląskiej prowincji ojców bonifratrów

Umiłowani w Panu, Bracia i Siostry!

W Roku Pańskim 2003, bogatym w liczne ważne dla nas rocznice, wspólnota OO. Bonifratrów, zwanych też Braćmi miłosierdzia, obchodzi

Jubileusz 150-lecia istnienia swojej Śląskiej Prowincji we Wrocławiu. Ta piękna data stwarza nam okazję, byśmy spojrzeli głębiej na ten Zakon, który wrósł w pejzaż naszego życia religijnego i społecznego.

Zakon OO. Bonifratrów powstał w roku 1540, w Grenadzie, na terenie Hiszpanii. Założył go św. Jan Boży, przy prowadzonym przez siebie miejscowym szpitalu, dla opieki nad chorymi, ubogimi, cierpiącymi i najbardziej potrzebującymi wszelkiej pomocy. Charyzmatem, którym Duch Święty w sposób szczególny obdarzył Bonifratrów, jest dar upodobnienia się do Chrystusa miłosiernego i współczującego, leczącego wszelkie choroby i słabości ludzkie.

Wspólnota Bonifratrów, od początku swego istnienia, zdobywała uznanie nie tylko dzięki zawsze aktualnemu celowi, którym pozostawała ciągle służba chorym i potrzebującym, lecz także z racji fachowego przygotowania swoich członków do ich zadań. Prowadzone przez Bonifratrów szpitale wyposażone były zawsze w doskonałą aparaturę medyczną, a zakonnicy posiadali i posiadają odpowiednie przygotowanie medyczne i farmaceutyczne, a ponadto specjalizują się w ziołolecznictwie. W wielu krajach Bonifratrzy są wysoko cenieni za ofiarną i apostołską postawę manifestowaną zwłaszcza podczas groźnych epidemii, a także w czasie licznych wojen, pracując najczęściej w lazaretach wojskowych. W szpitalach szczególną troską otaczali ludzi chorych, zwłaszcza psychicznie.

Na początku XVIII wieku. Bonifratrzy przybyli na Dolny Śląsk. We Wrocławiu pojawili się około roku 1710; tu – przy ul. Traugutta – wybudowali kościół i szpital klasztorny, a w roku 1853 utworzyli Śląską Prowincję swego Zakonu, pod patronatem św. Jadwigi Śląskiej i św. Karola Boromeusza. Aktualnie, na terenie naszej archidiecezji, posiadają cztery konwenty: dwa we Wrocławiu oraz po jednym: w Ząbkowicach Śląskich i w Namysłowie. Wokół konwentów Bonifratrów skupiają się wolontariusze, czyli ochotnicy, którzy bezinteresownie pragną służyć ludziom chorym, opuszczonym, cierpiącym i zapomnianym przez bliźnich.

Jubileusz OO. Bonifratrów stwarza nam wszystkim okazję, byśmy całym sercem podziękowali Bogu, Najlepszemu Ojcu, za wszelkie łaski, jakimi obdarza nas dzięki obecności w naszej wspólnotcie owych Braci miłosierdzia, a zwłaszcza za dobro, które przykład ich poświęcenia i pracy wyzwala w naszych sercach.

Centralne uroczystości Jubileuszowe odbędą się za tydzień, w sobotę i niedzielę, 6-7 września. Szczegółowy ich program księży proboszczowie umieszczą w gablotach u wejść do swoich kościołów.

Drogim Jubilatom życzymy, by ich zakonne hasło, przekazane im przez Świętego Założyciela: „Bracia, czyńcie dobrze”, trafiło coraz częściej na podatną glebę naszych serc, by wzrastała liczba wolontariuszy, oficjalnych i anonimowych, którzy w imię „Miłości miłosiernej” będą

zdolni pochylać się nad wszelkim ludzkim cierpieniem i bolesnym doświadczeniem.

Wszystkim Wam, umiłowani Bracia Jubilaci, a także tym, którzy z Wami będą się łączyć w Jubileuszowym dziękczynieniu, z serca błogosławię.

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

Wrocław, dnia 22 sierpnia 2003 roku

71.

Zaproszenie do udziału w procesji z relikwiami św. Stanisława Biskupa i Męczennika oraz św. Doroty Dziewicy i Męczennicy we Wrocławiu 13 września 2003 roku

Umiłowani w Panu, Bracia i Siostry, Mieszkańcy Wrocławia,

Czcigodną tradycją Wrocławia stała się, od pewnego czasu, uroczysta procesja ulicami miasta z relikwiami św. Stanisława, Biskupa i Męczennika oraz św. Doroty, Dziewicy i Męczennicy.

W bieżącym Roku Pańskim, roku 25-lecia Pontyfikatu Jana Pawła II oraz 320. rocznicy Wiktorii Wiedeńskiej, odniesionej nad potęgą turecką, dnia 12 września 1683 r., przez Króla Polskiego Jana III Sobieskiego, dowodzącego rycerstwem polskim i chrześcijańskimi wojskami sprzymierzonymi, oddamy hołd relikwiom Świętych Patronów podczas procesji, która odbędzie się w sobotę – 13 września 2003 r.

Uroczystości rozpoczną się Mszą św. o godz. 16.00 przy kościele św. Bonifacego (plac Staszica), a zakończą w Kolegiacie Świętokrzyskiej na Ostrowie Tumskim intronizacją wiernej Kopii „Całunu Turyńskiego”, poświęconej przez Ojca Świętego Jana Pawła II.

Przez wstawienictwo naszych Świętych Patronów będziemy dziękować Bogu, Najlepszeemu Ojcu, za wszelkie dobro, jakie stało się naszym udziałem dzięki 25-letniej apostołskiej służbie Ojca Świętego Jana Pawła II, będziemy też prosić o siły ducha i ciała dla Niego na dalsze lata Jego służby Kościołowi i światu. Modlitwą obejmimy także naszą Ojczyznę, by żyła w prawdzie, sprawiedliwości, pokoju i wolności. Musimy się modlić za wszystkich przeżywających trudności materialne i duchowe. Otoczymy modlitwą polskie rodziny, młodzież i dzieci.

Serdecznie zapraszam Was wszystkich, Umiłowani Bracia i Siostry, do udziału w tej uroczystości. Spodziewam się licznego udziału Duchowieństwa Diecezjalnego i Zakonnego, Rodziców, Młodzieży i Dzieci. Jak

w latach ubiegłych, zaprosiliśmy do udziału w tej uroczystości Przedstawicieli Bratnich Kościołów, Senatorów i Posłów Dolnego Śląska, Władze Wojewódzkie i Samorządowe oraz Przedstawicieli wyższych uczelni.

Niech nas zjednoczy miłość do naszych Świętych Patronów i wspólna modlitwa.

Święci Stanisławie i Doroto wypraszaście nam wszystkim błogosławieństwo Boga Wszchemogącego.

† Henryk kardynał Gulbinowicz arcybiskup metropolita wrocławski
Wrocław, w uroczystość NMP Częstochowskiej, 2003 roku

72.

Komunikat w sprawie zbiórki ofiar pieniężnych na rzecz radia Rodzina

Do Duchowieństwa i Wiernych archidiecezji wrocławskiej

Drodzy Bracia i Siostry w Chrystusie,

Ojciec Święty Jan Paweł II w adhortacji apostołskiej *Kościół w Europie* wzywa i zachęca Wiernych Kościoła do kształtowania religijnych postaw obywatelskich w oparciu o chrześcijańskie korzenie, z których wyrosło bogactwo kulturowe i ewangeliczne wartości.

W dobie współczesnych przemian, dokonujących się w Europie, podejmujemy apel Ojca Świętego i na różne sposoby włączamy się w dzieło Nowej Ewangelizacji. Od 10 lat w naszej archidiecezji zadania i posługę głoszenia Ewangelii spełnia także Katolickie Radio RODZINA. Rozgłośnia utrzymywana jest z ofiar wiernych. Z wdzięcznością wobec ofiarodawców chcemy powiedzieć, że z każdym rokiem poszerza się zasięg nadawania programu. Objęcie całego terenu archidiecezji falami eteru Radia uzależnione jest od instalacji nowych nadajników, co wymaga znacznych nakładów pieniężnych. Z tych potrzeb wyrasta nasza gorąca prośba o wsparcie materialne wymienionego celu. Dzieląc się z Wami, Umiłowani Archidiecezjalnie, troską o rozwój Katolickiego Radia RODZINA, dziękuję wszystkim Ludziom dobrej woli za modlitwy i dotychczasową pomoc. Ofiary pieniężne, które złożycie na tacę w niedzielę 28 września 2003 roku podczas Mszy św., przeznaczone będą na utrzymanie i rozwój archidiecezjalnej rozgłośni katolickiej Radia RODZINA.

Wszystkim Dobrodziejom i Ofiarodawcom, którzy wspierają Radio RODZINA modlitwą i materialnie, z serca błogosławię.

† Henryk kardynał Gulbinowicz arcybiskup metropolita wrocławski
Wrocław, dnia 19 września 2003 roku

Zaproszenie na uroczystości ku czci św. Jadwigi w Trzebnicy

Umiłowani w Panu, Archidiecezjanie,

1. Chrześcijanie i wszyscy ludzie dobrej woli na świecie przygotowują się do obchodów srebrnego jubileuszu pontyfikatu naszego wielkiego Rodaka, Ojca Świętego Jana Pawła II. Skłania ich do tego nie tyle fakt, że tego typu jubileusz przeżywany jest niezwykle rzadko – dotąd jedynie trzech papieży doczekało takiej rocznicy – ale przede wszystkim znaczenie pontyfikatu Jana Pawła II, stanowiącego wspaniały dar Boga dla współczesnych ludzi. Papież – Polak jest, od 25 lat, najwyższym autorytetem moralnym w świecie, niekwestionowanym przykładem troski o pokój, sprawiedliwość i poszanowanie ludzkiej godności.

Charakterystycznym rysem papieskiego posłannictwa Jana Pawła II jest zatroskanie o każdego człowieka, niezależnie od tego, w jakiej sytuacji się on znajduje i pod jaką szerokością geograficzną żyje. Nauczanie Ojca Świętego w sprawach społecznych czy politycznych przypomina, że droga bez etyki, bez trwałych zasad, bez Boga jest niebezpieczna. Dzięki opracowanym przez Jana Pawła II encyklikom i innym dokumentom, ludzie zobaczyli na nowo, gdzie leżą nadzieje dla świata. Dzięki Jego słowom prawdy i odwadze misji, zmienia się oblicze świata, Europy i Polski. Dlatego, w perspektywie zbliżającego się Jubileuszu, ludzkość odczuwa potrzebę okazania wdzięczności temu Człowiekowi, którego Bóg, w środowisku polskiej kultury, przepojonej duchem Ewangelii, formował i przygotowywał na godnego następcę św. Piotra.

2. Pontyfikat Jana Pawła II, o czym wielu z nas pamięta, rozpoczął się w uroczystość liturgiczną św. Jadwigi Śląskiej, w dniu 16 października 1978 roku. Wydarzenie to zapisało się głęboko w sercach Polaków. Do dzisiaj ten dzień wywołuje wspomnienia pełne radości, a zarazem powagi w obliczu niezbadanych wyroków Bożej Opatrzności.

Papież nawiązał do tego faktu w czasie swojej pierwszej wizyty w ojczystym kraju. Przemawiając, na Jasnej Górze, do pielgrzymów z Metropolii Wrocławskiej, w dniu 5 VI 1979 roku, powiedział: „pozwólcie, że z Jasnej Góry przekażę szczególne wotum do Sanktuarium św. Jadwigi w Trzebnicy, koło Wrocławia. Tym wotum jest świeca paschalna, którą przywiozłem z Rzymu, i kielich dla świątyni trzebnickiej. Mam, jak wście dobrze, szczególne powody do przekazania tego wotum (...). Opatrzność Boża w swoich niewypowiedzianych zrzędzeniach wybrała 16 października 1978 roku jako dzień przełomowy w moim życiu. W dniu 16 października Kościół w Polsce czci św. Jadwigę Śląską. I dlatego też poczytuję za mój szczególny obowiązek złożyć dzisiaj na ręce

Kościola w Polsce, na ręce Metropolity Wrocławskiego, to wotum dla Świętej, która będąc Patronką sąsiadujących narodów, jest również Patronką dnia wyboru pierwszego Polaka na Stolicę Piotrową (...). Proszę, abyście po powrocie do Waszych stron zanieśli to papieskie wotum do Sanktuarium w Trzebnicy, miejsca, które stało się nową Ojczyzną z wyboru św. Jadwigi, tak jak moją nową Ojczyzną z wyboru stał się Rzym. Niech też to moje wotum dopełni tej długiej historii ludzkich wydarzeń, nieraz bardzo trudnych, a zarazem dzieł Opatrzności Bożej, jakie wiążą się z tym miejscem, z tym sanktuarium w Trzebnicy i całą Waszą Ziemią”.

Ponownie nawiązał Papież do tego wydarzenia w pierwszą rocznicę wyboru w liście skierowanym do mnie 16 X 1979 roku. Napisał wówczas Ojciec Święty: „A wydarzyło się to – powiem otwarcie, co czuję – nie przez jakiś ślepy traf właśnie w tym dniu, w którym Umiłowani Rodacy moi, zwłaszcza ci z Dolnego Śląska i z Opolszczyzny, oraz inni przebywający w Trzebnicy na uroczystościach ku czci św. Jadwigi, modlili się o szczęśliwy wybór Papieża”. Co więcej, dodał Ojciec Święty: „Jestem głęboko przekonany, że w tamtym pamiętnym dniu św. Jadwiga stała się również Patronką wyboru pierwszego w dziejach Polaka na stolicę św. Piotra”.

Stąd też Ojciec Święty czuje się w sposób szczególny związany z sanktuarium świętej Jadwigi w Trzebnicy i zwraca się do Patronki dnia swojego wyboru z gorącą prośbą, aby swoim wstawiennictwem wspomagała Go skutecznie w tej ogromnie trudnej służbie zleconej Mu przez Boga. Papież liczy też na modlitwy „zanoszone przez rzesze wiernych do Boga Wszechmogącego w Trzebnickim Sanktuarium za przyczyną św. Jadwigi”. Zachęca wiernych do naśladowania wzoru, jaki pozostawiła św. Jadwiga.

Bazylika w Trzebnicy stała się miejscem, gdzie przed grobem św. Jadwigi wielu ludzi modli się w intencji Papieża. Uroczystościom, odbywającym się w październiku, nadaje się od 25 lat akcent papieski. W pierwszą rocznicę wyboru Jana Pawła II odsłoniłem w XIII-wiecznej świątyni trzebnickiej tablicę pamiątkową, przypominającą ten fakt nawiedzającym Sanktuarium. Z okazji zaś 18. rocznicy wyboru Ojca Świętego, w 1996 roku został ufundowany przez Salwatorianów i wiernych parafii trzebnickiej pomnik ku czci Papieża, wykonany z brązu i ustawiony na placu przed bazyliką św. Jadwigi. Wydano też publikacje omawiające związki Papieża Jana Pawła II z Trzebnicą przed i po wyborze na Stolicę św. Piotra.

3. Zgodnie ze zwyczajem, który stał się dobrą tradycją Kościoła Wrocławskiego, zapraszam Was wszystkich, Umiłowani w Panu Bracia i Siostry, do Trzebnicy, do Sanktuarium Matki Ziemi Śląskiej, a zarazem Pa-

tronki dnia wyboru Ojca Świętego Jana Pawła II, byśmy mogli wspólnie podziękować Bogu za życie i działalność naszego wielkiego Rodaka.

Chcemy podziękować za opiekę i wszystkie wyrazy troski ze strony Papieża o nasz lokalny Kościół. Za wizyty Apostolskie na Dolnośląskiej Ziemi: w 1983 i 1997 roku; za wybór Wrocławia na miejsce 46. Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego i liczne, związane z nim spotkania o charakterze międzynarodowym i ekumenicznym; za mianowanie nowych biskupów – moich najbliższych Współpracowników – za odwiedzanie naszej Archidiecezji przez Legatów Papieskich oraz liczne dowody opieki Rzymskich Kongregacji nad naszą działalnością duszpasterską, charytatywną i rozwojem życia zakonnego; za wyjątkową życzliwość i pomoc w rozwijaniu pracy w Papieskim Wydziale Teologicznym, w Metropolitalnym Wyższym Seminarium Duchownym i Seminarium Zakonnych; za to wszystko, czego każdy z nas doświadczył, w jakiegokolwiek formie – dzięki słowom, modlitwie i cierpieniu – Papieża Jana Pawła II.

4. Jak co roku obchody uroczystości odpustowych w Trzebnicy będą odbywały się od 16 do 19 października. W tych dniach, codziennie od godz. 6.00 rano, pielgrzymi będą mogli przystąpić do sakramentu pokuty. Msze św. z okolicznościowymi homiliami będą sprawowane w bazylice o godz. 6.30, 8.00, 9.30, i 11.00 (suma). O godz. 14.00 na Kalwarii w Lesie Bukowym odbywać się będzie Droga Krzyżowa, a w bazylice o godz. 15.00 adoracja Najświętszego Sakramentu. O godz. 17.00 Nabożeństwo Różańcowe, a po nim Msza św. z kazaniem i procesją z relikwiami św. Jadwigi. Ponadto w czwartek i sobotę o godz. 10.00, a w piątek o godz. 15.00, będą głoszone specjalne konferencje dla pielgrzymów.

W czwartek, 16 października, w liturgiczny dzień św. Jadwigi i w 25 rocznicę wyboru papieża Jana Pawła II, zapraszam na Pielgrzymkę do Trzebnicy całe Duchowieństwo diecezjalne i zakonne archidiecezji. Centralnym jej punktem będzie uroczysta koncelebrowana Msza św. pod przewodnictwem Nuncjusza Apostolskiego w Polsce, J. E. Księdza Abpa Józefa Kowalczyka, w intencji Ojca Świętego, o godz. 11.00.

Na ten dzień zapraszam do Trzebnicy również wiernych z następujących dekanatów: Brzeg-Południe, Brzeg-Północ, Bystrzyca Kłodzka, Dzierżoniów-Południe, Dzierżoniów-Północ, Jelcz-Laskowice, Kąty Wrocławskie, Kłodzko, Kudowa Zdrój, Łądek Zdrój, Malczyce, Międzyzlesie, Namysłów, Nowa Ruda, Oleśnica-Wschód, Oleśnica-Zachód, Oława, Polanica Zdrój, Sobótka, Środa Śląska, Włochy.

W piątek, 17 października, w godzinach popołudniowych (15.00) przybędzie do grobu Patronki Śląska piesza pielgrzymka młodzieży duchownej z terenu archidiecezji.

W sobotę, 18 października, przed południem zgromadzą się w Sanktuarium Trzebnickim ministranci, lektorzy, kantorzy, nadzwyczajni szafarze Komunii Świętej i członkowie scholi liturgicznych.

W godzinach popołudniowych zaś dotrze do grobu Patronki Śląska pieszka pielgrzymka z Wrocławia.

Niedziela 19 października będzie centralnym dniem uroczystości odpustowych. Do udziału w nim zapraszam wiernych z całej archidiecezji, a zwłaszcza z następujących dekanatów: Borów, Brzeg Dolny, Góra Śląska-Wschód, Góra Śląska-Zachód, Kamieniec Żabkowicki, Milicz, Prusice, Strzelin, Świdnica-Wschód, Świdnica-Zachód, Trzebnica, Wiazów, Wołów, Wrocław-Katedra, Wrocław-Śródmieście, Wrocław-Południe, Wrocław-Północ I (Osobowice), Wrocław-Północ II (Sępólno), Wrocław-Północ III (Psie Pole), Wrocław-Wschód, Wrocław-Zachód (Leśnica), Wrocław-Zachód I (Kozanów), Żabkowice Śląskie, Ziębice.

Umiłowani w Panu Archidiecezjanie,

Serdecznie Was zapraszam do Trzebnicy. Przybądźcie licznie do grobu Patronki dnia wyboru papieża Jana Pawła II, byśmy mogli wspólnie, przez Jej wstawiennictwo, wypraszać u Boga łaski konieczne Mu do godnego i owocnego dalszego działania w Kościele i świecie.

Na pielgrzymi trud Wszystkim Wam z serca błogosławię.

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

Wrocław, we wspomnienie św. Dominika 2003 roku

IV. Obchody 320. rocznicy odsieczy wiedeńskiej w Rudawie

74.

Zaproszenie na obchody 320. rocznicy odsieczy wiedeńskiej w Rudawie

Umiłowani w Panu, Bracia i Siostry,

Zbliża się 320-ta rocznica zwycięstwa Króla Polskiego Jana III Sobieskiego, odniesionego nad potęgą Turecką. Miało ono miejsce w dniu 12 września 1683 roku, kiedy to rycerstwo polskie i chrześcijańskie wojska sprzymierzone, na prośbę papieża Innocentego XI, przybyło z odsieczą pod Wiedeń, a nasz Król odniósł chlubne zwycięstwo. Na pamiątkę tego wydarzenia historycznego, Ojciec Święty Innocenty XI ustanowił liturgiczne wspomnienie Najświętszego Imienia Maryi i polecił je wpisać do kalendarza kościelnego.

Archidiecezja wrocławska, wspólnie z Urzędem Miejskim w Międzyzlesiu, pragnie uczcić rocznicę tego zwycięstwa w dniu 20 września 2003 r., by przypomnieć współczesnym rodakom, czyn Rycerstwa Polskiego, które stanęło mężnie w obronie chrześcijaństwa i Zachodniej Europy przed groźnym niebezpieczeństwem mahometańskich Turków.

Poczuwamy się do obowiązku świętowania tej rocznicy właśnie na Ziemi Kłodzkiej, bowiem tam, jeden z hetmanów koronnych, jak mówią ustne przekazy, gromadził wojska królewskie, przygotowujące się do wymarszu pod Wiedeń.

Uroczystości nasze rozpoczną się o godz. 11.00 poświęceniem pamiątkowego obelisku „Na Jedlniku” (10 km za Bystrzycą Kłodzką). Uroczysta Msza św. będzie sprawowana o godz. 12.00 w odnowionej świątyni w Rudawie, gdzie – według żywej tradycji – modlił się Jan III Sobieski, dziękując Bogu za zwycięstwo Polskiego Oręża.

Do udziału w tej kościelno-narodowej uroczystości zapraszam gorąco duchowieństwo diecezjalne i zakonne oraz wiernych: rodziców, młodzież i dzieci Ziemi Kłodzkiej. Zgodnie z tradycją, utrwaloną już na naszym terenie, zaprosiliśmy także władze państwowe i samorządowe Dolnego Śląska, przedstawiciele Wojska Polskiego, kombatantów i harcerzy.

W oczekiwaniu na liczny Wasz udział, Umiłowani Bracia i Siostry, z serca Wam błogosławię.

*† Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski*

Wrocław, w uroczystość NMP Częstochowskiej, 20 września 2003 roku

Otrzymują: parafie dekanatów: Bystrzyca Kł., Dzierżoniów-Południe, Dzierżoniów-Północ, Kamieniec Żąbkowicki, Kłodzko, Kudowa Zdrój, Łądek Zdrój, Międzylesie, Polanica Zdrój.

75.

Pozdrowienie Ojca Świętego skierowane do uczestników uroczystości w Rudawie

Jego Eminencja,
Ks. Henryk Kardynał GULBINOWICZ
Arcybiskup Metropolita Wrocławski
WROCLAW

Drogi Księżu Kardynale,

Bardzo dziękuję za informację o uroczystości, którą archidiecezja wrocławska upamiętnia 320-tą rocznicę zwycięskiej bitwy stoczonej przez sprzymierzone wojska chrześcijańskiej Europy z potęgą turecką pod wodzą Króla Jana II Sobieskiego pod Wiedniem.

Serdecznie pozdrawiam Uczestników tych obchodów, zgromadzonych w Dolinie Kłodzkiej, w miejscowości Rudawa, gdzie przed wiekami polski Król gromadził regimenty, by bronić chrześcijańską Europę. Cieszę się, że ten fakt archidiecezja upamiętnia po wiekach poświęceniem odnowionego Kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Rudawie i instalacją kopii Obrazu Matki Bożej, którego oryginał ofiarował polskiemu Królowi po wspomnianej bitwie Papież Innocenty XI.

W dobie współczesnych przemian dokonujących się w Europie warto przypomnieć zmagania narodów, które z wielkim zaangażowaniem broniły w przeszłości swego dorobku kulturowego i ewangelicznych warto-

ści. Za cenę ofiar wojsk i rozlanej ludzkiej krwi zdołano ocalić w XVII w. niepodległość Europy i wolność zagrożonego chrześcijaństwa. Niech historia, która jest nauczycielką życia, pomaga w budowaniu nowej Europy, rozumianej jako wspólnoty narodów żyjących w pokoju i poszanowaniu tradycji oraz chrześcijańskich wartości.

Wraz z uczestnikami uroczystości zgromadzonymi przed Obrazem Najświętszej Maryi Panny – Matki adorującej – modłę się o pokój na świecie i zgodę między narodami. Niech Maryja wspiera tę modlitwę, wyprasząc u swego Syna wielki dar pokoju i ducha jedności dla całego świata, Europy i każdej polskiej rodziny.

Księżdu Kardynałowi i całej wspólnotcie Kościoła Wrocławskiego z serca udzielam Apostolskiego Błogosławieństwa.

Jan Paweł II, papież

Watykan, 18 września 2003 roku

76.

Telegram do Ojca Świętego wysłany z okazji uroczystości w Rudawie

Jego Świątobliwość
Jan Paweł II, Papież
Citta del Vaticano

Umiłowany Ojcie Święty,

Z głęboką radością i wdzięcznością przyjmujemy dar krzepiącego słowa oraz pozdrowień Waszej Świątobliwości, skierowane na moje ręce do uczestników uroczystości upamiętniającej 320-tą rocznicę Odsieczy Wiedeńskiej zgromadzonych w Dolinie Kłodzkiej przy pamiętnym kościele Podwyższenia Krzyża Świętego w Rudawie, dla złożenia Bogu dziękczynienia za wiktoryę oręża chrześcijańskiego.

Licznie zgromadzeni uczestnicy – duchowieństwo diecezjalne i zakonne, przedstawiciele władz wojewódzkich i samorządowych, władze powiatowe, przedstawiciele gremiów poselskich, delegacje Wojska Polskiego, służb granicznych i przybyli pątnicy – dziękują Ojcu Świętemu za przypomnienie historycznych zmagania narodów, które za cenę ofiar i rozlanej krwi ocaliły niepodległość Europy i wartości chrześcijańskiej tradycji. Słowa Ojca Świętego są dla nas dla nas zachętą i siłą, w obliczu jednoczących się narodów w Europie, do nowej ewangelizacji w trosce o zachowanie dorobku kulturowego naszego kontynentu. W modlitwie do Boga dziękujemy za niestrudzoną służbę Ojca Świętego Kościołowi

i świata, którą bez reszty od 25 lat składa Wasza Świątobliwość za pokój, prawdę i miłość na ołtarzu pontyfikatu. Uczciliśmy ten Jubileusz uroczystym *Te Deum*.

Umiłowany Ojciec Święty, proszą o apostolskie błogosławieństwo generałowie Wojska Polskiego, władze terenowe duchowieństwo i wierni.

*Henryk kardynał Gulbinowicz
arcybiskup metropolita wrocławski
Przedstawiciele Wojska Polskiego
Przedstawiciele władz terenowych*

Wrocław, 20 września 2003 roku

V. Zarządzenia i komunikaty Kurii

77.

Wizytacje kanoniczne i szafarstwo Sakramentu Bierzmowania w archidiecezji wrocławskiej w 2004 roku

1. Wizytacje kanoniczne będą przeprowadzone w następujących dekanatach:

Kardynał Henryk GULBINOWICZ – Góra Śl.-Wschód
– Góra Śl.-Zachód
– Kamieniec Ząbkowicki

Biskup Jan TYRAWA – Łądek Zdrój
– Namysłów
– Wrocław-Południe
– Wrocław-Wschód

Biskup Edward JANIĄK – Kudowa Zdrój
– Polanica Zdrój
– Włochy
– Wrocław-Krzyki

2. Udzielanie sakramentu bierzmowania w 2004 r. odbędzie się w podanych siedzibach dekanatu lub w parafii wytypowanej. Księża biskupi mający w 2004 r. przydzielony dla siebie dekanat, na prośbę duszpasterzy będą udzielać bierzmowania w innych parafiach tegoż dekanatu kandydatom przygotowanym przez miejscowych duszpasterzy.

1. Borów – Kardynał Henryk GULBINOWICZ
2. Brzeg-Południe – Kardynał Henryk GULBINOWICZ
3. Brzeg-Północ – Kardynał Henryk GULBINOWICZ

4. Brzeg Dolny	– Biskup Edward JANIAK
5. Bystrzyca Kłodzka	– Biskup Jan TYRAWA
6. Dzierżoniów-Południe	– Biskup Edward JANIAK
7. Dzierżoniów-Północ	– Biskup Edward JANIAK
8. Jelcz-Laskowice	– Kardynał Henryk GULBINOWICZ
9. Kąty Wrocławskie	– Kardynał Henryk GULBINOWICZ
10. Kłodzko	– Biskup Jan TYRAWA
11. Malczyce	– Biskup Jan TYRAWA
12. Międzyzlesie	– Biskup Jan TYRAWA
13. Milicz	– Kardynał Henryk GULBINOWICZ
14. Nowa Ruda	– Biskup Jan TYRAWA
15. Oleśnica-Wschód	– Kardynał Henryk GULBINOWICZ
16. Oleśnica-Zachód	– Kardynał Henryk GULBINOWICZ
17. Olawa	– Kardynał Henryk GULBINOWICZ
18. Prusie	– Biskup Edward JANIAK
19. Sobótka	– Biskup Jan TYRAWA
20. Strzelin	– Biskup Edward JANIAK
21. Środa Śląska	– Biskup Jan TYRAWA
22. Świdnica-Wschód	– Biskup Edward JANIAK
23. Świdnica-Zachód	– Biskup Edward JANIAK
24. Trzebnica	– Biskup Jan TYRAWA
25. Wądzów	– Biskup Edward JANIAK
26. Wołów	– Biskup Jan TYRAWA
27. Wrocław-Katedra	– Biskup Edward JANIAK
28. Wrocław-Śródmieście	– Biskup Jan TYRAWA
29. Wrocław-Północ I (Osobowice)	– Biskup Edward JANIAK
30. Wrocław-Północ II (Sępólno)	– Biskup Jan TYRAWA
31. Wrocław-Północ III (Psie Pole)	– Biskup Edward JANIAK
32. Wrocław-Zachód (Leśnica)	– Biskup Jan TYRAWA
33. Wrocław-Zachód I (Kozanów)	– Biskup Edward JANIAK
34. Ząbkowice Śląskie	– Biskup Jan TYRAWA
35. Ziębice	– Biskup Edward JANIAK

3. Sakramentu bierzmowania w katedrze wrocławskiej w każdy pierwszy poniedziałek miesiąca o godz. 17.00 będzie udzielał w 2004 roku:

Styczeń	– Bp Jan TYRAWA
Luty	– Bp Edward JANIAK
Marzec	– Bp Jan TYRAWA
Kwiecień	– Bp Edward JANIAK
Maj	– Bp Jan TYRAWA
Czerwiec	– Bp Edward JANIAK
Lipiec	– Bp Jan TYRAWA
Sierpień	– Bp Edward JANIAK
Wrzesień	– Bp Jan TYRAWA

Październik	– Bp Edward JANIAK
Listopad	– Bp Jan TYRAWA
Grudzień	– Bp Edward JANIAK

Wrocław, dnia 25 sierpnia 2003 roku

78.

Informacja w sprawie składki organizowanej przez Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia”

Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia” z polecenia Konferencji Episkopatu Polski organizuje trzeci Dzień Papieski, który będziemy obchodzić we wszystkich diecezjach polskich w niedzielę 12 października 2003 roku pod hasłem „Jan Paweł II – Apostoł Jedności”. Obchody tego rocznego Dnia Papieskiego mają charakter szczególny, gdyż są związane z 25. rocznicą wyboru Ojca Świętego Jana Pawła II na Stolicę Piotrową.

Idea Dnia Papieskiego znalazła żywy oddźwięk we wszystkich parafiach w Polsce. Świadczy o tym inicjatywa i zaangażowanie duszpasterzy, katechetów i wiernych w organizowanie i przeprowadzanie tegoż Dnia.

Spodziewamy się, że w naszej archidiecezji – wzorem lat ubiegłych – Dzień Papieski we wszystkich parafiach będzie obchodzony uroczystie przy licznych zaangażowaniu wiernych, parafialnych grup formacyjnych, zwłaszcza katechetów, dzieci i młodzieży.

W niedzielę 12 października br. – w Dniu Papieskim – w parafiach Kościoła wrocławskiego po każdej Mszy św. będzie przeprowadzona zbiórka pieniężna do puszek. Zebrane ofiary przeznaczone są na stypendia dla najbiedniejszej młodzieży w naszym społeczeństwie. Aktualnie w całym kraju otrzymuje stypendium ponad 1000 uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych wywodzących się ze wszystkich diecezji. W naszej archidiecezji z tej formy pomocy korzysta 20 uczniów.

W imieniu Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia” i jej stypendystów zwracamy się do przewielebnego księdza proboszcza o zorganizowanie w parafii Dnia Papieskiego z wykorzystaniem dostarczonych przez Wydział Katechetyczny materiałów oraz przeprowadzenie zbiórki pieniężnej do puszek na stypendia dla ubogiej młodzieży naszej Ojczyzny.

Obchody Dnia Papieskiego i przewidzianą zbiórkę pieniężną proszę zapowiedzieć parafianom w ramach ogłoszeń duszpasterskich w niedzielę poprzedzającą, tj. 5 października br.

Jeżeli w parafii jest Oddział Akcji Katolickiej, to proszę – podobnie jak w latach ubiegłych – powierzyć członkom Akcji przeprowadzenie zbiór-

ki pieniężnej. W pozostałych parafiach proszę przeprowadzić zbiórkę według miejscowych zwyczajów.

Zebrane i komisyjnie przeliczone pieniądze należy:

- przekazać do kasy kurialnej wraz z protokołem;
- lub przekazać na konto: Kuria Metropolitalna Wrocławska, ul. Katedralna 13, 50-328 Wrocław. IV Oddział PKO BP 77-10205242-128391365, ul. Gepperta 4, 50-076 z dopiskiem „Dzień Papięski”. Protokół przesłać do Wydziału Katechetycznego Kurii.

Bp Edward Janiak wikariusz generalny

Wrocław, dnia 1 września 2003 roku

79.

Odnaczenia

Odnaczeni godnością kapelana honorowego Ojca Świętego (prałata):

ks. dr Marian BISKUP, rektor MWSD we Wrocławiu; ks. Stanisław KARP, proboszcz parafii w Lewinie Brzeskim; ks. Jan KISZ, proboszcz parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Strzelinie.

Odnaczeni godnością kanonika honorowego kapituły świętokrzyskiej (*extra numerum*):

ks. Roman BRUDNOWSKI, proboszcz parafii w Kudowie Czermej; ks. Ludwik GRUDZIŃSKI, proboszcz parafii w Radwanicach; ks. Jan KURCON, proboszcz parafii w Przeczowie; ks. Jerzy SMOLIŃSKI, rektor kościoła na Kahlenbergu w Wiedniu (Austria); ks. Stefan WANCEL, proboszcz parafii w Świętej Katarzynie.

Odnaczeni przywilejem RM:

ks. Krzysztof SZCZECIŃSKI, proboszcz parafii w Świerczowie.

80.

Nominacje

Ks. prałat Stanisław DUDEK, dziekan dekanatu Wrocław – Południe – dziekanem dekanatu Wrocław – Krzyki; ks. Janusz JEZUSEK MSF – wicedziekanem dekanatu Polanica Zdrój; ks. dr Mirosław KIWKA – rektorem kościoła pw. św. Marcina i duszpasterzem środowisk twórczych; ks. kanonik Czesław MAZUR, proboszcz parafii pw. Ducha Świę-

tego we Wrocławiu – dziekanem kapituły kolegiackiej; ks. Artur MORACZYŃSKI, wikariusz parafii pw. Ducha Świętego we Wrocławiu – asystentem kościelnym kolejarzy; ks. Zdzisław PADUCH, proboszcz parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Trzebnicy; ks. prałat Mirosław RAJACZAK, proboszcz parafii pw. św. Henryka we Wrocławiu – dziekanem dekanatu Wrocław-Południe; ks. Antoni RUDAWSKI, proboszcz parafii w Broczu – wicedziekanem dekanatu Wiązów; ks. Piotr WAWRZYNEK, Centralny Ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego – diecezjalnym referentem duszpasterstwa młodzieży.

81.

Zwolniony z pełnionej funkcji

Ks. dr Janusz CZARNY – z funkcji rektora kościoła pw. św. Marcina i z funkcji duszpasterza środowisk twórczych.

82.

Zmiany w ród duchowieństwa

Ustanowieni proboszczami:

ks. kanonik Czesław PRZERADA, rezydent parafii pw. św. Jadwigi we Wrocławiu – Kozanowie – proboszczem parafii pw. MB Miłosierdzia we Wrocławiu.

Przeniesieni proboszczowie:

ks. Andrzej MLECZKO, proboszcz parafii w Tyńcu nad Ślężą – administratorem (ad tempus) parafii w Zawonii; ks. prof. dr hab. Piotr NITECKI, proboszcz parafii pw. św. Stefana we Wrocławiu – proboszczem parafii pw. św. Macieja we Wrocławiu; ks. kanonik Tadeusz RUSNAK, proboszcz parafii pw. św. Macieja we Wrocławiu – proboszczem parafii w Żernikach Wrocławskich; ks. kanonik Józef SYPKO, proboszcz parafii w Żernikach Wrocławskich – proboszczem parafii pw. św. Stefana we Wrocławiu.

Przeniesieni wikariusze:

ks. Piotr KIJEK, z parafii w Niemczy – do parafii pw. św. Andrzeja Boboli we Wrocławiu.

Ustanowiony wikariuszem:

ks. Mariusz ROSIK, zastępca redaktora naczelnego „Nowego Życia” – wikariuszem parafii pw. św. Macieja we Wrocławiu.

Odwołani przez władze zakonne:

o. Samuel, Zbigniew CEGŁOWSKI OFM – z funkcji proboszcza parafii w Krynicznie; o. Józef KWIATKOWSKI OFM, z funkcji proboszcza parafii pw. św. Franciszka w Dusznikach Zdroju; o. Maurycy Roman MATUSZEK OFM – z funkcji wikariusza parafii pw. św. Franciszka w Dusznikach Zdroju; o. Waldemar POLCZYK OFM – z funkcji katechety w parafii pw. św. Antoniego we Wrocławiu; o. Janusz, Marian PYKA OFM – z funkcji wikariusza parafii w Krynicznie; o. Faustyn ZATOKA OFM – z funkcji wikariusza w parafii pw. św. Antoniego we Wrocławiu.

Ustanowieni przez władze zakonne:

o. Lucjan, Dawid FRANEK OFM – wikariuszem parafii w Krynicznie; o. Bogdan KOCZOT OFM – proboszczem parafii w Krynicznie; o. Aureliusz, Mieczysław KUŁAKIEWICZ OFM – proboszczem parafii pw. św. Franciszka w Dusznikach Zdroju; o. Mirosław PROCHERA OFM – wikariuszem parafii pw. św. Franciszka w Dusznikach Zdroju.

Skierowany do pracy duszpasterskiej:

ks. Paweł MACHAŁ, wikariusz parafii pw. św. Macieja we Wrocławiu – rezydentem parafii pw. NS Pana Jezusa we Wrocławiu – Pawłowicach; ks. Zdzisław MADEJ, po studiach w Niemczech – rezydentem w parafii katedralnej we Wrocławiu i studia na Uniwersytecie Wrocławskim; ks. Mariusz SIENKOWSKI, Czechy – do pracy duszpasterskiej w parafii pw. św. Jadwigi we Wrocławiu – Kozanowie.

Inkardynowany do archidiecezji wrocławskiej:

ks. Kazimierz OLESIŃSKI, wikariusz (ad tempus) w parafii pw. Najświętszego Zbawiciela we Wrocławiu.

83.

Zmarły ksiądz

Ks. Antoni KUTZ, emeryt, ur. 20 czerwca 1936 r. w Chodzieży, święcenia kapłańskie 24 czerwca 1962 r. we Wrocławiu; zmarł 21 sierpnia 2003 r. w Chodzieży, pochowany 26 sierpnia w Chodzieży.

VI. Z życia PWT i MWSD

KS. IGNACY DEC

Wprowadzenie do XXXIII Wrocławskich Dni Duszpasterskich

Kobieta w Kościele i w społeczeństwie.

O właściwy wizerunek kobiety (27-29 sierpnia 2003 r.)

Dobiega powoli kresu wakacyjno-urlopowy miesiąc sierpień. Jego pierwsza połowa w tym roku była okresem wielkich upałów. Ze względu na wysokie temperatury i długotrwałą suszę, niektórzy już nazwali tegoroczne lato latem stulecia. W polskiej tradycji kościelnej sierpień jest miesiącem ważnych rocznic narodowych, miesiącem pieszych pielgrzymek na Jasną Górę i kilku maryjnych uroczystości. W sierpniu przypada rocznica Cudu nad Wisłą i powstania „Solidarności”. W sierpniu obchodzimy cztery uroczystości maryjne: 2 sierpnia w kościołach franciszkańskich jest czczona Matka Boża Anielska, związana z odpustem „Porcjunkuli”; 15 sierpnia obchodzimy w całym Kościele katolickim uroczystość Wniebowzięcia Matki Bożej; 22 sierpnia przypada Wspomnienie Najświętszej Maryi Panny Królowej i 26 sierpnia w Kościele w Polsce obchodzona jest uroczystość Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej. Przed uroczystością Wniebowzięcia i Matki Bożej Częstochowskiej wędrują piesze pielgrzymki na Jasną Górę, odpowiadając rekolekcje w drodze.

Dla uczelni, w której się znajdujemy, miesiąc sierpień jest miesiącem pastoralnego sympozjum, nazywanego od lat „Wrocławskimi Dniami Duszpasterskimi”. W tym roku już po raz trzydziesty trzeci, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu otwiera swoje podwoje dla osób duchownych i świeckich z całego kraju, zaangażowanych zwłaszcza w nauczycielską misję Kościoła.

Na progu tegorocznych obiad, pragnę wszystkich tu zgromadzonych serdecznie powitać i pozdrowić. Czynię to na przedłużeniu słów ks. bpa Jana Tyrawy, wypowiedzianych w Katedrze w imieniu księdza Kardynała Metropolity Wrocławskiego.

Problematyka tegorocznych Wrocławskich Dni Duszpasterskich koncentruje się wokół zagadnienia godności, powołania i roli kobiety w Kościele i w społeczeństwie. Wielu nas zapytywało, dlaczego akurat w tym roku taki temat?; czy warto się nim zajmować dziś, gdy w życiu Kościoła i społeczeństwa polskiego, europejskiego i światowego, dyskutowane są inne, aktualne i ważne problemy o profilu moralno-społecznym, religijno-politycznym?

Uważamy, iż obierając taki temat, jesteśmy na linii nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II. Wiemy dobrze, że do tego tematu tak często wraca Piotr naszych czasów. Ogłosił dotąd wiele dokumentów dotyczących tej problematyki. Jesteśmy świadomi, że papieskie nauczanie wychodzi zawsze naprzeciw nurtujących problemów i pytań toczącego się życia, a jednym z takich niewrażliwych problemów ostatnich dziesiątków lat jest tzw. „sprawa kobieca”, związana z ruchami feministycznymi. Wprowadza ona dużo zamętu do współczesnego życia publicznego. Nasilające się dziś ruchy feministyczne inspirowane są fałszywymi ideologiami i filozofiami naszego czasu. Zachodzi potrzeba demaskowania owych błędów i promowania rzetelnej, obiektywnej, czyli prawdziwej wizji kobiety, jej godności, powołania i roli w Kościele i w społeczeństwie.

Gdy bierzemy dziś do ręki prasę, gdy słuchamy programów informacyjnych w radio, w telewizji, ciągle natrafiamy na teksty dotyczące rodziny i kobiety. Niestety, są tam dość często promowane fałszywe wzory i przedkładane zgubne propozycje. Wczorajsza prasa („Nasz Dziennik”) donosiła o nowej ofensywie antyrodzinnej. Dowiadujemy się, że w ubiegłym tygodniu Rada Ministrów zaakceptowała tzw. Krajowy Program Działania na rzecz Kobiet. Program ten zawiera m. in. refundowanie z budżetu państwa nowych środków antykoncepcyjnych i poronnych, wprowadzenie do programów szkolnych tzw. edukacji seksualnej, przeciwdziałania tradycyjnym podziałom ról kobiety i mężczyzny. Są to stare pomysły, których nie udało się feministkom „przepchnąć” przez parlament w postaci ustaw, więc podjęte są próby wpisania ich jako deklaracji rządowej. Użalamy się dziś na brak funduszy na ratowanie życia pacjentów, na leczenie dzieci, na ratowanie upadających szpitali, jednym słowem nakładów na służbę zdrowia, a równocześnie widzimy, że są pieniądze na promowanie fałszywej miłości i szerzenie niechrześcijańskich postaw w moralności seksualnej i rodzinnej. Są to nowe próby wyzwiania się spod wpływów tradycyjnej nauki Kościoła, jako rzekomo hamującej postęp i budowanie nowoczesnego społeczeństwa. *De facto* jednak prowadzą one do nowego zniewolenia i unieszczęśliwiania po-

szczególnych ludzi, zwłaszcza kobiet, rodzin i w rezultacie całego społeczeństwa.

Można ubolewać nad tym, że ciągle na nowo powraca w ruchach feministycznych, a niekiedy i w obiegowych opiniach, urabianych przez etycznych liberalów, mit o dyskryminacji kobiet w Kościele. Niedawno w rozmowie z pracownikiem nauki, zaangażowanym także w życie polityczne, usłyszałem zarzut, że Kościół opóźniał promocję kobiety przez nazywanie jej przez wieki „służebnicą”. Istotnie, najważniejsza i najświętsza kobieta naszej ziemi – Maryja, nazwała się „służebnicą Pańską”. Jednakże jej postawa służebna nie czyniła jej pomniejszoną, dyskryminowaną, ale uczyniła Ją wielką, pierwszą wśród wszystkich niewiast. Tę wielkość osiągnęła przez służbę, przez miłość do Boga i do człowieka.

Słusznie zatem wracamy na naszym spotkaniu teologiczno-duszpasterskim do problemu kobiety, jej godności i powołania naznaczonego przez Stwórcę. Na naszym spotkaniu chcemy odbudować prawdę o kobiecie.

W najnowszym dokumencie papieskim, w posynodalnej adhortacji apostołskiej *Ecclesia in Europa*, ogłoszonej w Watykanie 29 czerwca br., Jan Paweł II ponownie przypomniał: „Istnieją pewne wymiary współczesnego społeczeństwa europejskiego, które stanowią wyzwanie dla właściwych kobietom zdolności wytrwałego i bezinteresownego otwarcia na innych, dzielenia się i rodzenia miłości (...) Aby mogło to nastąpić, konieczne jest – przede wszystkim w Kościele – promowanie godności kobiety, gdyż jednakowa jest godność kobiety i mężczyzny, którzy oboje zostali stworzeni na obraz i podobieństwo Boże (por Rdz 1, 27), a każde z nich zostało wyposażone we właściwe im, specyficzne dary.

Znane jest powiedzenie, niedawno kanonizowanej św. Urszuli Ledóchowskiej, że przyszłość Polski i pomyślność naszego narodu nie tyle zależy od dobrych, uczciwych polityków, ile od postawy polskich matek, niewiast.

Drodzy Państwo, u początku życia każdej i każdego z nas stoi kobieta, matka, moja, twoja mama, osoba szczególna naszego życia. Jako kobiety i mężczyźni stajemy codziennie przed innymi niewiastami. Niech nam będzie wolno zamysleć się nad ich godnością i powołaniem.

Życzę wszystkim uczestnikom tegorocznych Wrocławskich Dni Duszpasterskich duchowej satysfakcji w odkrywaniu prawdy o kobiecie, którą była Matka Jezusa, twoja matka, którą ty jesteś i każda niewiasta w kręgu twego życia i każda niewiasta naszej ziemi. „Szczęść Boże” wszystkim w tym naszym wspólnym dziele.

VII. Pomoce duszpasterskie

Ks. Ignacy Dec

Kazanie podczas Mszy św. z racji 730-lecia Krzyżowic i 570-lecia śmierci Franciszka z Krzyżowic (sobota, 30 sierpnia 2003 r.)

Przeszłość, która zobowiązuje

1. Powrót do przeszłości, która zobowiązuje

Eminencjo, Najdostojniejszy Księżę Kardynale!
Czcigodni bracia kapłani na czele z księdzem dziekanem i tutejszym księdzem proboszczem!

Szanowni przedstawiciele władz gminnych, powiatowych
Siostry i bracia w Chrystusie!

Dobiegają końca tegoroczne wakacje szkolne i sezon urlopowy. Mamy za sobą upalne lato. Ze względu na wysokie temperatury i długotrwałą suszę, niektórzy już nazwali go latem stulecia. Wielkie upały towarzyszyły tegorocznym sierpniowym pielgrzymkom na Jasną Górę przed uroczystością Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i uroczystością Matki Bożej Częstochowskiej. Z naszych pól rolnicy zebrali już zboże. Wnet przystąpią do kopania ziemniaków i zbiorów buraków. Czynnione są zapasy żywnościowe na zbliżającą się powoli zimę. W Papińskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu odbyły się w kończącym się dziś tygodniu XXXIII „Wrocławskie Dni Duszpasterskie”, w czasie których omawiano temat: „Kobieta w Kościele i w społeczeństwie”. Klerycy trzeciego roku naszego Seminarium są w drodze, w pieszej pielgrzymce na Jasną Górę. Ofiarują ją w intencji Ojca Świętego Jana Pawła II w dwudziestopięciolecie jego pontyfikatu.

Pojutrze rozpocznie się nowy rok szkolny i katechetyczny dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej i licealnej. W miastach i na wioskach trwa mo-

bilizacja grona nauczycieli. Odbывают się konferencje pedagogiczne, na których omawiane są programy nauczania i ustalane plany lekcji.

W takim oto czasie gromadzimy się dziś w waszej świątyni, by uczcić 570. rocznicę śmierci Franciszka z Krzyżowic, wielkiego uczonego pierwszej połowy XV wieku, dwukrotnego rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, a także by uczcić 730. rocznicę zaistnienia waszej miejscowości Krzyżowice.

Jakiś sceptyk czy malkontent mógłby zapytać, po co powracać do przeszłości?, po co obchodzić rocznice dawnych, tak bardzo odległych, wydarzeń?, czy nie lepiej zajmować się obecną trudną rzeczywistością i myśleć o przyszłości? Nawet w Piśmie Świętym Starego Testamentu, w Księdze Proroka Izajasza, czytamy słowa; „Nie wspominajcie wydarzeń minionych, nie roztrząsajcie w myśli dawnych rzeczy” (Iz 43, 18). Owszem jest to prawda, ale dodajmy, że wskazanie to dotyczy wspomniania wydarzeń złych, przypominania naszych grzechów. Należy wspominać wydarzenia chwalebne, zwłaszcza te, które pokazują, jak ciche dobro i z pozoru bezbronna prawda, uczciwość, sprawiedliwość, wreszcie bezinteresowna miłość, torowały sobie drogę wśród ludzkiej złośliwości i jak przynosiły ludziom szczęście i satysfakcję.

W takim celu, z taką intencją wspominamy historię zbawienia. Wspominamy Boże Narodzenie, fakt zamieszkania Syna Bożego na Ziemi. Wspominamy Jego nauczanie, Jego cierpienie, śmierć i zmartwychwstanie. To wspomnianie, ale także uobecnienie dokonuje się w każdej celebracji Mszy św. Teraz także, w czasie tej Eucharystii nie tylko wspominaemy, ale i w mocy Ducha Świętego, uobecniamy zbawcze dzieło Chrystusa, z którego czerpiemy duchową moc do naszego codziennego życia.

Z podobną intencją wracamy dziś do przeszłości waszej miejscowości, by Bogu podziękować za jej zaistnienie, by podziękować za jej siedemsettrzydziestoletnią historię, by podziękować za wielkiego syna tej ziemi, która dzisiaj jest waszą ziemią – Franciszka z Krzyżowic, który rozstawił imię tej miejscowości w historii polskiej nauki, w dziejach najstarszej uczelni naszego kraju, Uniwersytetu Jagiellońskiego.

2. Krzyżowice i Franciszek Krzysowic na tle swojej epoki

Wracamy dziś najpierw do drugiej połowy wieku trzynastego, kiedy wasza miejscowość pojawiła się na ówczesnej mapie śląskiej ziemi. Według opinii historyków, po raz pierwszy została wymieniona w „Kodeksie dyplomatycznym katedry krakowskiej”, dokumencie z roku 1273. Przypomnijmy jaki to był czas. Trzynasty wiek jest nazywany w dziejach kultury europejskiej złotym wiekiem średniowiecza. To właśnie wtedy budowano strzeliste katedry gotyckie, także naszą katedrę wrocławską. To właśnie wtedy pojawiły się w Kościele dwa zakony żebracze: franciszkanie i dominikanie. Wiek ten wydał wspaniałych świętych: św.

Franciszka z Asyżu, św. Dominika, św. Tomasza z Akwinu, św. Bonawenturę, bł. Jana Dunsza Szkota – wielkich uczonych filozofów i teologów. W tym wieku także żyła na naszej Śląskiej Ziemi św. Jadwiga Śląska. Na polskiej ziemi żyli wtedy także: św. Jacek Odrowąż, św. Elżbieta Węgierska, św. Kinga, bł. Czesław i inni.

W takim oto czasie zaistniała wasza miejscowość Krzyżowice. Można powiedzieć, że macie w dziejach Kościoła i kultury europejskiej wspólnych rówieśników.

Na dzisiejszej uroczystości wspominamy także wielkiego uczonego, stąd pochodzącego – Franciszka Krzyszowica, zwanego później Franciszkiem z Krzyżowic. Żył na przełomie XIV i XV wieku, konkretnie w latach 1370-1432 – jak czytamy na tablicy pamiątkowej umieszczonej na ścianie Domu Ludowego w Krzyżowicach.

Przypomnijmy znowu, że w tym właśnie czasie na Ziemi Śląskiej szerzyła się zdrowa oświata. W XIV wieku w 42. miastach śląskich działały 43 szkoły. Podobno, nie przyznawano obywatelstwa miejskiego osobom, które nie umiały czytać.

Historycy mówią o jakimś szczególnym pędzie w tym okresie młodzieży śląskiej do studiów. Ogółem doliczono się w księgach immatrykulacyjnych średniowiecznych uniwersytetów, w wiekach od XIII do XV, ponad 11 tysięcy studentów śląskiego pochodzenia. Już sama ta cyfra wskazuje, że wśród wykształconych Ślązaków większość pochodziła z ludu. Bez przesady można powiedzieć, że ze Śląska wywodziła się ówczesna polska inteligencja, jako nowa warstwa społeczna. Stąd też przez dwieście lat, od połowy XIII do połowy XV wieku mówiło się w Krakowie *Lux ex Silesia* (Światło ze Śląska).

Śród wielkich Ślązaków, przybyłych do Krakowskiej Wszechnicy, którzy przyczynili się do rozwoju polskiej kultury, był Franciszek z Krzyżowic. Jak odnotowały kroniki, pierwsze nauki szkolne pobierał w Brzegu, a studia odbył na uniwersytecie w Pradze, gdzie potem wykładał sztuki wyzwolone. Wraz ze swoim przyjacielem Janem z Kluczborka, opuścił Pragę i przybył do Krakowa. Tu obydwaj przyczynili się do odnowienia Uniwersytetu Krakowskiego, nadając mu wysoki i powszechnie ceniony w Europie, poziom naukowy.

Franciszek był wielokrotnie wybierany na najwyższe funkcje uniwersyteckie. Był najpierw dziekanem wydziału filozoficznego. Potem dwukrotnie wybrano go na rektora Uniwersytetu. Następnie był także dziekanem wydziału teologicznego. Otrzymał godność kanonika Katedry Krakowskiej.

Franciszek Krzyszowic był promotorem pierwszego przewodu doktorskiego, jaki został przeprowadzony w Polsce. Był to rok 1423. Trzeba przypomnieć, że stopnie doktorskie były wówczas jeszcze bardzo rzadkie i można je było uzyskać tylko w trzech najstarszych uniwersytetach: w Bolonii, Padwie i Paryżu. Owym pierwszym doktorantem był wspo-

mniany Jan z Kluczborka. Prof. Ryszard Ligacz, który przeszedł całą łacińską dokumentację tego przewodu, napisał, że „promocja pierwszego doktora była wydarzeniem niemal historycznym, w którym brali udział wszyscy uczeni i studenci Krakowskiej Wszechnicy. Przedsięwzięcie to było bardzo odważne i przyczyniło się do podniesienia rangi Uniwersytetu w Krakowie.

Znany jest także drugi – godny wspomnienia, szczegół z działalności rektorskiej i profesorskiej Franciszka z Krzyżowic. Otóż, w roku 1410 Franciszek witał na krakowskim rynku, w imieniu miasta i senatu uniwersyteckiego wykwintną mową łacińską, króla Władysława Jagiełłę, wracającego ze zwycięskiej bitwy spod Grunwaldu.

Przypomniana epoka historyczna i postać Franciszka Krzyszowica, niesie dla nas, a w szczególności dla was mieszkańcy dzisiejszych Krzyżowic przesłanie życiowe, przede wszystkim przesłanie religijno-moralne. Sformułujmy je w kilku punktach, biorąc pod uwagę dzisiaj czytane na liturgii słowo Boże.

3. Przesłanie historii na dzisiejszy i jutrzejszy dzień

a) Bądźmy wierni kulturze chrześcijańskiej, budowanej na Bożym prawie

Jesteśmy świadkami, jak chcą nas dzisiaj wydziedziczyć z kultury chrześcijańskiej. Próbowali tego dokonać szerzyciele francuskiego oświecenia, a potem komuniści. Nie udało się. (Przykład z czasów Oświecenia). Dzisiaj zabierają się do tego dzieła wszelkiej maści liberałowie, zwłaszcza liberałowie etyczni, którzy dziś rządzą Europą. Ojciec Święty przy każdej okazji upomina się o respektowanie wartości chrześcijańskich w budowaniu nowej, zjednoczonej Europy. Wiemy, jaki jest odzew. Francuscy przywódcy, wnukowie czy prawnukowie liberałów oświeceniowych, którzy przygotowywali nowy projekt Konstytucji Europejskiej, nie chcą słyszeć o Bogu, a nam Polakom każą cicho siedzieć w oczekiwaniu na wejście do Unii Europejskiej. W środkach społecznego przekazu myśli lansowane są wzory negatywne. Promuje się bohaterów, którzy nagminnie lekceważą zasady religii, Kościoła. Ośmieszają się ludzie uczciwych, prawych. Nie dajmy się zwieść.

Słowo Boże dzisiaj głoszone zawiera pochwałę Bożego prawa, Bożych przykazań. „A teraz, Izraelu, słuchaj praw i nakazów, które uczyć was wypełniać... Strzeżcie ich i wypełniajcie je, bo one są waszą mądrością i umiejętnością w oczach narodów...” (Pwt 4, 1. 6). Boże przykazania są naprawdę naszą mądrością. Tak je widzieli nasi bohaterowie, o których przed chwilą mówiliśmy. Nikt dotąd nie żałował, że zachowywał Boże przykazania.

Św. Jakub zwraca nam dziś uwagę, abyśmy nie byli tylko słuchaczami Ewangelii, ale byśmy nią żyli i ją wypełniali: „Wprowadzajcie słowo

w czyn, a nie bądźcie tylko słuchaczami oszukującymi samych siebie” (Jk 1, 22).

b) Strzeżmy się zewnętrznego formalizmu

Wypełniamy nasze praktyki religijne z zaangażowaniem wewnętrznym. Obyśmy nigdy nie zasługiwali na zarzut Chrystusa, kierowany do faryzeuszów słowami proroka Izajasza: „Ten lud czci mnie tylko wargami, lecz sercem swym daleko jest ode mnie” (Mk 7, 6). Faryzeizm i legalizm stanowi permanentne zagrożenie dla życia religijnego. Przecież niekiedy oceniamy nasz katolicyzm według chodzenia do kościoła, przystępowania do spowiedzi, ofiarności w kościele, według zewnętrznych emblematów, które umieszczamy sobie w naszych domach mieszkalnych czy zakładach pracy. Za wielki grzech uważa niejedyn katolik opuszczenie pacierza, przypadkowe zakłęcie, piątkowe złamanie postu, natomiast za nic poczytuje sobie rozpowiadanie o wykroczeniach innych, trwanie w gniewie, lata trwające nierozmawianie ze sąsiadem, czy z kimś w rodzinie, rozbijanie cudzych małżeństw itp.

c) Pielęgnumy nasze wnętrza, bo stamtąd pochodzi dobro i zło

Chrystus zwraca uwagę na ludzkie serce, w którym się rodzi zło i dobro: „Z wnętrza bowiem, z serca ludzkiego pochodzą złe myśli, nierząd, kradzieże, zabójstwa, cudzołóstwa, chciwość, przewrotność, podstęp, wyuzdanie, zazdrość, obelgi, pycha, głupota. Wszystko to zło z wnętrza pochodzi i czyni człowieka nieczystym” (Mk 7, 21-23).

Dlatego trzeba dbać i piękno naszego wnętrza, by to był dom dla Boga, a nie dla szatana. Z naszego wnętrza winna promieniować dobroć dla drugich. Dziś św. Jakub nas poucza: „Religijność czysta i bez skazy wobec Boga i Ojca wyraża się w opiece nad sierotami i wdowami w ich utrapieniach i w zachowaniu w zachowaniu siebie samego nieskalanym od wpływów świata” (Jk 1, 27). Pociągają nas ludzie dobrzy, wrażliwi. Takim człowiekiem dobroci w naszych czasach była matka Teresa z Kalkuty, która służyła najbiedniejszym z biednych. Po jej śmierci w 1997 r. premier Indii powiedział do swoich rodaków: „W pierwszej połowie XX wieku wskazywał nam drogę Mahatma Gandhi, zaś w drugiej połowie tego stulecia naszą przewodniczką była matka Teresa.

Prośmy w tej Eucharystii, abyśmy, przy Bożej pomocy, potrafili przedłużać chlubne dzieje naszych poprzedników w wierze, abyśmy i my zapisali jak najlepszym życiem karty historii naszego czasu.

Forum Kobiet Polskich

o rządowym programie na rzecz kobiet

Ideologiczny i szkodliwy

Skrajnie ideologiczny, obojętny wobec prawdziwych problemów kobiet, a często wręcz szkodliwy – tak Forum Kobiet Polskich (FKP) ocenia „Krajowy program działań na rzecz kobiet – II etap wdrożeniowy”, przygotowany przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn, a przyjęty 19 sierpnia przez rząd. Autorzy dokumentu postulują wprowadzenie aborcji i zakładają, że wszystkie problemy kobiet w Polsce wynikają z konserwatywnych wzorców kulturowych. Członkinie FKP podczas konferencji prasowej 23 września 2003 r. zapowiedziały protesty.

Równy status kobiet i mężczyzn został sprowadzony w projekcie do swoiście rozumianej promocji praw kobiet, za które uznano: prawo do aborcji, dofinansowanie antykoncepcji, niekontrolowaną przez rodzinę edukację seksualną dzieci oraz walkę ze stereotypami płci – podsumowują członkinie FKP w oświadczeniu z 23 września. Celem strategicznym projektu jest wprowadzenie aborcji, co sprzeciwia się polskiej Konstytucji. Wszystkie problemy zdrowia kobiet zostały w postulowanym projekcie sprowadzone do „zdrowia reprodukcyjnego”, a innym zagadnieniom została poświęcona jedna linijka dokumentu. „Polska zajmuje pierwsze miejsce w Europie na liście krajów z najwyższą umieralnością kobiet na raka, ale projekt nie przewiduje żadnych działań w kierunku poprawy tego stanu rzeczy” – powiedziała podczas konferencji prasowej lekarz i bioetyk Hanna Wujkowska.

Projekt wprowadza parytety przy obsadzaniu kierowniczych stanowisk w urzędach, rządzie i przedsiębiorstwach, co zdaniem FKP – jest postulatem antydemokratycznym. Zakłada również powołanie wojewódzkich biur ds. równego statusu kobiet i mężczyzn, szkolenia na temat równości płci dla dziennikarzy, nauczycieli i urzędników, a także badania na ten temat i wspieranie instytucji zajmujących się problematyką równego statusu płci. Zdaniem autorów dokumentu, trudna sytuacja kobiet w Polsce wynika ze stereotypów dotyczących wyboru zawodu, atmosfery przymusu w pełnieniu roli matki i żony oraz konserwatywnych wzorców kulturowych.

„W niezmiernie trudnej sytuacji ekonomicznej rząd chce wydawać olbrzymie pieniądze (nasze wspólne pieniądze) na różne zadziwiające rzeczy, takie jak tworzenie administracyjnej struktury promującej ideologię czy powołanie centralnej poradni dla osób transseksualnych. Czy to są faktycznie nasze największe problemy?” – ubolewała Ewa Kowalewska.

Za próbę wprowadzenia cenzury uznały członkinie Forum postulat kontrolowania środków przekazu. Karą za dyskryminację i „seksistowski język” mogłoby być nawet pozbawienie nadawcy koncesji przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji. „Niektóre propozycje są zabawne, ale przestają śmieszyć, kiedy projekt wchodzi w życie” – stwierdziła Kowalewska. Jak stwierdziła, Forum stara się teraz poruszyć wszelkie środowiska, żeby program nie wszedł w życie.

Bulwersująca propozycja to zobligowanie szkolnych pielęgniarek do upowszechniania antykoncepcji wśród uczniów – nawet bez wiedzy i zgody rodziców. Do programowych zadań Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu wprowadza się także edukację seksualną.

„Środowisko Rzecznika ds. Równego Statusu Kobiet i Mężczyzn, które chętnie zarzuca ideologizację wszystkim, z którymi się nie zgadza, samo opracowało projekt pod wpływem ideologii” – stwierdziła socjolog i publicystka dr Barbara Fedyszak-Radziejowska. Autorzy milcząco zakładają, że wszystko co tradycyjne jest z zasady złe i wymaga zmiany w imię postępu, różnice między kobietami i mężczyznami to wynik historycznej zaszłości, a równość osiągnie się poprzez identyczność – wymieniła Fedyszak-Radziejowska. Zdaniem socjolog, feministyczny projekt stawia za cel nie tyle równość kobiet wobec prawa, co zdobycie przez nie władzy i budzące skojarzenia z PRL „podniesienie świadomości społecznej”. „Może trzeba będzie zrezygnować z *Chłopów*, *Balladyny* i *Ani z Zielonego Wzgórza*, bo w tych książkach kobiety odgrywają tradycyjne role, a nawet – o grozo! – czasem poświęcają się dla rodziny!” – mówiła.

Absurdalne wydały się jej zwłaszcza wnioski na temat przemocy wobec kobiet, która głównie, jak oceniają autorzy programu, dokonuje się w rodzinach.

„Przemoc definiuje się tutaj przez płęć: mężczyźni biją żony dlatego, że są mężczyznami, a kobiety są bite dlatego, że są kobietami” – mówiła Fedyszak-Radziejowska. „Dlaczego w takim razie ci sami mężczyźni biją swoich kolegów czy nauczycieli w szkole?” – pytała ironicznie. Zabrakło np. podstawowego stwierdzenia, że przemoc to efekt patologii. „Pani Jaruga-Nowacka na spotkaniu ze studentami mówiła, że największy wróg równości to rodzina” – ubolewała Teresa Bochwic. W projekcie nie ma mowy np. o tak istotnych i dyskutowanych w Europie problemach kobiet, jak wykorzystywanie w prostytucji i pornografii. Tymczasem wiadomo, że rodzina – oczywiście normalna i zdrowa – jest miejscem, w którym ludzie najlepiej się realizują i gdzie najlepiej wychowują się dzieci. „To rodzina, a nie utopijna równość daje szczęście!” – podkreśliła Bochwic.

Zdecydowany sprzeciw Forum Kobiet Polskich wzbudził postulat zrównania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn (już w 2004 r.). „Kobiety powinny mieć możliwość wyboru: czy chcą pracować dłużej, żeby mieć większą emeryturę, czy odejść wcześniej na niższą emeryturę” – uważa Fedyszak-Radziejowska. Socjolog ubolewała, że feministki nie

dostrzegają problemów kobiet porzuconych przez mężów i pozostawionych bez środków do życia. „Zamiast lansować fakt, że nie ma dziecka bez ojca, czyli że ojcowie powinni brać udział w wychowaniu dzieci, próbuje się za wszelką cenę oswoić społeczeństwo z samotnymi matkami, czyli zaakceptować nieodpowiedzialnych mężczyzn” – powiedziała Fedyszak-Radziejowska. To samo dotyczy kobiet po rozwodzie, które wychowywały dzieci, a na starość zostały bez środków do życia.

„Najważniejsze problemy kobiet są związane z macierzyństwem, i to trzeba zmienić” – podkreśliła socjolog. „Jeśli nie będzie następnego pokolenia, po co w ogóle kobiety mają walczyć o władzę?” – stwierdziła. Forum Kobiet Polskich uważa, że najpilniejszą potrzebą kobiet jest wsparcie ich w roli matek, zwłaszcza wydłużenie urlopów macierzyńskich. Potrzebne są zasady chroniące pracującą matkę przed szykanami ze strony pracodawcy i ingerowaniem w plany macierzyńskie kobiet. Projekt rządowy przemilcza wszystkie te sprawy.

Forum zauważyło, że większość postulatów „Krajowego programu działań na rzecz kobiet” była wielokrotnie wnioskowana przez skrajne środowiska feministyczne w postaci propozycji ustaw, które parlament odrzucał. Obecny program to próba ich realizacji przez rząd ponad parlamentem i bez społecznej zgody – protestuje FKP.

Za: Katolicka Agencja Informacyjna

KS. TOMASZ HERGESEL
KRZYSZTOF SOCHA

Paralitik – mój niepełnosprawny bliźni

Choroby i śmierć weszły na świat z powodu grzechu. Bóg umieścił człowieka w ogrodzie Eden i chciał, aby uprawiał i doglądał go, aby żył tam w radości. Bóg chciał też, aby człowiek był Mu posłuszny. Zakazał spożywać owoców z drzewa wiedzy. Człowiek przekroczył ten zakaz i dlatego utracił dar nieśmiertelności (Rdz 2, 17). W jego grzechu pierwszym mają udział wszyscy ludzie:

Jak przez jednego człowieka grzech wszedł na świat,
a przez grzech śmierć,
i w ten sposób śmierć przeszła na wszystkich ludzi,
ponieważ wszyscy zgrzeszyli

(Rz 5, 12)

W czasach starożytnych Bóg często zsyłał choroby na człowieka jako kary za jego nieposłuszeństwo np.: Lb 12; 2 Krl 5, 20-27; Lb 16, 28-35; 2 Sm 12, 15-18.

Jezus Chrystus jest wysłannikiem do ludzi, któremu Bóg powierzył szczególną misję. Jezus przyszedł, aby wyswobodzić ludzi od wszelkiego zła, odpuszczać grzechy i ich uzdrawiać; zaprzeczał również pogładowi, że choroba jest wynikiem popełnionego wcześniej grzechu. W cudownych uzdrowieniach należy widzieć znaki zwycięstwa Chrystusa nad szatanem, grzechem i śmiercią oraz nadejścia królestwa Bożego¹.

Nauczanie w synagogach

Jezus nieprzypadkowo wybrał Galileę na początek swej publicznej działalności. Tak właśnie miały się spełnić słowa proroka Izajasza:

Ziemia Zabulona ziemia Neftalego.
Droga morską, Zajordanie, Galilea pogan!
Lud, który siedział w ciemności,
ujrzał światło wielkie,
i mieszkańcom cieniejszej krainy śmierci
światło weszło.

(Mt 4, 15-16)

Zamieszkał w Kafarnaum – ruchliwym mieście na północno-zachodnim krańcu Jeziora Galilejskiego, przy jednym ze szlaków handlowych, między Damaszkiem a Morzem Śródziemnym².

Jezus głosił Dobrą Nowinę o królestwie Bożym i uzdrawiał ludzi z wszelkich chorób i słabości. Termin „uzdrowienie” ma ogólne, szersze znaczenie: „czuwać nad kimś, troszczyć się o kogoś”. W Ewangelii Mateusza „uzdawianie” wiąże się ściśle z „głoszeniem” i stanowi część składową „przepowiadania”. W Księdze Izajasza jest obietnica „o szczególnym dniu”, w którym ludzie zostaną uwolnieni ze wszystkich dolegliwości:

Wtedy przejrzą oczy ślepych i uszy głuchych się otworzą.
Wtedy chromy jak jeleń wyskoczy i język niemych krzyknie wesoło.
Iz 35, 5-6.

Jezus obchodził całą Galileę, nauczał w tamtejszych synagogach. Wieść o Nim i o Jego cudach rozeszła się po całej okolicy. Szły za Nim wielkie tłumy.

Przynoszono więc do Niego wszystkich cierpiących,
których dręczyły rozmaite choroby i dolegliwości,
opętanych, epileptyków i paralityków,
a On ich uzdrawiał.

(Mt 4, 24)

---

¹ G. Favaro, *Choroba*, w: Encyklopedia Chrześcijaństwa, Kielce 2000, s. 125.

² A. Leske, *Ewangelia według św. Mateusza (MK do PŚ)*, Warszawa 2000, tłum. B. Widła, 1133-1205, s. 1147.

Setnik – rzymski oficer

Dowódca stu żołnierzy w legionie rzymskim nazywał się setnikiem. Należał do elitarnej grupy wojskowych. Po przejściu w stan spoczynku otrzymywał wysokie uposażenie i był zaliczany do znanych osobistości w mieście⁴.

Na podbitych ziemiach Palestyny żołnierze rzymscy musieli spełniać wiele obowiązków oprócz zwykłej służby wojskowej. Patrolowali ulice, często pilnowali więźniów, wykonywali egzekucje przestępców. W Kafarnaum setnik miał zabezpieczać rzymską obecność. Jego podstawowym zadaniem było nie dopuszczać do wybuchu zamieszek. Chociaż był poganinem, poprosił Jezusa o uzdrowienie swojego sługi:

Panie, mój sługa leży w domu sparaliżowany i strasznie cierpi.

(Mt 8, 6)

Z tego, że setnik odważył się prosić Jezusa można wnosić, iż współczuł ludzkiemu cierpieniu, a ze sługą łączyły go jakieś bliższe więzy. Nazywa go bowiem *pais* (gr.), co może oznaczać „chłopiec”⁴. Setnik uwierzył, że jego sługa może odzyskać zdrowie, bo na własne oczy widział, jak Jezus uzdrawiał ludzi nawet z najgorszych chorób. Na Jego słowo sługa wyzdrowiał, a do wszystkich zgromadzonych powiedział:

Zaprawdę powiadam wam: U nikogo w Izraelu nie znalazłem tak wielkiej wiary.

(Mt 8, 10)

Uzdrowienie fizyczne i duchowe paralytyka

W Palestynie zwyczajny dom miał jeden duży pokój. Ludzie spali na podłodze na posłaniach, które zwijano na dzień. Na zewnątrz były schody, prowadzące na taras, na którym, szczególnie w lecie, wieczorami można się było ochłodzić.

W Kafarnaum w takim domu zebrało się bardzo dużo ludzi, aby słuchać nauki Jezusa. Przez drzwi do środka nie można było wejść, a właśnie przyszło do Jezusa czterech mężczyzn niosąc na noszach paralytyka. Wierzyli, że Jezus może go uzdrowić. Dlatego za wszelką cenę chcieli zwrócić uwagę Jezusa na chorego, którego z takim trudem przynieśli. Weszli na dach, zrobili otwór i na linach opuścili nosze z paralytykiem. Jezus zobaczył przed sobą człowieka sparaliżowanego, leżącego na noszach. Odpuścił mu jego grzechy, ale nic widocznego się nie stało. Chory nadal pozostawał na swoich noszach. Aby przekonać wszystkich zgromadzonych, że jest Synem Bożym i ma władzę na ziemi odpuszcza

---

⁴ EB, *Setnik*, s. 1100.

¹ J. Homerski, *Ewangelia według św. Mateusza* (PŚNT, tom III, część 1), Poznań – Warszawa 1979, s. 165.

grzechy, w jednej chwili uzdrowił paralityka i nakazał mu iść do domu. Ten na słowo Jezusa wstał, jakby nic przedtem mu nie było, wziął nosze i na oczach wszystkich wyszedł (Mk 2, 10-12).

Paraliż jest jednym z trudniejszych doświadczeń człowieka w chorobach. Może wystąpić na skutek wypadku, okaleczenia lub innej choroby. Człowiek sparaliżowany ma kłopoty z chodzeniem, porusza się niepewnie i często jest zdany na pomoc innych. Schorzenia są spowodowane uszkodzeniem tkanki nerwowej i raczej nieodwracalne. Paraliż od urodzenia może całkowicie uniemożliwić chodzenie⁵.

Jezus dokonuje uzdrowień fizycznych, żeby udowodnić, że uzdrowienie duchowe – przebaczenie grzechów – jest tak samo rzeczywiste.

Bóg w sposób niezrównany ukazał w Jezusie Chrystusie jak bardzo kocha każdego człowieka i tym samym nadaje mu nieskończoną godność. Szczególnie ci, którzy są niepełnosprawni, mogą się uważać za przyjaciół Jezusa bardziej przez Niego umiłowanych. To, co ludziom wydaje się słabe i ułomne, dla Boga jest przedmiotem wielkiej miłości i upodobania. W społeczności ludzkiej moiżni, wykształceni, sprawni, zajmują pierwsze miejsca, są na widoku, przyjmują oklaski i uznanie. W królestwie Bożym jest zupełnie inaczej; pierwsze miejsce zajmują ludzie pokornego serca, ubodzy, cierpiący, cisi, miłosierni, dzieci.

Bóg wybrał właśnie to, co głupie w oczach świata,
aby zawstydzić mędrców, wybrał to, co niemocne,
aby mocnych poniżyć.

(1 Kor 1, 27)

Człowiek chory i niepełnosprawny jest moim bliźnim, bratem⁶. Bóg jako pierwszy uczynił się bliźnim człowieka, gdy „Słowo stało się ciałem i zamieszkało wśród nas” (J 1, 14), i dokonał zbawienia, czyniąc wszystkie istoty ludzkie swoimi bliźnimi: „Wy, którzy niegdyś byliście dalecy, staliście się bliscy dzięki krwi Chrystusa” (Ef 2, 13).

Miłość bliźniego odnosi się do wszystkich ludzi. Kto staje się bliźnim drugiego człowieka, staje się bliski Bogu: „Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili” (Mt 25, 40)⁷.

W dzisiejszych czasach Bóg obchodzi się z ludźmi jak z dziećmi: kiedy trzeba to karci i doświadcza. Karanie nie jest miłe ani przyjemne, ale przynosi dobre owoce:

Ten zaś czyni to dla naszego dobra, aby nas
uczynić uczestnikami swej świętości.

(Hbr 12, 10)

---

⁵ LB, *Choroby*, 125-129, s. 126.

⁶ EB, *Bliźni*, s. 125-126.

⁷ L. Cremaschi, *Bliźni*, w: *Encyklopedia Chrześcijaństwa*, Kielce 2000, s. 99-100.

Kazanie wygłoszone podczas uroczystości ku czci św. Stanisława i św. Doroty we Wrocławiu

*Zło świata można przезwyciężyć mocą płynącą z Krzyża
(Wrocław, parafia pw. św. Bonifacego 13. 09. 2003 r.)*

Zasłużona wielce dla polskiej kultury Karolina Lanckorońska w swoich *Wspomnieniach wojennych* (Kraków, Znak 2001, s. 310) zapisała m.in. takie wydarzenie. Przebywając w obozie hitlerowskim w Ravensbrück – miała za zadanie wynosić zwłoki więźniarek do trupiarni. Układała przy tym ręce zmarłych kobiet skrzyżowane na piersiach. Widząc to pewnego razu Niemki – komunistki – podniosły ogromny wrzask..., zaczęły głośno przeklinać, obrzucać obelgami Karolinę i krzychały: „My dobrze wiemy, co to znaczy!”. Lanckorońska przeczekawszy chwilę aż się nieco uspokoją, powiedziała do nich: „Nie macie pojęcia jak ja się cieszę, że wiecie o co tu chodzi. Nie ma na świecie ważniejszej rzeczy i jest wielkim szczęściem wiedzieć, co ten znak mówi”.

Zebrani tutaj przy pomniku Golgoty Wschodu w przeddzień święta Podwyższenia Krzyża Chrystusowego, wiemy, co ten znak mówi...

Niezależnie od stosunku do wiary religijnej i stopnia zaangażowania w życie chrześcijańskie zdajemy sobie sprawę, jak wiele teń znak mówi nam przede wszystkim ludziom wierzącym, nam Polakom. Przez Krzyż przyszło zbawienie świata, uwolnienie od zła, od grzechu, śmierci i szatana. Mówi o tym, że cierpienie tak bardzo związane z ludzkim losem ma jakiś głębszy sens i tajemniczą moc, wybiegającą poza kategorie przestrzeni i czasu.

A dzisiaj, gdy „moce zła są jak nigdy dotąd groźne dla świata” – jak stwierdza Jan Paweł II – jest dla nas źródłem nadziei.

Ludzka natura zawsze wzdryga się przed cierpieniem i dlatego z ust Chrystusa jako Człowieka lękającego się śmierci i cierpienia padły słowa: „Ojczye wybaw Mnie od tej godziny. Lecz Ja przecież przyszedłem właśnie na tę godzinę” (J 12, 27). I dalej – „Nikt mi życia nie odbiera, Ja sam je daję” – bo „Dobry pasterz życie oddaje za owce” (J 10, 11).

Tym śladem poszło wielu również i w dziejach naszego narodu świętych Męczenników i bohaterów walk o niepodległość Ojczyzny, którzy rozumieli wyzwania danej dziejowej godziny.

Św. Stanisław Biskup krakowski, którego relikwie niesiemy podczas tradycyjnych procesji, oddał życie za prawdę i sprawiedliwość. Mógł przecież uniknąć śmierci zastosowawszy jakąś ówczesną formę „politycznej poprawności”, jak to bywa dzisiaj... Ale on oddał życie, bo widział w tym jakiś głębszy sens i rozumiał tę właśnie godzinę – na którą

przyszedł. Dlatego nie umarł, lecz „żyje jako zwycięzca pod mieczem prześladowcy”. *Vivit victor sub gladio* – jak o nim napisano.

Św. Ojciec Maksymilian Kolbe oddał życie za innego więźnia w Obozie – mógł je zachować, ale je oddał dobrowolnie „bo nie ma większej miłości nad tę, gdy kto życie swe oddaje za przyjaciół” (J 15. 13) „w tej właśnie godzinie”.

Św. Teresa Benedykta od Krzyża – Edyta Stein oddała życie w Oświęcimskim Obozie, bo widziała w tym sens zbawczej mocy Krzyża.

Siostry Nazaretanki z Nowogródka oddały życie za innych, choć śmierci mogły uniknąć.

Nad mauzoleum Lwowskich Orłów widnieje napis, który zachował się mimo licznych dewastacji: *Mortui sunt ut liberi vivamus* – Umarli, abyśmy żyli jako wolni.

Odsiecz Wiedeńska, której 320. rocznicę obchodzimy, zwycięska bitwa rozegrana 12 września 1683 roku pod Kahlenbergiem, to zwycięstwo Krzyża Chrystusowego nad zaborczym półksiężycem zagrażającym wierze i kulturze chrześcijańskiej Europy. Entuzjazm polskiego rycerstwa i dowódcza mądrość króla Jana III Sobieskiego to również znak gotowości oddania życia dla dobra wyższego, podjęcia wyzwania owej dziejowej godziny.

Wybuch II wojny światowej 1 IX 1939 r. i zdraziecki atak na Polskę ze strony bolszewickiej 17 września, cierpienia i śmierć najlepszych córek i synów Ojczyzny, którzy oddali swe życie w łagrach, więzieniach i obozach koncentracyjnych, polscy oficerowie Starobielska, Kozielska, Miednoje i Charkowa, którzy zostali pomordowani w Katyniu, oddali swoje życie. Owoc ich cierpienia trwa jak owoc śmierci męczenników, która jest „posiewem Chrześcijaństwa”, znakiem zwycięskiej miłości Krzyża. Bo „choć w ludzkim rozumieniu doznali kaźni, ich nadzieja pełna jest nieśmiertelności”.

Wywiezieni ze wschodnich Kresów Rzeczypospolitej do Związku Sowieckiego – Sybiracy – to wielki dramat naszej historii ojczystej... Ci ludzie oddali swe życie i zdrowie... „Z korzeniami wyrwiemy was z ziemi” – tymi słowami sowieckiego oficera śledczego zatytułowała swoje wspomnienia Jadwiga Ihnatowicz-Suszyńska, żona polskiego oficera, matka sześciorga dzieci, wywieziona na Sybir z Wilna w 1940 roku. Przesłuchujący ją enkawudzista powiedział do niej: „Z korzeniami was wyrwiemy z ziemi... *Polszy niet i nikagda nie budiet...*”.

Ileż razy słyszeliśmy to tam na wschodzie podczas sowieckiej okupacji... Echo tych słów pobrzmiwa do dziś, nie tylko od wschodniej strony... Można mnożyć dowody...

A jednak ci Sybiracy nie dali się „wyrwać z korzeniami” ani z gleby ojczystej kultury, języka, ani z gleby wiary religijnej swoich przodków. Im było dane „nie tylko wierzyć w Chrystusa, ale i dla Niego cierpieć”.

Szacunek dla ich pamięci, jak również dla tych, którzy zostali pomordowani w ramach czystki etnicznej na Polskich Kresach Wschodnich, staje się nakazem dla nas żyjących. A pamięć o ich ofierze, o ich cierpieniu, nie powinna zostać zdeptana ani przez fałszerstwo historii, ani przez perfidną formę cenzury, jaką stanowi tzw. poprawność polityczna, tak szeroko dziś stosowana i kneblująca usta prawdzie. Ci wszyscy wymienieni i nie wymienieni oddali życie za Ojczyznę, za Polskę. Ale za jaką Polskę?, bo przecież nie za Polskę zapijaczoną, zaśmieconą językowym plugastwem, skłóconą wewnątrz, złodziejską, skorumpowaną, zniewoloną przez zło moralne i społeczne, poniewieraną przez obcych i swoich... To byli Polacy prawdziwie wolni duchem, zwycięzcy pod mieczem prześladowców... Pokazali, że są wartości wyższego rzędu: ponadprodukcyjne i ponadkonsumpcyjne. Oni górują nad nami człowieczeństwem i patriotyzmem. To my do nich, a nie za nich mamy się modlić. Niech nam upraszają u Boga łaskę nawrócenia, pokuty, poprawy i przebudzenia.

„A Ja, gdy zostanę podwyższony nad ziemię pociągnę wszystko do Siebie” (J 12, 32).

Z każdego cierpienia, z każdego bólu rodzi się zawsze jakieś dobro jednostkowe lub społeczne. Ale to wymaga od nas wiary głębszej aniżeli deklaracja metrykalnego chrześcijaństwa, wiary rozumnej i mądrej Bożą mądrością i nadziei mocno zakorzenionej w Ewangelii, Dobrej Nowinie o Zbawieniu. Domaga się odwagi w myśleniu i działaniu tu i teraz, „w tej właśnie godzinie”, w jakiej Opatrzność zechciała umieścić nasze życie doczesne.

Mówi nam o tym bardzo wyraziście i przekonująco Wielki Pontyfikat Ojca Świętego Jana Pawła II, którego 25-lecie wyniesienia na Stolicę Piotrową w tym roku obchodzimy. Pontyfikat ten jest ogromnym wezwaniem do odważnej nadziei tak bardzo potrzebnej dziś światu, w którym „zło nigdy jeszcze nie było tak, wszechwładne i agresywne jak teraz” (Słowa Ojca Świętego).

Groźnie i ponuro wyglądała chwila pojmania Pana Jezusa w Ogródzie Getsemani. Św. Łukasz Ewangelista zanotował słowa, które wtedy padły z ust Chrystusa: „Oto godzina czarta i moc ciemności” (Łk 22. 53). Ta „godzina czarta i moc ciemności” w różnej formie powracała i powraca nieraz na „wielkiej tarczy zegara historii”.

Powraca dziś jako zachwianie ładu moralnego w świecie zdominowanym przez zło, u nas szczególnie odczuwane w najrozmaitszej postaci życia jednostkowego i zbiorowego, budząc niepokój i poczucie bezsilności.

W takiej sytuacji Ojciec Święty kieruje naszą uwagę ku Obliczu Chrystusowemu, w którym jaśnieje szczególnym blaskiem Oblicze Miłosiernego Ojca. Kontemplacja tego Oblicza może przewyciężyć nasz grzech osobisty, naszą słabość i zło współczesnego świata, gdyż tylko On, Chry-

stus, przychodzi, „by nas wyrwać z czarta mocy”. Taki też cel przyświeca intronizacji Kopii Całunu Turyńskiego, poświęconego przez Ojca Świętego, która zostanie umieszczona dla kontemplacji Chrystusowego Oblicza w Kolegiacie Świętego Krzyża we Wrocławiu. To lniane płótno, w które zostało owinięte Ciało Pana Jezusa zdjęte z krzyża i złożone w Grobie jest świadkiem, potwierdzeniem Ewangelii, mówiącej o Jego śmierci i Zmartwychwstaniu.

Całun ten – jak napisano – wynurzył się z mroków historii, jakby szczególnie przeznaczony dla naszych czasów, w tej właśnie godzinie jaką przeżywamy. Ojciec Święty Jan Paweł II, który był inicjatorem wystawienia na widok publiczny Całunu w Turynie w roku Jubileuszowym 2000-ym, nazwał to płótno „zwierciadłem Ewangelii”, „wyzwaniem dla rozumu i jednym z najbardziej wstrząsających znaków pełnej cierpienia miłości Odkupiciela”.

Jest świadectwem męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa dlatego, że potwierdza relacje Ewangelii. Ale to ona, Ewangelia, jej autorzy jako świadkowie są dla nas jedynym źródłem wiary w Zmartwychwstanie Pana. Naszą wiarę opieramy na świadectwie tych, którzy doświadczili Chrystusa Zmartwychwstałego: spotykali Go, rozmawiali, z Nim, „jedli i pili. My jesteśmy świadkami tego wszystkiego...” mówił św. Piotr przed Radą żydowskiej starszyny (Dz Ap 5, 32). I to powinien być jedyny, najistotniejszy argument naszej wiary w zmartwychwstanie Chrystusa. Bez względu na rezultaty kolejnych badań autentyczności tego płótna i wiarygodności Całunu, nasza postawa niechaj będzie taka, jaką wyraził któryś z uczonych zajmujących się profesjonalnie tą problematyką: „Całun nie jest mi potrzebny do wiary. Ja wierzę w Jezusa Chrystusa Syna Bożego, w Jego słowo i Jego obecność w Kościele. Jesliby się okazało, że Całun nie jest autentyczny, będę dalej wierzył. Ale Całun jest dla mnie znakiem, anamnezą, czyli pamięcią o męce, śmierci krzyżowej i zmartwychwstaniu Pana. Zachęca mnie do nawrócenia i lepszego życia” (*Gość Niedz.* Nr 12/2002 r.).

„Błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli” (J 20, 29) – powiedział Pan Jezus zmartwychwstały do Tomasza. Fakt, że Całun zawiera niewyjaśnione tajemnice świadczy najlepiej na jego korzyść. Bo tylko w ten sposób może spełnić w naszym życiu religijnym doniosłą rolę, jako znak wielkiej, nieskończonej miłości Boga ku ludziom. Miłość, która płynie z tajemnicy Krzyża pozwala zbliżyć się wewnętrznie do Oblicza Chrystusowego, gdy wraz z autorem psalmu 28 modlimy się mówiąc: „Szukam o Panie, Twojego Oblicza”.

Wpatrzeć się w Oblicze Chrystusowe pełne pokoju w majestacie śmierci pozwala nam lepiej widzieć sens cierpienia, ten najtrudniejszy i najboleśniejszy problem ludzkiej egzystencji. Pozwala dostrzec miłosierną miłość Boga, który „zmartwychwstając dał nam wiekiiste życie”. I to jest największe i najważniejsze przesłanie, jakie w tej właśnie godzi-

nie, na którą przyszliśmy kieruje do nas ten przedziwny, tajemniczy znak oraz dzisiejsza wielowątkowa, dramatyczną naszą historią nacechowana, uroczystość.

„Zbawienie przyszło przez Krzyż
Ogromna to tajemnica
Każde cierpienie ma sens
Prowadzi do pełni życia”.

Amen.

BP RYSZARD KARPİŃSKI
BP SOFRON MUDRYJ

Kościół katolicki i greckokatolicki o pojednaniu polsko-ukraińskim

W dniach 9 i 10 lipca 2003 roku odbyło się we Lwowie drugie spotkanie zespołów ustanowionych przez Konferencję Episkopatu Polski i Synod Biskupów Metropolii Kijowsko-Halickiej ukraińskiego Kościoła greckokatolickiego. Obradom przewodniczyli biskup Ryszard Karpiniński, biskup pomocniczy archidiecezji lubelskiej oraz biskup Sofron Mudryj, biskup eparchii iwanofrankowskiej. W czasie spotkania potwierdzono zainteresowanie obu stron prowadzeniem dalszej wspólnej pracy w celu pełniejszego porozumienia i pojednania pomiędzy narodami polskim i ukraińskim w kontekście budowania wspólnoty europejskiej w duchu Ewangelii Chrystusowej, do czego zachęca Ojciec Święty Jan Paweł II, szczególnie w przesłaniu do hierarchów obu Kościołów z dnia 7 lipca 2003 roku.

Uczestnicy spotkania wymienili informacje o zaakceptowaniu propozycji, uzgodnionych na poprzednim spotkaniu w Lublinie (8-9 maja 2003 roku), dotyczących konkretnych kierunków i form współpracy na płaszczyźnie struktur hierarchicznych oraz kontaktów wspólnotowych i osobistych kontaktów w celu wzajemnego poznania i przebaczenia wzajemnie doznanych krzywd, pokonywania współczesnych problemów, a także kontynuowania i poszerzania nowych inicjatyw, podejmowanych dla budowania zgody i pokoju pomiędzy chrześcijanami obydwu Państw.

W czasie obrad zespołów postanowiono:

– zachęcić do organizowania wspólnych badań naukowych i konferencji, poświęconych pozytywnym przykładom współżycia Polaków i Ukraińców;

– zaproponować zorganizowanie specjalnych wykładów w seminariach duchownych oraz wymianę wykładowców w celu lepszego wzajemnego poznania tradycji wschodniej i zachodniej oraz przygotowania odpowiednich podręczników;

– zachęcić do współpracy w duszpasterstwie;

– zwrócić szczególną uwagę na wychowanie młodego pokolenia we wspólnocie chrześcijańskiej oraz na wspieranie aktywnego udziału we wspólnych religijnych i kulturalnych akcjach młodzieży polskiej na Ukrainie i młodzieży ukraińskiej w Polsce.

Powyższe propozycje zostały przedyskutowane na spotkaniu zespołów z przedstawicielami społeczności Lwowa, które miało miejsce w siedzibie Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego. Uczestnicy spotkania przygotowali również nowe propozycje działań, które zostaną przedstawione Konferencji Episkopatu Polski i Synodowi Biskupów Greckokatolickiej Metropolii Kijowsko-Halickiej oraz wyrazili wolę kontynuacji wspólnej pracy.

VIII. Suplement

Adresy księży pracujących w parafiach archidiecezji wrocławskiej

- Ks. Andrzej ADAMIAK: parafia pw. Matki Bożej Przyczyny Naszej Radości – Maria Śnieżna, Góra Igliczna, 57-500 Bystrzyca Kłodzka, tel.: 074/813-51-75
- Ks. Krzysztof ADAMSKI: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Wałbrzyńska 43, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/853-44-33
- Ks. Ludwik ADAMSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Kościelna 4, 56-160 Wińsko, tel.: 071/389-80-81
- Ks. Antoni AKIŃCZA: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 7, 49-315 Mąkoszyce, tel.: 077/412-44-14
- Ks. Jacek AKSAMSKI: parafia pw. św. Henryka, ul. Gliniana 16, 50-525 Wrocław, tel.: 071/367-83-70
- Ks. Ireneusz ALCZYK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 5, 55-041 Tyniec Mały, tel.: 071/311-80-76
- Ks. Krzysztof AMBROŻEJ: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościuszki 14, 57-250 Złoty Stok, tel.: 074/817-51-24
- Ks. Dariusz AMROGOWICZ: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Ks. K. Makarskiego 49, 49-300 Brzeg, tel.: 077/411-55-37
- Ks. Adam ANDREJCZUK: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Grabiszyńska 103, 53-439 Wrocław, tel.: 071/783-37-94
- Ks. Henryk ANDRUCHÓW: parafia pw. Bożego Ciała, ul. Mickiewicza 1, 57-530 Międzyzlesie, tel.: 074/812-63-21
- Ks. Krzysztof ANTONIEWICZ: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Krzysztof ANTOSIK: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, 56-414 Poniatowice nr 86, tel.: 071/314-87-21
- O. Marian ARNDT: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/ 327-34-23
- Ks. Andrzej AUGUSTYN: parafia pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy,

- 56-403 Boguszyce nr 62, tel.: 071/314-28-46
- Ks. Michał AUGUSTYN: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, 56-400 Borowa Oleśnicka nr 50a, tel.: 071/314-98-05
- Ks. Jerzy BABIAK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Stanisław BABICZ: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wrocławska 52, 56-407 Łozina, tel.: 071/315-48-22
- Ks. Józef BACA: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, ul. Kotlarska 19/21, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-02-81
- Ks. Witold BACZYŃSKI: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i św. Wacława Męczennika, pl. Jana Pawła II, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-27-29
- Ks. Jan BAGIŃSKI: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i św. Wacława Męczennika, pl. Jana Pawła II, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-27-29
- Ks. Robert BAJAK: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, Wabienice 94, 56-420 Bierutów, tel.: 071/398-92-30
- Ks. Leszek BAJORSKI: parafia pw. Matki Boskiej Pocieszenia, pl. Św. Maksymiliana M. Kolbeego, 55-200 Olawa, tel.: 071/313-22-41
- Ks. Piotr BALEWICZ: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wileńska 2 B, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-44-60
- O. Jakub BANASZ: parafia pw. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- Ks. Jan BANIK: parafia pw. św. Anny, ul. Główna 4, 46-156 Bąkowiec, tel.: 077/419-61-29
- Ks. Daniel BARANOWSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Kościelna 6, 57-343 Lewin Kłodzki, tel.: 074/869-83-69
- Ks. Leszek BARANOWSKI: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Prądkyńskiego 2, 58-105 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-17-06
- Ks. Jerzy BARAŃSKI: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Kościelna 18, 55-023 Lutynia, tel.: 071/317-12-27
- Ks. Bartosz BARCZYSZYN: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wileńska 2 B, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-44-60
- Ks. Andrzej BARTOS: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Główna 3, 49-330 Łosiów, tel.: 077/412-53-40
- Ks. Arkadiusz BARTOSIK: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu, ul. Borowska 174, 50-554 Wrocław, tel.: 071/363-88-19
- O. Krzysztof BARTOSZEK: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Kościelna 1, 55-140 Żmigród, tel.: 071/385-35-43
- O. Adam BARTYZOŁ: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-104 Krzydłina Mała nr 69, tel.: 071/389-01-91
- Ks. Kazimierz BARZYCKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- Ks. Adam BAŁABUCH: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Wiejska 24, 55-090 Długołęka, tel.: 071/315-21-95
- Ks. Piotr BAŁTAROWICZ: parafia pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi

- Panny, ul. Pilczycka 139, 54-144 Wrocław, tel.: 071/353-72-46
- O. Ireneusz BEDNAREK: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kaspro-wicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Paweł BEDNARSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Stefana Kardynała Wyszyń-skiego 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-24-20
- Ks. Robert BEGIERSKI: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Kazimierza Wielkiego 50, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-97-64
- Ks. Mariusz BENDYK: parafia pw. św. Jerzego M. i Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Biegła 3, 52-115 Wrocław, tel.: 071/343-35-21
- O. Leon BERNAT: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, 57-520 Długopole Górne, tel.: 074/813-90-25
- Ks. Jan BERNAS: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Jana Pawła II 9, 49-300 Brzeg, tel.: 077/416-26-93
- Ks. Janusz BETKOWSKI: parafia pw. św. Maksymiliana Kolbego, ul. Oławska 44, 55-231 Jelcz-Lasko-wice, tel.: 071/318-13-74
- Ks. Sławomir BIAŁOBRZESKI: para-fia pw. św. Bartłomieja Apostoła, 57-242 Topola nr 55, tel.: 074/817-31-10
- Ks. Marek BIAŁY: parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ul. Ks. P. Ściegiennego 29, 56-200 Góra Śląska, tel.: 065/543-26-96
- Ks. Maciej BIELAK: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Spacerowa 2, 56-300 Milicz, tel.: 071/383-00-29
- Ks. Zenon BIELECKI: parafia pw. Chrystusa Króla, 56-209 Jemielno nr 14, tel.: 065/544-74-17
- Ks. Zbigniew BIELEWICZ: parafia pw. św. Mikołaja i Wniebowzięcia Naj-świętszej Maryi Panny, 56-103 Stobno nr 48, tel.: 071/389-64-65
- O. Franciszek BIELIŃSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kłodz-ka 15, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-97-07
- O. Jerzy BIENKOWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkow-ice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Jacek BIGOŃ: parafia pw. św. Mi-chała Archanioła, 57-311 Wojcie-chowice nr 108, tel.: 074/867-81-04
- Ks. Krzysztof BIGOŃ: parafia pw. św. Marcina, 55-313 Święte nr 61, tel.: 071/317-15-24
- Ks. Stanisław BIJAK: parafia pw. Mi-łosierdzia Bożego, ul. Zacisze 2, 55-200 Oława, tel.: 071/313-86-88
- Ks. Artur BILSKI: parafia pw. Wniebo-wzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- Ks. Włodzimierz BINKOWSKI: para-fia pw. Wniebowzięcia Najświęt-szej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- Ks. Józef BIRECKI: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Piotr BLAJEROWSKI: parafia pw. św. Klemensa Dworzaka, al. Pra-cy 26, 53-232 Wrocław, tel.: 071/360-10-18
- Ks. Jan BLOKESZ: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i św. Jadwi-gi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Janusz BOBOWSKI: parafia pw. św. Bonifacego, pl. Staszica 4, 50-221 Wrocław, tel.: 071/328-95-17
- Ks. Bolesław BOCZAN: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Kościelna 2, 46-142 Woskowice Małe, tel.: 077/419-65-50

- Ks. Stanisław BOHATKIEWICZ: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Eugeniusz BOJAKOWSKI: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Ks. K. Makarskiego 49, 49-300 Brzeg, tel.: 077/411-55-37
- Ks. Marek BORDJAKIEWICZ: parafia pw. św. Marcina, 57-432 Dzikowiec nr 88, tel.: 074/872-25-47
- O. Michał BORECKI: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- O. Paweł Bogusław BOREK: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Zbigniew BORTNIK: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Szkolna 1, 55-024 Wilkszyn, tel.: 071/317-11-12
- Ks. Bonawentura BORYCZKA: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- Ks. Krzysztof BRODA: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i św. Jądwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Andrzej BRODAWKA: parafia pw. św. Stanisława, św. Doroty i św. Wacława, pl. Wolności 3, 50-071 Wrocław, tel.: 071/343-27-21
- Ks. Tomasz BROSZKO: parafia pw. Bożego Ciała, ul. Bożego Ciała 1, 50-051 Wrocław, tel.: 071/343-67-39
- Ks. Romuald BRUDNOWSKI: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła, ul. Moniuszki 8, 57-350 Kudowa Zdrój-Czermna, tel.: 074/866-14-33
- Ks. Kazimierz BRYLIŃSKI: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Szkolna 5, 55-070 Małkowice, tel.: 071/316-85-10
- Ks. Ignacy BUBULA: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- O. Filip BUCZYŃSKI: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Romuald BUDZIŃSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Główna 16, 55-011 Kotołowice, tel.: 071/302-94-63
- Ks. Paweł BUJAK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Tomasz BURGHARDT: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Zaczysze 2, 55-200 Oława, tel.: 071/313-86-88
- Ks. Andrzej BURYŁA: parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, ul. Polna 2, 56-320 Krośnice, tel.: 071/384-61-85
- Ks. Bogdan BURYŁA: parafia pw. św. Anny, ul. Łowiecka 1a, 56-300 Milicz, tel.: 071/846-65-00
- Ks. Wacław BURYŁA: parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, ul. Polna 2, 56-320 Krośnice, tel.: 071/384-61-85
- Ks. Julian BYLICA: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, 49-300 Brzezina nr 63, tel.: 077/416-37-60
- Ks. Władysław BYLICA: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 57-512 Idzików nr 144, tel.: 074/813-00-22
- Ks. Mariusz BĄKOWSKI: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Jana Pawła II 9, 49-300 Brzeg, tel.: 077/416-26-93
- Ks. Zbigniew BĄKOWSKI: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Ks. K. Makarskiego 49, 49-300 Brzeg, tel.: 077/411-55-37

- Ks. Kazimierz BŁASZCZYK: parafia pw. Najświętszej Marii Panny na Piasku, ul. Najświętszej Marii Panny 1, 50-226 Wrocław, tel.: 071/322-42-32
- Ks. Tomasz BŁASZCZYK: parafia pw. św. Maurycego, ul. Traugutta 34, 50-402 Wrocław, tel.: 071/789-93-96
- Ks. Józef BŁAUCIAK: parafia pw. św. Jerzego, ul. Miodowa 3, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/831-53-61
- Ks. Michał CAL: parafia pw. Wszystkich Świętych, 46-148 Siemysłów nr 20, tel.: 077/419-44-22
- Ks. Tomasz CAPUTA: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Zacisze 2, 55-200 Oława, tel.: 071/313-86-88
- Ks. Dariusz CEDRO: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Piotra z Alkantary, Skwer Kard. Wyszyńskiego 2, 46-100 Namysłów, tel.: 077/410-14-39
- O. Samuel Zbigniew CEGŁOWSKI: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- O. Roman CELARY: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Marian CEMBROWSKI: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Anielskiej, ul. Brzegowa 13, 55-205 Bystrzyca Oławska, tel.: 071/313-02-81
- Ks. Antoni CHABRASZEWSKI: parafia pw. św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy, 58-124 Mysłaków nr 82, tel.: 074/858-16-67
- O. Andrzej CHEŁKOWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Tadeusz CHLIPALA: parafia pw. św. Michała Archaniola, 58-111 Wiry nr 54, tel.: 074/858-16-22
- O. Henryk CHMIELORZ: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Tomasz CHOIŃSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, pl. Zamkowy 16, 55-200 Oława, tel.: 071/313-27-23
- Ks. Zdzisław Damian CHOJECKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Polna 1 A, 55-040 Kobierzyce, tel.: 071/311-14-79
- O. Alojzy Józef CHOJNA: parafia pw. św. Katarzyny, 57-313 Stary Wielisław, tel.: 074/868-15-26
- Ks. Marian CHOMIAK: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Zdrojowa, 58-231 Przerzeczyn Zdrój, tel.: 074/837-51-97
- Ks. Stanisław CHOMIAK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wolności 130, 58-260 Bielawa, tel.: 074/833-46-13
- O. Wacław CHOMIK: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Rafał CHUDY: parafia pw. św. Anny, ul. Św. Wojciecha 12, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-14-71
- Ks. Tomasz CHUDY: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Maciej CHWARŚCIANEK: parafia pw. św. Judy Tadeusza i św. Antoniego Padewskiego, ul. Trzebnicka 35, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-51

- O. Arkadiusz CHWASTYK: parafia pw. Królowej Różańca Świętego, ul. Wzgórze Ojca Świętego Jana Pawła II, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/832-31-21
- Ks. Stanisław CHŁOPECKI: parafia pw. św. Faustyny, ul. Kazimierza Wielkiego 24, 56-200 Góra Śląska, tel.: 0691-765-073
- Ks. Bronisław CICHECKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- Ks. Wiesław CIESIELSKI: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wrocławska 9, 55-001 Chrzęstawa Wielka, tel.: 071/318-96-97
- Ks. Stefan CIUPA: parafia pw. św. Jana Nepomucena, Zielenice nr 25, 57-160 Borów, tel.: 071/393-07-78
- Ks. Cezary CIUPIAK: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Księdza Franciszka Bosaka, 56-100 Wołów, tel.: 071/389-33-88
- Ks. Waldemar CWYNAR: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu, ul. Borowska 174, 50-554 Wrocław, tel.: 071/363-88-19
- O. Józef CYGAN: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wittiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Ryszard CYMAN: parafia pw. św. Marcina, 59-113 Kulin nr 39, tel.: 071/317-10-69
- Ks. Tomasz CZABATOR: parafia pw. św. Kazimierza, ul. Litewska 1, 51-354 Wrocław, tel.: 071/324-97-32
- Ks. Stanisław CZACHOR: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Szpitalna 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-23-21
- O. Andrzej CZAPLA: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strazniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Baro Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Leszek Andrzej CZAPLA: parafia pw. św. Wawrzyńca, 55-317 Kryniczno nr 57, tel.: 071/317-17-24
- Ks. Jan CZAPLIŃSKI: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Krzycka 42, 53-020 Wrocław, tel.: 071/339-82-28
- O. Jan CZARNIK: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Waldemar CZARNOTA: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Bardzka 2/4, 50-515 Wrocław, tel.: 071/782-61-71
- Ks. Edward Romuald CZARNY: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 57-512 Idzików nr 144, tel.: 074/813-00-22
- Ks. Janusz CZARNY: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Pilczycka 25, 54-150 Wrocław, tel.: 071/351-58-00
- Ks. Jarosław CZARNY: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, 57-120 Kucharzowice nr 62, tel.: 071/393-11-49
- Ks. Marcin CZCHOWSKI: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Prądyrzyńskiego 2, 58-105 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-17-06
- Ks. Bogdan CZEMPLIK: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Kłodzka 3, 58-210 Łągowniki, tel.: 071/393-94-75
- Ks. Marcin CZEREPAK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 57-530 Różanka nr 14, tel.: 074/812-64-14

- Ks. Jerzy CZERNAL:** parafia pw. św. Katarzyny, ul. Parkowa 16, 57-402 Nowa Ruda, tel.: 074/872-31-72
- Ks. Adam CZTERNASTEK:** parafia pw. Bożego Ciała, ul. Bożego Ciała 1, 50-051 Wrocław, tel.: 071/343-67-39
- Ks. Tomasz CZUBAK:** parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła, ul. Świdnicka 20, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/831-48-48
- Ks. Tadeusz CZUCHRAJ:** parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, 56-208 Luboszyce nr 2, tel.: 065/544-62-70
- Ks. Kazimierz CZUCZOŁA:** parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej, ul. Kościelna 1, 55-110 Skokowa, tel.: 071/312-66-35
- O. Tadeusz CZULAK:** parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- ks. Andrzej ĆWIK:** parafia pw. Bożego Ciała i Matki Bożej Częstochowskiej, 55-040 Wierzbice, tel.: 071/311-12-99
- O. Henryk ĆWIK:** parafia pw. św. Jakuba Apostoła, 57-362 Krosnowice nr 205, tel.: 074/868-52-91
- Ks. Artur ĆWIRTA:** parafia pw. św. Wawrzyńca, 57-220 Osina Wielka nr 50, tel.: 074/819-14-01
- O. Maksymilian DAMIAN:** parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Paweł DANCEWICZ:** parafia pw. św. Michała Archanioła, pl. M. C. Skłodowskiej 3, 57-500 Bystrzyca Kłodzka, tel.: 074/811-35-67
- Ks. Stanisław DANICKI:** parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 4, 55-011 Siechnice, tel.: 071/311-52-86
- Ks. Hubert DANIEL:** parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. O. Bujwida 51, 50-345 Wrocław, tel.: 071/328-06-61
- Ks. Mariusz DĘBSKI:** parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Kościelna 5, 56-300 Milicz, tel.: 071/384-00-10
- Ks. Krzysztof DEJA:** parafia pw. św. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 2, 55-080 Kąty Wrocławskie, tel.: 071/316-66-73
- Ks. Andrzej DELWO:** parafia pw. św. Jakuba Apostoła, ul. Św. Jakuba 10, 55-050 Sobótka, tel.: 071/316-21-61
- O. Henryk DEREŃ:** parafia pw. św. Marii Magdaleny, ul. Kłodzka 9, 57-521 Gorzanów, tel.: 074/812-10-23
- Ks. Bogdan DEROŃ:** parafia pw. Przemienienia Pańskiego, 58-113 Lutomia nr 73, tel.: 074/850-17-85
- Ks. Włodzimierz DMITRÓW:** parafia pw. św. Marii Magdaleny, ul. M. Konopnickiej 40, 57-410 Ścinawka Średnia, tel.: 074/871-53-41
- O. Bogusław DOMAGAŁA:** parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Cystersów 1, 57-210 Henryków, tel.: 074/810-50-69
- Ks. Józef DOMARADZKI:** parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- Ks. Stefan DOMBAJ:** parafia pw. św. Michała Archanioła, 46-142 Michalice nr 16, tel.: 077/410-29-53
- Ks. Ryszard DOMINIK:** parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-24-20
- Ks. Zbigniew DOŁHAŃ:** parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul.

- Wrocławska 18, 55-020 Żórawina,
tel.: 071/316-51-19
- Ks. Janusz DOLHUN: parafia pw.
św. Antoniego Padewskiego, ul.
Wrocławska 23, 55-230 Ratowice,
tel.: 071/318-91-88
- Ks. Jan DRAB: parafia pw. św. Jana
Nepomucena, 57-200 Stolec nr
100, tel.: 074/815-92-82
- Ks. Wojciech DRAB: parafia pw.
Niepokalanego Poczęcia Naj-
świętszej Maryi Panny, pl. Ko-
ściuszki 14, 57-250 Złoty Stok,
tel.: 074/817-51-24
- Ks. Jan DRAGOSZ: parafia pw. św.
Bartłomieja Apostoła i Św. Jadwi-
gi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100
Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Aleksander DROŻDŻ: parafia
pw. Matki Bożej Różańcowej, ul.
Mleczarska 2, 55-320 Wilczków,
tel.: 071/317-91-32
- Ks. Adam DRWIĘGA: parafia pw.
św. Jana Chrzyciela, pl. Katedral-
ny 18, 50-329 Wrocław,
tel.: 071/322-25-74
- Ks. Antoni DRWIŁA: parafia pw.
Matki Bożej Różańcowej, 57-211
Dobrzeńce nr 47,
tel.: 074/810-35-61
- Ks. Michał DRYMAJŁO: parafia pw.
św. Małgorzaty, ul. Główna 31,
55-002 Gajków,
tel.: 071/318-52-59
- Ks. Mirosław DRZEWIECKI: parafia
pw. Matki Bożej Częstochowskiej,
al. Kochanowskiego 11, 51-602
Wrocław, tel.: 071/348-27-76
- Ks. Edward DUDA: parafia pw. św.
Józefa Oblubieńca NMP, 57-140
Dankowice nr 11,
tel.: 071/393-06-13
- Ks. Leon DUDA: parafia pw. św.
Jadwigi, 49-334 Michałów nr 119,
tel.: 077/412-14-61
- Ks. Tomasz DUDA: parafia pw. św.
Jadwigi, ul. Wolska 6, 54-076
Wrocław, tel.: 071/349-39-51
- Ks. Alojzy DUDEK: parafia pw. śś.
Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B,
57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Stanisław DUDEK: parafia pw.
Wniebowzięcia Najświętszej Ma-
ryi Panny, ul. Pszczelarska 10, 52-
210 Wrocław, tel.: 071/368-11-04
- Ks. Tadeusz DUDEK: parafia pw.
Wszystkich Świętych, Strzelce 53,
58-124 Marcinowice,
tel.: 074/850-44-92
- O. Wiesław DUDEK: parafia pw. św.
Antoniego, al. Jana Kasprowicza
26, 51-161 Wrocław,
tel.: 071/327-34-23
- Ks. Krzysztof DUDOJĆ: parafia pw.
Wniebowzięcia Najświętszej Ma-
ryi Panny, al. Wojska Polskiego 7,
49-340 Lewin Brzeski,
tel.: 077/412-76-67
- Ks. Bogdan DUDZIAK: parafia pw.
Najświętszego Serca Pana Jezusa,
pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wro-
cław, tel.: 071/328-60-02
- O. Krzysztof DUDZIK: parafia pw.
Najświętszego Serca Pana Jezusa,
ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkow-
ice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Janusz DURLIK: parafia pw. św.
Michała Archanioła, ul. Stanisła-
wowska 87, 54-611 Wrocław, tel.:
071/784-30-50
- O. Władysław DUSIŃSKI: parafia
pw. św. Karola Boromeusza, 55-
140 Radziądz nr 69, tel.: 071/385-
60-24
- Ks. Marek DUTKOWSKI: parafia pw.
św. Michała Archanioła, 56-215
Osetno Wielkie nr 24,
tel.: 065/543-20-91
- Ks. Jacek DZIADKIEWICZ: parafia
pw. św. Stanisława Biskupa i Mę-

- czennika, ul. Wincentego Witosa 47, 55-230 Jelcz-Laskowice, tel.: 071/318-15-55
- O. Jan DZIADKIEWICZ: parafia pw. św. Marii Magdaleny, ul. Kłodzka 9, 57-521 Gorzanów, tel.: 074/812-10-23
- Ks. Marek DZIEDZIC: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, al. Wojska Polskiego 7, 49-340 Lewin Brzeski, tel.: 077/412-76-67
- Ks. Mirosław DZIEGIŃSKI: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Wrocławska 30 A, 55-075 Bielany Wrocławskie, tel.: 071/311-27-82
- Ks. Andrzej DZIELAK: parafia pw. Bożego Ciała, Bożego Ciała 1, 50-051 Wrocław, tel.: 071/343-67-39
- Ks. Edward DZIK: parafia pw. św. Antoniego, ul. Ogrodowa 44, 58-250 Pieszycy, tel.: 074/836-52-26
- Ks. Grzegorz DĄBEK: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wołczyńska 2, 46-266 Szymonków, tel.: 077/414-15-94
- O. Józef DĄBROWSKI: parafia pw. św. Jadwigi, 57-208 Przedborowa nr 115, tel.: 074/815-80-64
- Ks. Zbigniew DĄBROWSKI: parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej, 56-400 Ligota Mała nr 31, tel.: 071/398-74-07
- Ks. Stanisław DŁUGOWSKI: parafia pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny, ul. Pilczycka 139, 54-144 Wrocław, tel.: 071/353-72-46
- Ks. Igor FALKIEWICZ: parafia pw. św. Doroty, ul. Ogrodowa 11, 57-420 Radków, tel.: 074/871-21-88
- Ks. Jacek FALKOWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- O. Marian FEDORKO: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski i św. Maternusa, ul. Kościelna 3, 57-550 Stronie Śląskie, tel.: 074/814-20-00
- Ks. Sławomir FERNHOLZ: parafia pw. Najświętszej Marii Panny na Piasku, ul. Najświętszej Marii Panny 1, 50-226 Wrocław, tel.: 071/322-42-32
- Ks. Stanisław FERTAŁA: parafia pw. św. Walentego Męczennika, ul. Księcia B. Wysokiego 34, 56-110 Lubiąż, tel.: 071/389-71-65
- O. Tobiasz Mariusz FIEĆKO: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- O. Piotr FIGURA: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Olbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63
- Ks. Franciszek FILIPEK: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Karmelkowa 94, 52-319 Wrocław, tel.: 071/333-50-46
- Ks. Jarosław FILIPIAK: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Oleśnicka 9, 56-420 Bierutów, tel.: 071/314-69-19
- Ks. Dariusz FILOZOF: parafia pw. św. Jana Chrzyciela, pl. Katedralny 18, 50-329 Wrocław, tel.: 071/322-25-74
- Ks. Ryszard FILOZOF: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wołowska 25, 55-035 Rościszewice, tel.: 071/310-14-51
- O. Edward FIRUTA: parafia pw. św. Józefa Rzemieślnika, ul. Krakowska 44/46, 50-425 Wrocław, tel.: 071/342-69-70
- Ks. Jan Bernard FOLKERT: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Wolfganga, ul. Starowiejska 6, 57-160 Borów, tel.: 071/393-31-22

- Ks. Stanisław FRAN CZAK: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Kłodzka 63, 57-360 Ołdrzychowice Kłodzkie, tel.: 074/868-93-52
- O. Lucjan Dawid FRANEK: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, ul. Trzebnicka 12, 55-114 Wisznia Mała, tel.: 071/387-86-17
- Ks. Piotr FRANKOWSKI: parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, ul. Horbaczewskiego 20, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-54-61
- Ks. Jacek FRONIEWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wolności 130, 58-260 Bielawa, tel.: 074/833-46-13
- Ks. Tadeusz FUKSA: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-24-20
- Ks. Zbigniew GACKOWSKI: parafia pw. św. Judy Tadeusza i św. Antoniego Padewskiego, ul. Trzebnicka 35, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-51
- Ks. Janusz GAJEWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 56-330 Pakosławsko nr 46, tel.: 071/384-81-40
- Ks. Karol GARDULSKI: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, 57-312 Jaskowa Dolna nr 120, tel.: 074/867-27-84
- O. Jacek GASIŃSKI: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Kościelna 1, 55-140 Żmigród, tel.: 071/385-35-43
- Ks. Jarosław GENIBOR: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, ul. Kotlarska 19/21, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-02-81
- O. Krzysztof GIERAT: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-104 Krzydlina Mała nr 69, tel.: 071/389-01-91
- Ks. Andrzej GIL: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, 56-414 Poniatowice nr 86, tel.: 071/314-87-21
- O. Arnold GILLNER: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Janusz GILUŃ: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Marcina, 46-146 Strzelce nr 41, tel.: 077/419-43-57
- Ks. Witold GLISZCZYŃSKI: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Główna 25, 55-230 Miłoszyce, tel.: 071/318-46-82
- Ks. Adam GLIWIŃSKI: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Kazimierz GNIOT: parafia pw. śś. Apostołów Piotra i Pawła, 55-061 Radzików nr 9, tel.: 071/393-97-08
- O. Stanisław GOLEC: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wytęga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Przemysław GONDEK: parafia pw. św. Michała Archanioła, pl. Wolności 6, 55-037 Uraz, tel.: 071/310-81-23
- Ks. Jan GONDRO: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- Ks. Grzegorz GÓRA: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i św. Wacława Męczennika, pl. Jana Pawła II, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-27-29
- Ks. Stanisław GORCZAKOWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pa-

- na Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Marek GÓRDZIAŁEK: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Krzycka 42, 53-020 Wrocław, tel.: 071/339-82-28
- O. Paweł GÓRECKI: parafia pw. św. Jana Chrzyciela, ul. Kościelna 4, 57-330 Szczytna Śląska, tel.: 074/868-32-20
- Ks. Andrzej GÓRSKI: parafia pw. św. Klemensa Dworzaka, al. Pracy 26, 53-232 Wrocław, tel.: 071/360-10-18
- Ks. Marian GORAŃCY: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- O. Józef GOŁĄB: parafia pw. św. Jakuba, pl. Zamkowy 11, 58-250 Pieszyce, tel.: 074/836-54-06
- O. Emilian GOŁĄBEK: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Jarosław GRABAREK: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-200 Chróścina nr 23, tel.: 065/543-13-85
- Ks. Jarosław GRABIĄK: parafia pw. św. Jacka, ul. Miłoszycka 20 A, 51-502 Wrocław, tel.: 071/348-46-65
- O. Tomasz GRABIEC: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- O. Bogdan GRABOWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 46-146 Włochy nr 125, tel.: 077/419-41-84
- O. Czesław GRABOWSKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- O. Kazimierz GRACZYK: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Olbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61-63
- Ks. Zdzisław GRACZYŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej, 57-120 Witowice nr 40, tel.: 071/393-14-57
- Ks. Ryszard GROBELNY: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 55-027 Głoska nr 8, tel.: 090/26-14-62
- Ks. Maciej GROCHOTA: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 3, 46-100 Namysłów, tel.: 077/410-02-34
- Ks. Robert GROMADZKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, pl. Zamkowy 16, 55-200 Oława, tel.: 071/313-27-23
- O. Remigiusz GRUCA: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Ludwik GRUDZIŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, ul. Kościelna 8, 55-010 Święta Katarzyna, tel.: 071/311-70-81
- Ks. Józef GRUSZKA: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Walerian GRUSZKA: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i Św. Jądwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Wojciech GRYGLEWICZ: parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 4, 55-011 Siechnice, tel.: 071/311-52-86
- Ks. Stanisław GRZECHYNKA: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, ul. Akacyjowa 1c/8, 49-318 Skarbimierz, tel.: 077/411-38-77

- O. Metody Reinhold GRZESIEK: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- O. Artur GRZESIK: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-104 Krzydlina Mała nr 69, tel.: 071/389-01-91
- Ks. Mariusz GRZESIOWSKI: parafia pw. św. Kazimierza, ul. Litewska 1, 51-354 Wrocław, tel.: 071/324-97-32
- Ks. Zbigniew GUBAŁA: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- Ks. Stefan GUDZOWSKI: parafia pw. św. Mikołaja, 57-241 Doboszewice nr 81, tel.: 074/817-87-69
- Ks. Jan GUZIKOWSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Andrzej GUŹNICZAK: parafia pw. św. Jana Chrzyciela, 57-530 Jodłów nr 26, tel.: 074/812-64-91
- Ks. Zenon GAŚSIOROWSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Franciszek GŁÓD: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Grabiszyńska 103, 53-439 Wrocław, tel.: 071/783-37-94
- Ks. Henryk GŁÓWKA: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Wrocławska 33, 55-020 Jaksonów, tel.: 071/311-47-58
- Ks. Jan GŁUSZCZAK: parafia pw. Matki Bożej Bolesnej, ul. Bałkańska 4, 51-111 Wrocław, tel.: 071/325-89-18
- Ks. Janusz GŁAŁA: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu, ul. Borowska 174, 50-554 Wrocław, tel.: 071/363-88-19
- Ks. Józef HAAK: parafia pw. św. Henryka, ul. Gliniana 16, 50-525 Wrocław, tel.: 071/367-83-70
- Ks. Wiesław HACZKIEWICZ: parafia pw. św. Antoniego, 55-061 Ratajno, tel.: 071/393-93-56
- Ks. Krzysztof HAJDUN: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, 49-300 Kurszyna nr 57, tel.: 077/412-56-78
- Ks. Marek HAMES: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i św. Wacława Męczennika, pl. Jana Pawła II, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-27-29
- O. Michał HANDZEL: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Św. Antoniego 30, 50-073 Wrocław, tel.: 071/343-44-25
- O. Mieczysław HAŁASZKO: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- Ks. Piotr HEBDA: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, pl. Najśw. Maryi Panny 11, 57-411 Wambierzyce, tel.: 074/871-91-70
- O. Ryszard HEJNOWICZ: parafia pw. św. Karola Boromeusza, Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Tomasz HERGESEL: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Grabiszyńska 103, 53-439 Wrocław, tel.: 071/783-37-94
- Ks. Stanisław HLIBOWSKI: parafia pw. Zesłania Ducha Świętego, 56-215 Żuchłów nr 42, tel.: 065/543-56-96
- Ks. Eryk Roch HOBBER: parafia pw. Wszystkich Świętych, ul. Główna 111, 46-134 Głuszyna, tel.: 077/419-14-08
- Ks. Benon HOJEŃSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Ma-

- ryi Panny, 55-038 Bagno nr 31, tel.: 071/310-61-95
- Ks. Adrian Wilhelm HORAK: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Okulicka 3, 55-081 Maniów Wielki, tel.: 071/316-81-95
- Ks. Jan HRUSZOWIEC: parafia pw. św. Jadwigi, 55-311 Kostomłoty nr 30, tel.: 071/317-13-78
- Ks. Marek HULA: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Piotra z Alkantary, Skwer Kard. Wyszyńskiego 2, 46-100 Namysłów, tel.: 077/410-14-39
- Ks. Witold HYL: parafia pw. Matki Bożej Bolesnej, ul. Bałkańska 4, 51-111 Wrocław, tel.: 071/325-89-18
- Ks. Czesław IDZIK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Naborowska 5, 56-120 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-96-41
- Ks. Wiesław IGNATOWICZ: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 24, 57-540 Łądek Zdrój, tel.: 074/814-63-51
- Ks. Bartłomiej ILKÓW: parafia pw. Świętej Rodziny, ul. Monte Cassino 68, 51-681 Wrocław, tel.: 071/348-32-30
- Ks. Andrzej ILNICKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Pańska 1, 49-306 Brzeg, tel.: 077/416-37-73, 416-53-68
- Ks. Waldemar IREK: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, pl. Zamkowy 16, 55-200 Oława, tel.: 071/313-27-23
- Ks. Sylwester IRLA: parafia pw. św. Wawrzyńca Męczennika, 57-511 Stary Waliszów nr 3, tel.: 074/811-14-35
- Ks. Jan JABLECKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-160 Smogorzów Wielki, tel.: 071/389-83-50
- Ks. Leszek JABŁOŃSKI: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Bajana 47a, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-67-26
- Ks. Andrzej JACAK: parafia pw. św. Jana Ewangelisty, 57-224 Niedźwiednik nr 53, tel.: 074/819-15-14
- Ks. Henryk JACAK: parafia pw. św. Mikołaja, 55-217 Wierzbno nr 81, tel.: 071/313-12-16
- Ks. Andrzej JACKIEWICZ: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, ul. Zielona 2, 56-121 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-58-00
- Ks. Franciszek JADAMUS: parafia pw. św. Judy Tadeusza i św. Antoniego Padewskiego, ul. Trzebnicka 35, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-51
- Ks. Krzysztof JAGIELŁO: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Czereśniowa 12, 56-410 Dobroszyce, tel.: 071/314-11-63
- Ks. Józef JAJUGA: parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej, 56-410 Dobra nr 12, tel.: 071/315-53-63
- O. Ignacy Bogdan JAKUBIAK: parafia pw. św. Jerzego, 57-513 Wilkanów, tel.: 074/813-60-27
- Ks. Krzysztof JAKUBOWICZ: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Krzysztof JAKUBUS: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu, 57-120 Jutrzyna nr 71, tel.: 0/603-861-390
- Ks. Piotr JAKUBUŚ: parafia pw. św. Stanisława Kostki, ul. Hubska 89, 50-534 Wrocław, tel.: 071/367-43-82
- Ks. Grzegorz JAKUSZEWSKI: parafia pw. św. Antoniego, ul. Ogrodowa 44, 58-250 Pieszyce, tel.: 074/836-52-26
- O. Włodzimierz JAMROCHA: parafia pw. Matki Bożej Królowej Poko-

- ju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- Ks. Józef JAMRÓZ: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Kolejowa 2, 55-300 Śrocla Śląska, tel.: 071/317-34-97
- Ks. Antoni JANAS: parafia pw. św. Henryka, ul. Gliniana 16, 50-525 Wrocław, tel.: 071/367-83-70
- Ks. Kazimierz JANDZISZAK: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Prądyńskiego 2, 58-105 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-17-06
- Ks. Krzysztof JANKOWIAK: parafia pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus, ul. Osobowicka 129, 51-004 Wrocław, tel.: 071/352-41-71
- Ks. Zbigniew JANKOWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- O. Stanisław JANOWIAK: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Kościelna 1, 55-140 Żmigród, tel.: 071/385-35-43
- Ks. Piotr JANUSZ: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Wrocławska 18, 55-020 Żórawina, tel.: 071/316-51-19
- Ks. Tomasz JANUSZEWSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Pańska 1, 49-306 Brzeg, tel.: 077/416-37-73, 416-53-68
- Ks. Andrzej JAREMKO: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Pszczelarska 10, 52-210 Wrocław, tel.: 071/368-11-04
- Ks. Michał JAREMKO: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Bielawska 64, 58-262 Ostroszowice, tel.: 074/833-01-45
- O. Ryszard JARMUŻ: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Władysław JAROMIN: parafia pw. św. Jerzego, ul. Miodowa 3, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/831-53-61
- Ks. Stanisław JAROSIEWICZ: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, 55-112 Kocurki nr 13, tel.: 071/312-77-77
- Ks. Zygmunt JAROSZEK: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, al. A. Brücknera 20/22, 51-411 Wrocław, tel.: 071/325-49-20
- O. Kazimierz JASIELCZUK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Reymonta 1, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-17
- Ks. Wojciech JASIŃSKI: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, 57-240 Starczów nr 177, tel.: 074/817-32-11
- Ks. Jerzy JASKUŁA: parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, 55-114 Wysoki Kościół nr 15, tel.: 071/312-70-88
- Ks. Janusz JASTRZĘBSKI: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, 46-132 Smogorzów nr 76, tel.: 077/419-16-91
- Ks. Wojciech JAŚKIEWICZ: parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, Ks. P. Ściegiennego 29, 56-200 Góra Śląska, tel.: 065/543-26-96
- Ks. Stanisław JĘDRUCH: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- Ks. Norbert JERZAK: parafia pw. św. Faustyny, ul. Jackowskiego 40, 51-665 Wrocław-Biskupin
- O. Janusz JEZUSEK: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Zamkowa 10, 57-330 Szczytna Śląska, tel.: 074/868-32-07
- Ks. Marek JODKO: parafia pw. św. Marcina, ul. Sienkiewicza 32, 58-240 Piława Górna, tel.: 074/837-14-30

- Ks. Norbert JONEK: parafia pw. św. Marcina Biskupa, ul. Szkolna 5, 55-242 Marcinkowice, tel.: 071/302-86-81
- Ks. Edward JUREK: parafia pw. św. Jakuba Apostoła, ul. Św. Jakuba 10, 55-050 Sobótka, tel.: 071/316-21-61
- Ks. Alfons JURKIEWICZ: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 4, 55-070 Smolec, tel.: 071/316-84-46
- Ks. Henryk KACZMAREK: parafia pw. św. Marii Magdaleny, 55-211 Osiek k. Oławy nr 84, tel.: 071/313-17-23
- O. Jan Marek KACZMAREK: parafia pw. św. Józefa Rzemieślnika, ul. Krakowska 44/46, 50-425 Wrocław, tel.: 071/342-69-70
- Ks. Krzysztof KACZMAREK: parafia pw. św. Katarzyny, ul. Główna 8, 57-430 Jugów, tel.: 074/872-23-28
- Ks. Zdzisław KALEŃSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- O. Fabian KALTBACH: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- O. Bronisław KANCI: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- O. Bogdan KANIA: parafia pw. św. Bonifacego, pl. Staszica 4, 50-221 Wrocław, tel.: 071/328-95-17
- Ks. Józef KANIA: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Nowowiejska 74, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/832-38-87
- Ks. Paweł KANIA: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Bardzka 2/4, 50-515 Wrocław, tel.: 071/782-61-71
- Ks. Wojciech KANIA: parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ul. Ks. P. Ściegiennego 29, 56-200 Góra Śląska, tel.: 065/543-26-96
- Ks. Wojciech KAŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, ul. Szkocka 35, 54-402 Wrocław, tel.: 071/357-57-85
- Ks. Bogusław KAPICA: parafia pw. św. Michała Archanioła, pl. M. C. Skłodowskiej 3, 57-500 Bystrzyca Kłodzka, tel.: 074/811-35-67
- Ks. Stanisław KARAWAN: parafia pw. św. Marcina, 57-530 Roztoki nr 19, tel.: 074/812-63-36
- O. Antoni KARAŚ: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strazniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Wiesław KARAŚ: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Zatorska 23 A, 51-215 Wrocław, tel.: 071/345-55-76
- Ks. Stanisław KARP: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, al. Wojska Polskiego 7, 49-340 Lewin Brzeski, tel.: 077/412-76-67
- O. Zbigniew KASPERCZAK: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Stanisław KASZTELAN: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, pl. Najśw. Maryi Panny 11, 57-411 Wambierzyce, tel.: 074/871-91-70
- Ks. Sylwester KAWA: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Nowowiejska 74, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/832-38-87
- Ks. Józef KAWALEC: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47

- Ks. Michał KAWULKA: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, 55-025 Miękinia nr 120, tel.: 071/317-81-79
- Ks. Bronisław KAZAK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 5, 55-041 Tyniec Mały, tel.: 071/311-80-76
- Ks. Bolesław KAŁUŻA: parafia pw. św. Anny, 58-112 Grodziszczce nr 2, tel.: 074/850-11-84
- Ks. Bolesław KAŻMIERCZAK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Mirosław KAŻMIERSKI: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Jana Pawła II 9, 49-300 Brzeg, tel.: 077/416-26-93
- Ks. Ryszard KEMPIAK: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Józef Kazimierz KICIŃSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 55-300 Chwalimierz nr 4, tel.: 071/317-34-95
- Ks. Stanisław KIELB: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Antoni KIELBASA: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i Św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Ireneusz KIELBASA: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Karł. Wyszyńskiego 23, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-50
- Ks. Piotr KIJEK: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Koszalińska 15, 54-316 Wrocław, tel.: 071/357-54-68
- Q. Konrad KIK: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- Ks. Mieczysław KINASZCZUK: parafia pw. św. Maksymiliany Marii Kolbego, ul. Horbaczewskiego 20, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-54-61
- Ks. Jan KISZ: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Św. Floriana 2, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-80-70
- O. Norbert KIWUS: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- O. Adam KLAG: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Jan KLESZCZ: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Brata Alberta 3, 55-003 Czernica Wrocławska, tel.: 071/318-01-83
- Ks. Józef KMIEĆ: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i Św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Marian KOBYLARCZYK: parafia pw. św. Jakuba Apostoła, 57-362 Krosnowice nr 205, tel.: 074/868-52-91
- O. Bogdan KOCZOR: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, ul. Trzebnicka 12, 55-114 Wisznia Mała, tel.: 071/387-86-17
- Ks. Dionizy KOGUT: parafia pw. św. Jadwigi, 57-210 Krzelków nr 8, tel.: 074/819-13-14
- Ks. Mieczysław KOGUT: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, 55-080 Sośnica, tel.: 071/390-58-98
- Ks. Zygmunt KOKOSZKA: parafia pw. Królowej Różańca Świętego, ul. Wzgórze Ojca Świętego Jana Pawła II, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/832-31-21
- O. Zbigniew KOLKA: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Ołbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63

- Ks. Piotr KOMANDER: parafia pw. św. Anny, Ramultowice nr 34, 55-311 Kostomłoty nr 34, tel.: 071/396-90-95
- Ks. Andrzej KOMAR: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Tadeusz KONCEWICZ: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 55-038 Bagno nr 31, tel.: 071/310-61-95
- Ks. Zbigniew KONDRACKI: parafia pw. św. Wawrzyńca, 55-106 Cerekwica nr 37, tel.: 071/387-22-23
- Ks. Józef KONDZIOŁKA: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Jan KONIOR: parafia pw. św. Klemensa Dworzaka, al. Pracy 26, 53-232 Wrocław, tel.: 071/360-10-18
- Ks. Bogusław KONOPKA: parafia pw. św. Jerzego, ul. Gliwicka 4, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-49
- Ks. Stanisław KONTEK: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Komuny Paryskiej 2, 55-050 Sobótka, tel.: 071/346-10-37
- Ks. Antoni KOPACZ: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- O. Czesław Kazimierz KOPACZ: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Cystersów 1, 57-210 Henryków, tel.: 074/810-50-69
- Ks. Karol KOPACZ: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Antoni KOPCIUCH: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, 56-421 Zbytowa nr 58, tel.: 071/314-80-24
- Ks. Wojciech KOPEĆ: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-415 Solniki Wielkie nr 25, tel.: 071/314-89-93
- Ks. Mariusz KOPRAS: parafia pw. św. Maurycego, ul. Traugutta 34, 50-402 Wrocław, tel.: 071/789-93-96
- Ks. Roman KORUS: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Jerzy KOS: parafia pw. św. Miłkołaja, ul. Kościelna 11, 57-400 Nowa Ruda, tel.: 074/872-21-55
- Ks. Tadeusz KOSIOR: parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, 55-110 Strupina nr 43, tel.: 071/312-65-29
- Ks. Tomasz KOSZYK: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Stanisław KOŚCIELNY: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 58-114 Bystrzyca Górna nr 45, tel.: 074/850-99-78
- Ks. Rafał KOWALCZYK: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, pl. Katedralny 18, 50-329 Wrocław, tel.: 071/322-25-74
- O. Józef KOWALIK: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- O. Antoni Marek KOWALSKI: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Rafał KOWALSKI: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Łużycka 4, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-21-42
- Ks. Sebastian KOWALSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul.

- Kościelna 5, 56-300 Milicz, tel.: 071/384-00-10
- O. Krzysztof KOWARZ: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Władysław KOZERA: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Kolejowa 2, 55-300 Środa Śląska, tel.: 071/317-34-97
- Ks. Marcin KOZYRA: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Kolejowa 2, 55-300 Środa Śląska, tel.: 071/317-34-97
- Ks. Rafał KOZŁOWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kolejowa 20, 57-230 Kamieniec Żąbkowicki, tel.: 074/817-31-30
- O. Marian KRAKOWSKI: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wit-tiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Franciszek KRASOŃ: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- O. Tomasz Marek KRAWCZYK: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Tomasz KRAWCZYŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej, Rynek 23, 56-120 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-56-89
- Ks. Czesław KROCHMAL: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Kościelna 1, 56-205 Czernina, tel.: 065/543-67-13
- Ks. Andrzej KRÓL: parafia pw. św. Piotra i Pawła, 56-207 Sulów Wielki nr 8, tel.: 071/384-71-27
- Ks. Marek KRUK: parafia pw. św. Jerzego, ul. Miodowa 3, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/831-53-61
- Ks. Piotr KRUKOWSKI: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Łużycka 4, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-21-42
- O. Jerzy KRUPA: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Maciej KRUPA: parafia pw. św. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 2, 55-080 Kąty Wrocławskie, tel.: 071/316-66-73
- Ks. Marek KRUSZEWSKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, ul. Kościelna 1, 57-130 Przeworno, tel.: 074/810-20-37
- O. Andrzej KRUSZYŃSKI: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Kościelna 4, 57-330 Szczytna Śląska, tel.: 074/868-32-20
- Ks. Marek KRYSIAK: parafia pw. św. Barbary, ul. Jana Pawła II 2, 57-401 Nowa Ruda, tel.: 074/872-21-39
- Ks. Mariusz KRYŚPIAK: parafia pw. św. Piotra i Pawła, 57-441 Bożków nr 92, tel.: 074/871-42-36
- Ks. Krzysztof KRZAK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wolności 130, 58-260 Bielawa, tel.: 074/833-46-13
- Ks. Stanisław KRZEMIEN: parafia pw. Najświętszego Zbawiciela, ul. Pawła Jasienicy 4-6, 52-230 Wrocław, tel.: 071/364-42-30
- Ks. Józef KRZEMIŃSKI: parafia pw. św. Klemensa Dworzaka, al. Pracy 26, 53-232 Wrocław, tel.: 071/360-10-18
- O. Tomasz KRZESIK: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71

- Ks. Arkadiusz KRZIŻOK: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Pańska 1, 49-306 Brzeg, tel.: 077/416-37-73, 416-53-68
- Ks. Piotr KRZYWANIA: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, nr 10, 58-230 Księgienice Wielkie, tel.: 074/837-87-88
- Ks. Piotr KRZYŚKÓW: parafia pw. św. Antoniego Padewskiego, ul. Skalników 34, 57-216 Jegłowa, tel.: 074/810-23-79
- O. Robert KRZYŚKÓW: parafia pw. św. Anny, ul. Sobótki 42, 52-433 Wrocław, tel.: 071/364-38-55
- O. Daniel KSIĄŻEK: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Wojciech KUBISIAK: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Grabiszyńska 103, 53-439 Wrocław, tel.: 071/783-37-94
- Ks. Damian KUBISZ: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, pl. Zamkowy 16, 55-200 Oława, tel.: 071/313-27-23
- Ks. Andrzej KUBISZYN: parafia pw. św. Szczepana, 55-300 Szczepanów nr 109, tel.: 071/317-31-86
- O. Kunibert KUBOSZ: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- Ks. Kazimierz KUCHARSKI: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Stanisław KUCHARSKI: parafia pw. Wniebowstąpienia Pańskiego, 55-063 Jaźwina nr 80, tel.: 074/393-80-20
- O. Józef KUCIŃSKI: parafia pw. św. Małgorzaty, 57-521 Stara Łomnica nr 65, tel.: 074/812-10-35
- Ks. Jan KUDLIK: parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej, Rynek 23, 56-120 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-56-89
- Ks. Kazimierz KUDRYŃSKI: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Spacerowa 2, 56-300 Milicz, tel.: 071/383-00-29
- Ks. Rajmund KUJAWA: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Oławska 265, 55-220 Jelcz-Laskowice, tel.: 071/318-81-03
- Ks. Józef KUKULSKI: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Zacisze 2, 55-200 Oława, tel.: 071/313-86-88
- O. Andrzej KUKŁA: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wittiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Tadeusz KULA: parafia pw. św. Anny, ul. Główna 4, 46-156 Bąkowiec, tel.: 077/419-61-29
- O. Kazimierz KULASZA: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- O. Krzysztof, Konrad KULHAWIEC: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Staffa 5, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-17-86
- Ks. Stanisław KULIG: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Słoneczna 6, 55-042 Zachowice, tel.: 071/316-87-72
- Ks. Bronisław KUPPER: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Wrocławska 30 A, 55-075 Bielany Wrocławskie, tel.: 071/311-27-82
- Ks. Jan KURCOŃ: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 46-166 Przeczów nr 32, tel.: 077/419-10-13
- Ks. Jan KURDYBELSKI: parafia pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, ul. Świątnicka 32, 52-018 Wrocław, tel.: 071/343-79-76

- Ks. Paweł KURIATA: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 11, 57-400 Nowa Ruda, tel.: 074/872-21-55
- Ks. Waclaw KURIATA: parafia pw. św. Brata Alberta, ul. Kościelna 2, 55-090 Mirków, tel.: 071/315-10-22
- Ks. Jan KUSTASZ: parafia pw. św. Doroty, ul. Ogrodowa 11, 57-420 Radków, tel.: 074/871-21-88
- Ks. Zbigniew KUTNIK: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- O. Aureliusz KULAKIEWICZ: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- Ks. Dariusz KUŁAN: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Andrzej KUŻMICKI: parafia pw. Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła, ul. Kamieńskiego 230, 51-124 Wrocław, tel.: 071/327-61-35
- Ks. Eugeniusz KUŻMIK: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Kołłątaja 2, 56-100 Wołów, tel.: 071/389-27-63
- Ks. Józef KUŻNIAR: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- Ks. Jan KWASIK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Naborowska 5, 56-120 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-96-41
- O. Jacek KWIATKOWSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-104 Krzydlina Mała nr 69, tel.: 071/389-01-91
- O. Jerzy KWIATKOWSKI: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- O. Jan KWIDZIŃSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Jan KWIDZIŃSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- O. Piotr LACH: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Reymonta 1, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-17
- O. Hugolin LANGKAMMER: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Andrzej LASKOWSKI: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Władysław LASOTA: parafia pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny, Czepielowice 37, 49-314 Piszarowice, tel.: 077/415-97-57
- Ks. Grzegorz LASZCZYŃSKI: parafia pw. Opatrzności Bożej, ul. Nowodworska 64, 54-438 Wrocław, tel.: 071/357-38-10
- Ks. Stanisław LECHOWSKI: parafia pw. św. Jadwigi Śląskiej, 58-217 Gilów nr 42, tel.: 074/837-82-23
- Ks. Ireneusz LEHMAN: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, 55-112 Koczurki nr 13, tel.: 071/312-77-77
- Ks. Adam LEHMANN: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, 55-112 Koczurki nr 13, tel.: 071/312-77-77
- O. Bernard LEISNER: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Józef LENART: parafia pw. św. Kazimierza, ul. Litewska 1, 51-354 Wrocław, tel.: 071/324-97-32

- O. Maciej LENIK: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- O. Witold LESNER: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Olbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61-63
- Ks. Marian LEWANDOWSKI: parafia pw. św. Wawrzyńca, 58-124 Śmiałowice nr 32, tel.: 074/858-52-02
- Ks. Jan LEWICKI: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Kątecka 45, 55-081 Wawrzeńczyce, tel.: 071/316-90-60
- Ks. Marek LEWICKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, nr 32, 55-200 Niwnik, tel.: 071/313-19-97
- Ks. Jarosław LEŚNIAK: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Wiejska 24, 55-090 Długoleka, tel.: 071/315-21-95
- Ks. Edward LEŚNIEWSKI: parafia pw. św. Jakuba i św. Krzysztofa, ul. Bolesława Krzywoustego 291, 51-310 Wrocław, tel.: 071/345-78-13
- Ks. Andrzej LIGNAR: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 49-332 Pogorzela nr 10, tel.: 077/412-96-06
- Ks. Sebastian LIGOROWSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Św. Floriana 2, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-80-70
- Ks. Teofil LIMANÓWKA: parafia pw. św. Marcina, 57-361 Żelazno nr 120, tel.: 074/868-92-60
- O. Mirosław LIPOWICZ: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Norbert LISIK: parafia pw. św. Michała Archanioła, pl. M. C. Skłodowskiej 3, 57-500 Bystrzyca Kłodzka, tel.: 074/811-35-67
- O. Augustyn Jakub LISTWAN: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Mirosław LONCZAK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Adam LOTA: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Naborowska 5, 56-120 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-96-41
- Ks. Józef Marek LUBCZYŃSKI: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 13, 57-120 Wiązów, tel.: 071/393-10-59
- O. Kazimierz LUBOWICKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- O. Michał LUKOSZEK: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Św. Antoniego 30, 50-073 Wrocław, tel.: 071/343-44-25
- Ks. Wojciech ŁATA: parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, ul. Horbaczewskiego 20, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-54-61
- Ks. Grzegorz ŁAWNICZAK: parafia pw. św. Anny, ul. Św. Wojciecha 12, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-14-71
- Ks. Władysław ŁĘTOWSKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski, ul. Zielona 2, 56-121 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-58-00
- Ks. Adam ŁOPUSZYŃSKI: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Kołtąta 2, 56-100 Wołów, tel.: 071/389-27-63
- Ks. Henryk ŁUCZAK: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych

- Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Norbert ŁUKASZCZYK: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, Kuropatnik 130, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-18-68
- O. Edward ŁUPKOWSKI: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Brzeska 11, 49-313 Lubsza, tel.: 077/411-86-25
- O. Adam ŁYCZKOWSKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski i św. Maternusa, ul. Kościelna 3, 57-550 Stronie Śląskie, tel.: 074/814-20-00
- Ks. Franciszek ŁYSIAK: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Główna 30 C, 55-206 Wójcice, tel.: 071/318-61-61
- Ks. Paweł MACHAL: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Barwinkowa 11, 51-251 Wrocław, tel.: 071/345-56-39
- Ks. Jan MACIOLEK: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kolejowa 2, 57-522 Domaszków, tel.: 074/813-20-21
- Ks. Marcin MACIUK: parafia pw. Matki Boskiej Pocieszenia, pl. Św. Maksymiliana M. Kolbego 1, 55-200 Oława, tel.: 071/313-22-41
- Ks. Stanisław MACKIEWICZ: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Mickiewicza 6 B, 55-320 Malczyce, tel.: 071/317-92-17
- Ks. Stanisław MADEJ: parafia pw. św. Floriana i św. Józefa, 57-200 Olbrachcice Wielkie nr 106, tel.: 074/815-57-53
- Ks. Zdzisław MADEJ: parafia pw. św. Jana Chrzyciela, pl. Katedralny 18, 50-329 Wrocław, tel.: 071/322-25-74
- Ks. Antoni MAJCHEREK: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Po-
- kojowa 1, 46-037 Karłowice, tel.: 077/469-71-85
- Ks. Andrzej MAJCHRZAK: parafia pw. św. Jana Chrzyciela, 55-140 Powidzko, tel.: 071/385-66-92
- Ks. Czesław MAJDA: parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, ul. Horbaczewskiego 20, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-54-61
- Ks. Stanisław MAJDA: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła, ul. Świdnicka 20, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/831-48-48
- Ks. Krzysztof MAK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Witosa 25, 46-090 Popielów, tel.: 077/469-23-22
- Ks. Stanisław MALCZEWSKI: parafia pw. Trójcy Świętej, 57-210 Bożnowice nr 50, tel.: 074/810-23-68
- O. Grzegorz MALEC: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Ołbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63
- O. Grzegorz MALEC: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Ołbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63
- Ks. Stanisław MALINOWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Główna 2, 46-153 Biestrzykowice, tel.: 077/419-46-38
- Ks. Kazimierz MALINOS: parafia pw. św. Jerzego M. i Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Biegła 3, 52-115 Wrocław, tel.: 071/343-35-21
- Ks. Mirosław MALIŃSKI: Centralny Ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego „Maciejówka”, kościół rektoralny pw. św. Macieja, pl. Nankiera 17a, 50-140 Wrocław, tel.: 071/344-94-28
- O. Alard MALISZEWSKI: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kaspro-

- wicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Adam MALITOWSKI: parafia pw. św. Anny, ul. Fabryczna 3, 57-155 Przylęk, tel.: 074/817-02-63
- O. Julian MAŃKOWSKI: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Kłodzka 63, 57-360 Ołdrzychowice Kłodzkie, tel.: 074/868-93-52
- Ks. Marek MARCHWICKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Ryszard MARCZYCKI: parafia pw. Odkupiciela Świata, ul. Macedońska 2, 51-113 Wrocław, tel.: 071/327-50-45
- Ks. Józef MARDYŁA: parafia pw. św. Katarzyny, 57-230 Ożary nr 102, tel.: 074/817-80-44
- Ks. Jan MARKOCKI: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, nr 124, 58-100 Witoszów Dolny, tel.: 074/853-82-69
- O. Arkadiusz MARKOWSKI: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Kościelna 1, 55-140 Żmigród, tel.: 071/385-35-43
- Ks. Franciszek MARMOL: parafia pw. św. Michała Archanioła, 59-130 Chomiąży, tel.: 071/317-92-22
- Ks. Maciej MARTYNEK: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 24, 57-540 Łądek Zdrój, tel.: 074/814-63-51
- Ks. Józef MARTYNIUK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- Ks. Julian MARUT: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, 56-320 Wierzchowice nr 111, tel.: 071/384-62-80
- Ks. Roman MARYŃSKI: parafia pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny, ul. Pilczycka 139, 54-144 Wrocław, tel.: 071/353-72-46
- Ks. Rafał MASARCZYK: parafia pw. św. Judy Tadeusza i św. Antoniego Padewskiego, ul. Trzebnicka 35, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-51
- Ks. Antoni MASIER: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- O. Henryk Paweł MASNY: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Robert MASTERNAK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 55-038 Bagno nr 31, tel.: 071/310-61-95
- Ks. Waldemar MASŁOWSKI: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Oleśnicka 9, 56-420 Bierutów, tel.: 071/314-69-19
- O. Stanisław MATCZUK: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Więjska 26, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie, tel.: 074/872-45-26
- Ks. Adam MATKOWSKI: parafia pw. Opatrzności Bożej, ul. Nowodworska 64, 54-438 Wrocław, tel.: 071/357-38-10
- Ks. Henryk MATUSZAK: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, 55-216 Domaniów nr 81, tel.: 071/313-11-10
- O. Maurycy MATUSZEK: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- O. Stanisław MATUSZEWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Aleksander MATYKA: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Ko-

- ścielna 3, 46-100 Namysłów, tel.: 077/410-02-34
- Ks. Czesław Jan MAZUR: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Bardzka 2/4, 50-515 Wrocław, tel.: 071/782-61-71
- Ks. Edward MAZUR: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- O. Jan MAZUR: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, 56-124 Małowice nr 4a, tel.: 071/389-61-78
- Ks. Józef MAZUR: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Bielawska 64, 58-262 Ostroszowice, tel.: 074/833-01-45
- O. Jan MAZUREK: parafia pw. św. Jakuba, pl. Zamkowy 11, 58-250 Pieszycy, tel.: 074/836-54-06
- Ks. Arkadiusz MAŁCZAK: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Szkolna 5, 55-070 Małkowice, tel.: 071/316-85-10
- Ks. Jerzy MAŁEK: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła, Szydłowice 120, 49-312 Szydłowice, tel.: 077/412-69-84
- Ks. Michał MAŁKIEWICZ: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Prądyńskiego 2, 58-105 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-17-06
- Ks. Stanisław MAŁYSA: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Księdza Franciszka Bosaka, 56-100 Wołów, tel.: 071/389-33-88
- Ks. Marian MAŁY: parafia pw. św. Anny, ul. Św. Wojciecha 12, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-14-71
- Ks. Marek MEKWIŃSKI: parafia pw. św. Mikołaja, 56-405 Brzezia Łąka nr 89, tel.: 071/314-82-70
- Ks. Józef MELER: parafia pw. św. Wawrzyńca, 55-312 Wrocław, tel.: 071/317-14-88
- Ks. Stanisław MELNIK: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, 57-315 Piszkowice nr 58, tel.: 074/867-21-89
- Ks. Antoni MENCEL: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Artur MIAZGA: parafia pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, ul. Szkołka 35, 54-402 Wrocław, tel.: 071/357-57-85
- Ks. Mieczysław MICHAJLUK: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Łużycka 4, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-21-42
- Ks. Marek MICHALIK: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Agrestowa 20, 53-006 Wrocław, tel.: 071/339-89-41
- O. Grzegorz MICHALSKI: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Naborska 5, 56-120 Brzeg Dolny, tel.: 071/319-96-41
- Ks. Józef MICHALSKI: parafia pw. św. Wawrzyńca, 57-214 Budzów nr 110, tel.: 074/818-18-71
- Ks. Aleksander MICHAŁOWSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27 B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Józef MIELCZAREK: parafia pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny, ul. Pilczycka 139, 54-144 Wrocław, tel.: 071/353-72-46
- Ks. Marek MIELCZAREK: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 11, 57-400 Nowa Ruda, tel.: 074/872-21-55
- O. Stanisław MIKRUT: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wit-tiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04

- Ks. Jan MIKULSKI: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- O. Augustyn MIODULSKI: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Reymonta 1, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-17
- Ks. Eugeniusz MITEK: parafia pw. Odkupiciela Świata, ul. Macedońska 2, 51-113 Wrocław, tel.: 071/327-50-45
- Ks. Bartosz MITKIEWICZ: parafia pw. św. Jerzego, ul. Gliwicka 4, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-49
- O. Leszek MITORAŁ: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Jan MIŁOŚ: parafia pw. św. Michała Archanioła, 58-140 Milikowice nr 27, tel.: 074/858-82-24
- O. Wojciech MIŚKOWIEC: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/387-26-08
- Ks. Stanisław MIŚTAK: parafia pw. św. Jakuba, pl. Zamkowy 11, 58-250 Pieszyce, tel.: 074/836-54-06
- Ks. Andrzej MLECZKO: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Oleśnicka 8, 55-106 Zawonia, tel.: 071/312-81-87
- Ks. Artur MORACZYŃSKI: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Bardzka 2/4, 50-515 Wrocław, tel.: 071/782-61-71
- Ks. Czesław MORĄŃSKI: parafia pw. Odkupiciela Świata, ul. Macedońska 2, 51-113 Wrocław, tel.: 071/327-50-45
- Ks. Stanisław MOŹDZIERZ: parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej, 56-410 Siekierowice nr 43 B, tel.: 071/315-54-07
- O. Stanisław MRÓZ: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Władysław MSZAL: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Marek MUNDZIAKIEWICZ: parafia pw. św. Barbary, ul. Jana Pawła II 2, 57-401 Nowa Ruda, tel.: 074/872-21-39
- O. Bronisław MYRDA: parafia pw. św. Józefa Rzemieślnika, ul. Krakowska 44/46, 50-425 Wrocław, tel.: 071/342-69-70
- O. Benedykt NARLOCH: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Kościelna 4, 57-330 Szczytna Śląska, tel.: 074/868-32-20
- Ks. Kazimierz NAWROTEK: parafia pw. św. Anny, ul. Zduńska 8, 51-180 Wrocław, tel.: 071/325-36-27
- Ks. Andrzej NICAŁEK: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Stanisławowska 87, 54-611 Wrocław, tel.: 071/784-30-50
- Ks. Jarosław NIECZYPOR: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Polna 1 A, 55-040 Kobierzyce, tel.: 071/311-14-79
- O. Grzegorz NIEDŹWIEDŹ: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Piotr NITECKI: parafia pw. św. Macieja, pl. Nankiera 16a, 50-140 Wrocław, tel.: 071/344-94-23
- Ks. Jarosław NITKIEWICZ: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Grabiszyńska 103, 53-439 Wrocław, tel.: 071/783-37-94
- Ks. Andrzej NOWAK: parafia pw. św. Klemensa Dworzaka, al. Pracy 26, 53-232 Wrocław, tel.: 071/360-10-18

- Ks. Tadeusz NOWAK: parafia pw. Opatrzności Bożej, ul. Nowodworska 64, 54-438 Wrocław, tel.: 071/357-38-10
- Ks. Zbigniew NOWAK: parafia pw. św. Marcina, 55-140 Barkowo nr 68 A, tel.: 071/385-64-70
- Ks. Tadeusz NOWAKOWSKI: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Żernicka 249, 54-510 Wrocław, tel.: 071/357-19-19
- Ks. Janusz NOWICKI: parafia pw. św. Maksymiliana Kolbego, ul. Oławska 44, 55-231 Jelcz-Laskowice, tel.: 071/318-13-74
- Ks. Stanisław OBIDZIŃSKI: parafia pw. św. Antoniego, ul. Ogrodowa 44, 58-250 Pieszycy, tel.: 074/836-52-26
- Ks. Krzysztof ODZIMEK: parafia pw. św. Jakuba Apostoła, ul. Kościelna 3, 55-110 Prusice, tel.: 071/312-62-10
- Ks. Jan ODZIOMEK: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Lubelska 3, 57-350 Kudowa Zdrój, tel.: 074/866-16-23
- Ks. Wiesław OGÓREK: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Czereśniowa 12, 56-410 Dobroszyce, tel.: 071/314-11-63
- O. Dariusz OKOŃSKI: parafia pw. św. Anny, ul. Sobótki 42, 52-433 Wrocław, tel.: 071/364-38-55
- O. Piotr Marek OLEARCZYK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Cystersów 1, 57-210 Henryków, tel.: 074/810-50-69
- Ks. Józef OLEJARSKI: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Andrzej OLEJNIK: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Kołtąja 2, 56-100 Wołów, tel.: 071/389-27-63
- Ks. Jarosław OLEJNIK: parafia pw. Matki Bożej Szkaplerznej, 56-102 Głębowice nr 50, tel.: 071/389-04-71
- Ks. Kazimierz OLESIŃSKI: parafia pw. Najświętszego Zbawiciela, ul. Pawła Jasionicy 4-6, 52-230 Wrocław, tel.: 071/364-42-30
- Ks. Jacek OLSZEWSKI: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Krzycka 42, 53-020 Wrocław, tel.: 071/339-82-28
- Ks. Tomasz OLSZEWSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-215 Żabin nr 11, tel.: 065/543-59-44
- Ks. Jerzy OLSZOWSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, 55-110 Wszemirów nr 90, tel.: 071/312-62-89
- Ks. Jan ONUFRÓW: parafia pw. św. Maurycego, ul. Traugutta 34, 50-402 Wrocław, tel.: 071/789-93-96
- O. Jan OPALA: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-104 Krzydlina Mała nr 69, tel.: 071/389-01-91
- Ks. Franciszek OPARA: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Oleśnicka 8, 55-106 Zawonia, tel.: 071/312-81-87
- Ks. Henryk OPOLKA: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Krzysztof ORA: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wolności 130, 58-260 Bielawa, tel.: 074/833-46-13
- Ks. Andrzej ORAMUS: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- Ks. Zbigniew ORDA: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, pl. Katedralny 18, 50-329 Wrocław, tel.: 071/322-25-74

- Ks. Telesfor ORDAKOWSKI: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, ul. Wrocławska 45, 55-065 Jordanów Śląski, tel.: 071/316-11-15
- Ks. Jan ORDOWSKI: parafia pw. św. Marii Magdaleny, ul. Konopniczej 40, 57-410 Ścinawka Średnia, tel.: 074/871-53-41
- Ks. Stanisław ORZECZOWSKI: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. O. Bujwida 51, 50-345 Wrocław, tel.: 071/328-06-61
- Ks. Stanisław ORŁOWSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, 56-200 Kłoda Górowska nr 42 A, tel.: 065/543-38-66
- O. Damian Mieczysław OSTOJA-LNISKI parafia pw. św. Mikołaja, ul. Św. Antoniego 30, 50-073 Wrocław, tel.: 071/343-44-25
- O. Stanisław OSTROWSKI: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Władysław OZIMEK: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Łużycka 4, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-21-42
- Ks. Stanisław OŻÓG: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i Św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Sylwester PACIERPNIK: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Czesław PACYGA: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Kościelna 2, 55-020 Żórawina, tel.: 071/311-48-93
- O. Celestyn PACZKOWSKI: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Ka-
- sprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Zdzisław PADUCH: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/387-26-08
- Ks. Andrzej PAJDAK: parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, 56-160 Piskorzyna nr 40, tel.: 071/389-80-15
- Ks. Stanisław PAJESTKA: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Czereśniowa 12, 56-410 Dobroszyce, tel.: 071/314-11-63
- Ks. Andrzej PALISZEK-SALADYGA: parafia pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, ul. Szkocka 35, 54-402 Wrocław, tel.: 071/357-57-85
- Ks. Przemysław PALUCH: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 3, 46-100 Namysłów, tel.: 077/410-02-34
- Ks. Andrzej PAŃCZAK: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, tymczasowo: parafia pw. Sw. Jadwigi, ul. Wolska 6, 54-076 Wrocław, tel.: 071/349-48-42
- Ks. Jan PANKAŁA: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, 55-020 Turów nr 5, tel.: 071/316-51-68
- Ks. Antoni PAŃSZCZYN: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- O. Ludwik PAPROCKI: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wit-tiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Edward PASIONEK: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 4, 58-125 Pszenno, tel.: 074/851-92-43
- Ks. Stanisław PASYK: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, ul. Kotlarska

- 19/21, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-02-81
- Ks. Ryszard PASZEK: parafia pw. Wniebowzięcia NMP, 55-038 Bagno nr 31, tel.: 071/310-61-95
- O. Stanisław PASZEWSKI: parafia pw. św. Alberta Wielkiego, ul. Redycka 10/12, 51-169 Wrocław, tel.: 071/325-21-17
- Ks. Andrzej PASZYŃSKI: parafia pw. św. Jakuba, 49-353 Małujowice nr 65, tel.: 077/412-32-70
- O. Pius Jan PATECKI: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Olbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63
- Ks. Tadeusz PATER: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- Ks. Jan PATYKOWSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Wiejska 26, 57-450 Ludwikowice Kłodzkie, tel.: 074/872-45-26
- Ks. Stanisław PAWLACZEK: parafia pw. Najświętszej Marii Panny na Piasku, ul. Najświętszej Marii Panny 1, 50-226 Wrocław, tel.: 071/322-42-32
- Ks. Mateusz PAWLICA: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Nowowiejska 74, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/832-38-87
- Ks. Jan PAWLISZYN: parafia pw. św. Agnieszki, ul. Śliwowa 3, 54-106 Wrocław, tel.: 071/354-16-99
- Ks. Sebastian PELC: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wileńska 2 B, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-44-60
- O. Witold PELCZAR: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- Ks. Ryszard PESZKO: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Wrocławska 8, 55-045 Rogów Sobócki, tel.: 071/316-23-36
- Ks. Krzysztof PELECH: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Wolności 130, 58-260 Bielawa, tel.: 074/833-46-13
- Ks. Kazimierz PIĄTEK: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Słoneczna 1, 57-150 Prusy, tel.: 071/393-04-89
- O. Augustyn Marek PIECH: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Cystersów 1, 57-210 Henryków, tel.: 074/810-50-69
- Ks. Marek PIECZYKOLAN: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Świdnicka 63, 55-051 Sobótka, tel.: 071/316-28-64
- Ks. Zdzisław PIENIO: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, ul. Pocztowa 4, 58-203 Mościsko, tel.: 074/832-90-67
- Ks. Leszek PIERZECKI: parafia pw. św. Katarzyny, 55-039 Piotrowice nr 62, tel.: 071/316-62-53
- O. Wojciech PIĘTOWSKI: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Stanisław PIKUL: parafia pw. Świętej Rodziny, ul. Monte Cassino 68, 51-681 Wrocław, tel.: 071/348-32-30
- Ks. Dariusz PIKULSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, 56-208 Luboszyce nr 2, tel.: 065/544-62-70
- Ks. Jacek PIOTROWSKI: parafia pw. św. Walentego Męczennika, ul. Księcia B. Wysokiego 34, 56-110 Lubiąż, tel.: 071/389-71-65
- Ks. Stanisław PIOTROWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej

- Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- Ks. Tadeusz PIRÓG: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 6, 56-306 Sulów, tel.: 071/384-71-27
- Ks. Wiesław PISARSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, 57-441 Bożków nr 92, tel.: 074/871-42-36
- Ks. Stanisław PISKORZ: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, 57-233 Lubnów nr 40, tel.: 074/819-90-17
- Ks. Tadeusz PITA: parafia pw. św. Piotra Kanizjusza, 57-400 Włodowice nr 28, tel.: 074/872-19-05
- Ks. Andrzej PLEWA: parafia pw. św. Kazimierza, ul. Litewska 1, 51-354 Wrocław, tel.: 071/324-97-32
- O. Piotr PLEWIŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- O. Klaudiusz PLOTEK: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- Ks. Zdzisław PLUTA: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Jerzmanowska 96, 54-530 Wrocław, tel.: 071/349-36-51
- Ks. Maciej POCIECHA: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Łużycka 4, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-21-42
- O. Bronisław PODAWCA: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kamienna 8, 57-320 Polanica Zdrój, tel.: 074/868-13-85
- O. Stanisław PODGÓRSKI: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wittiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Roman PODHORODECKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Grzegorz PODSIADŁO: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Tadeusz POLAN: parafia pw. św. Jerzego, ul. Gliwicka 4, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-49
- O. Gabriel POPIOŁEK: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Andrzej PORĘBNY: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, 55-100 Boleścín nr 35/2, tel.: 071/312-86-46
- Ks. Zbigniew PORĘBSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 6, 56-306 Sulów, tel.: 071/384-71-27
- Ks. Mirosław PORUCZNIK: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- Ks. Edward POSTAWA: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Kolejowa 2, 55-300 Środa Śląska, tel.: 071/317-34-97
- Ks. Waldemar POTORSKI: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Słowiańska 21, 58-260 Bielawa, tel.: 074/833-44-05
- Ks. Paweł POŁEĆ: parafia pw. św. Michała Archanioła, pl. M. C. Skłodowskiej 3, 57-500 Bystrzyca Kłodzka, tel.: 074/811-35-67
- Ks. Marek POŁOCHAJŁO: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kościelna 24, 57-540 Lądek Zdrój, tel.: 074/814-63-51
- O. Mieczysław POŚPIECH: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65

- Ks. Zbigniew POŹNIAK: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Kościelna 2a, 55-095 Domaszczyn, tel.: 071/315-10-00
- Ks. Henryk PRAGA: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Słowiańska 21, 58-260 Bielawa, tel.: 074/833-44-05
- Ks. Adam PRAŻAK: parafia pw. Matki Bożej Bolesnej, ul. Tatarakowa 1, 51-511 Wrocław, tel.: 071/346-68-02
- Ks. Janusz PREJZNER: parafia pw. Świętej Rodziny, ul. Monte Cassino 68, 51-681 Wrocław, tel.: 071/348-32-30
- Ks. Marian PROCHERA: parafia pw. św. Jerzego, 57-513 Wilkanów, tel.: 074/813-60-27
- O. Mirosław PROCHERA: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Leonarda, ul. Podgórska 4, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-94-40
- Ks. Augustyn PROMIŃSKI: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Kollątaja 2, 56-100 Wołów, tel.: 071/389-27-63
- Ks. Czesław PRZERADA: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, al. A. Brücknera 20/22, 51-411 Wrocław, tel.: 071/325-49-20
- Ks. Tadeusz PRZYBYSZ: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, 56-207 Sułów Wielki nr 8, tel.: 071/384-71-27
- Ks. Józef PRZYBYŁA: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i św. Jądwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Wiesław PRZYJEMSKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- O. Jan PRZYTOCKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Kościelna 5, 56-300 Milicz, tel.: 071/384-00-10
- O. Zbigniew PTAK: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Św. Antoniego 30, 50-073 Wrocław, tel.: 071/343-44-25
- O. Alojzy Piotr PUCIA: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Cystersów 1, 57-210 Henryków, tel.: 074/810-50-69
- Ks. Krystian PUSZKA: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Zatorska 23 A, 51-215 Wrocław, tel.: 071/345-55-76
- Ks. Tomasz PUŚLECKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski i św. Maternusa, ul. Kościelna 3, 57-550 Stronie Śląskie, tel.: 074/814-20-00
- O. Jonasz Marian PYKA: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- O. Rafał PYSIAK: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Zdzisław PYSZKA: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Jana Pawła II 9, 49-300 Brzeg, tel.: 077/416-26-93
- Ks. Tomasz PŁUKARSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Św. Floriana 1, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-80-70
- Ks. Julian RAFAŁKO: parafia pw. Opatrzności Bożej, ul. Nowodworska 64, 54-438 Wrocław, tel.: 071/357-38-10
- Ks. Roman RAK: parafia pw. św. Antoniego, ul. Ogrodowa 44, 58-250 Pieszyce, tel.: 074/836-52-26
- Ks. Wiesław RAK: parafia pw. św. Floriana i św. Józefa, 57-200 Olbrachcice Wielkie nr 106, tel.: 074/815-57-53
- Ks. Marian RAPACZ: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, 56-210 Pobiel, tel.: 065/544-28-02

- Ks. Piotr RAPACZ: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Żernicka 249, 54-510 Wrocław, tel.: 071/357-19-19
- O. Bartłomiej RATAJ: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Mirosław RATAJCZAK: parafia pw. św. Henryka, ul. Gliniana 16, 50-525 Wrocław, tel.: 071/367-83-70
- O. Tomasz Pacyfik REGIEWICZ: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- O. Michał REINKE: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Piotr REPELOWSKI: parafia pw. św. Anny, ul. Św. Wojciecha 12, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-14-71
- Ks. Ryszard REPUTAŁA: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kościelna 2, 55-080 Kąty Wrocławskie, tel.: 071/316-66-73
- O. Mieczysław REŃKO: parafia pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, ul. Świątnicka 32, 52-018 Wrocław, tel.: 071/343-79-76
- Ks. Bolesław ROBACZEK: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Pańska 1, 49-306 Brzeg, tel.: 077/416-37-73, 416-53-68
- Ks. Tadeusz ROGACKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Leśna 3, 55-105 Czeszów, tel.: 071/312-71-94
- Ks. Stanisław ROGALSKI: Wrocław, tel.: 071/339-40-41
- Ks. Henryk RÓJ: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Karmelkowa 94, 52-319 Wrocław, tel.: 071/333-50-46
- Ks. Krzysztof ROMANIUK: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, 56-150 Moczydlnica Klasztorna nr 3, tel.: 071/389-91-01
- Ks. Mariusz ROSIK: parafia pw. św. Macieja, pl. Nankiera 16a, 50-140 Wrocław, tel.: 071/344-94-23
- O. Franciszek ROSIŃSKI: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Edward Tadeusz ROSTKOWSKI: parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ul. Główna 89, 58-241 Piława Dolna, tel.: 074/820-24-31
- Ks. Artur RÓŻAŃSKI: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 13, 57-120 Wiązów, tel.: 071/393-10-59
- Ks. Antoni RUDAWSKI: parafia pw. św. Jakuba Apostoła, 57-100 Brozec nr 81, tel.: 071/392-15-39
- Ks. Alfred RUKSZTO: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- Ks. Florian RUMIŃSKI: parafia pw. Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny, 46-115 Bukowie nr 70, tel.: 077/419-52-70
- Ks. Wiesław RUSIN: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, 57-520 Długopole Górne, tel.: 074/813-90-25
- Ks. Tadeusz RUSNAK: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Wrocławska 1, 55-012 Żerniki Wrocławskie, tel.: 071/311-32-45
- Ks. Adam RUSZAŁA: parafia pw. św. Michała Archanioła, 55-063 Słupice nr 66, tel.: 071/393-72-72
- O. Wojciech RUSZNIAK: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71

- Ks. Krzysztof RUTKOWSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Mienicka 10, 55-114 Strzeszów, tel.: 071/312-82-13
- Ks. Marian RYBCZYŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej, 56-410 Siekierowice nr 43 B, tel.: 071/315-54-07
- O. Kazimierz RYCHLIK: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- Ks. Daniel RYDZ: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski, ul. Prądyńskiego 2, 58-105 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-17-06
- O. Tadeusz RZEKIECKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- Ks. Kazimierz RĄCKI: parafia pw. św. Marcina, 56-150 Krzelów nr 39, tel.: 071/389-91-76
- Ks. Tomasz SADŁOWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Kard. Wyszyńskiego 23, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-50
- Ks. Anatol SAHAJDAK: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, 57-541 Trzebieszowice nr 152, tel.: 074/868-95-50
- Ks. Dariusz SAKALUK: parafia pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła, ul. Letnia 6, 57-215 Srebrna Góra, tel.: 074/818-03-55;
- O. Jerzy SAKOWICZ: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Św. Antoniego 30, 50-073 Wrocław, tel.: 071/343-44-25
- Ks. Czesław SALAMON: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- O. Mirosław SALAMOŃSKI: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Ołbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63
- Ks. Andrzej SARNACKI: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Stanisław SARYCZEW: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, 57-550 Bolesławów nr 28, tel.: 074/814-16-12
- O. Pacyfik SCHWIERZ: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- O. Łukasz SCHWIETZ: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Andrzej SEFERYNOWICZ: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Cystersów 1, 57-210 Henryków, tel.: 074/810-50-69
- Ks. Piotr SEMENIUK: parafia pw. św. Jerzego M. i Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Biegła 3, 52-115 Wrocław, tel.: 071/343-35-21
- Ks. Edward SEREMET: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Kard. Wyszyńskiego 23, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-50
- Ks. Jerzy SIECZKO: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. 1 maja 26, 55-311 Kostomłoty, tel.: 071/317-01-95
- Ks. Józef SIEMASZ: parafia pw. św. Katarzyny, ul. Parkowa 16, 57-402 Nowa Ruda, tel.: 074/872-31-72
- Ks. Jan SIENKIEWICZ: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Wolska 6, 54-076 Wrocław, tel.: 071/349-39-51
- Ks. Jerzy SIENKIEWICZ: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i Św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15

- Ks. Mariusz SIENKOWSKI: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Pilczycka 25, 54-150 Wrocław, tel.: 071/351-58-00
- Ks. Roman SIEWIERA: parafia pw. Świętej Rodziny, ul. Monte Cassino 68, 51-681 Wrocław, tel.: 071/348-32-30
- O. Waldemar SINICKI: parafia pw. św. Józefa Rzemieślnika, ul. Krakowska 44/46, 50-425 Wrocław, tel.: 071/342-69-70
- O. Tadeusz SINKA: parafia pw. Trójcy Świętej, ul. Kościelna 1, 55-140 Żmigród, tel.: 071/385-35-43
- Ks. Adam SKALNIAK: parafia pw. św. Agnieszki, ul. Śliwowa 3, 54-106 Wrocław, tel.: 071/354-16-99
- Ks. Jerzy SKALSKI: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Kazimierza Wielkiego 50, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-97-64
- Ks. Grzegorz SKALECKI: parafia pw. św. Judy Tadeusza i św. Antoniego Padewskiego, ul. Trzebnicka 35, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-51
- Ks. Ryszard SKOCZ: parafia pw. Najświętszej Marii Panny na Piasku, ul. Najświętszej Marii Panny 1, 50-226 Wrocław, tel.: 071/322-42-32
- Ks. Franciszek SKORUSA: parafia pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, ul. Szkocka 35, 54-402 Wrocław, tel.: 071/357-57-85
- Ks. Stanisław SKOWRON: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, 58-207 Kielcyn nr 44, tel.: 074/831-41-66
- Ks. Tadeusz SKWARCZEK: parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, 55-114 Wysoki Kościół nr 15, tel.: 071/312-70-88
- Ks. Jacek SKWAREK: parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, 55-114 Wysoki Kościół nr 15, tel.: 071/312-70-88
- O. Bonawentura SMOLKA: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Stefan SMOTER: parafia pw. św. Michała Archanioła, pl. M. C. Skłodowskiej 3, 57-500 Bystrzyca Kłodzka, tel.: 074/811-35-67
- Ks. Władysław SMOTER: parafia pw. św. Wawrzyńca, Braszowice 70, 57-200 Żąbkowice Śląskie, tel.: 074/816-98-16
- Ks. Augustyn SMYDA: parafia pw. św. Ignacego Loyoli, ul. W. Stysia 16, 53-526 Wrocław, tel.: 071/338-07-89
- Ks. Marcin SOBIŁO: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika i św. Wacława Męczennika, pl. Jana Pawła II, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852-27-29
- Ks. Henryk SOBOLIK: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Mieszka I nr 6, 58-230 Niemcza, tel.: 074/837-62-34
- Ks. Adam SOBÓTKA: parafia pw. Odkupiciela Świata, ul. Macedońska 2, 51-113 Wrocław, tel.: 071/327-50-45
- Ks. Stanisław SOCHA: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Brzegowa 43, 46-100 Smarchovice Wielkie, tel.: 077/410-09-08
- Ks. Grzegorz SOCHACKI: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Paweł SOKOŁOWSKI: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Ks.

- K. Makarskiego 49, 49-300 Brzeg, tel.: 077/411-55-37
- Ks. Grzegorz SOLAREWICZ: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, ul. Wrocławska 79, 55-093 Kiełczów, tel.: 071/398-85-85
- O. Radosław SOLON: parafia pw. św. Augustyna, ul. Sudecka 90, 53-129 Wrocław, tel.: 071/367-22-44
- Ks. Ludwik SOSNOWSKI: parafia pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, 55-025 Miękinia nr 120, tel.: 071/317-81-79
- Ks. Zbigniew SOWIŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej, al. Kochanowskiego 11, 51-602 Wrocław, tel.: 071/348-27-76
- Ks. Tadeusz SOŁTYS: parafia pw. św. Michała Archanioła, 55-110 Wszemirów nr 90, tel.: 071/312-62-89
- Ks. Maciej SPISZ: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, ul. Wrocławska 79, 55-093 Kiełczów, tel.: 071/398-85-85
- Ks. Jan SROKA: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Bolesława Chrobrego 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-10-10
- Ks. Kazimierz SROKA: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu, ul. Borowska 174, 50-554 Wrocław, tel.: 071/363-88-19
- O. Damian STACHOWICZ: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kaprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Marian STACHURA: parafia pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, ul. Słoneczna 2, 55-300 Giechów, tel.: 071/317-36-00
- Ks. Jacek STALA: parafia pw. św. Katarzyny D.M., ul. Kościelna 29, 57-350 Kudowa Zdrój, tel.: 074/866-13-84
- Ks. Radosław STALA: parafia pw. św. Katarzyny, ul. Parkowa 16, 57-402 Nowa Ruda, tel.: 074/872-31-72
- O. Stanisław STANCEL: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Marek STANISZEWSKI: parafia pw. Matki Boskiej Pocieszenia, pl. Św. Maksymiliana M. Kolbego, 55-200 Oława, tel.: 071/313-22-41
- Ks. Waldemar STANISZEWSKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Zamkowa 10, 57-330 Szczytna Śląska, tel.: 074/868-32-07
- Ks. Bolesław STANISŁAWISZYN: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, pl. Najśw. Maryi Panny 11, 57-411 Wambierzyce, tel.: 074/871-91-70
- O. Włodzimierz STAROSTECKI: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Ryszard STASZAK: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Jagiellońska 1 A, 55-050 Sobótka, tel.: 071/316-31-63
- Ks. Antoni STASZEWSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- O. Bronisław STAWOROWSKI: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Bogusław STEC: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Bajana 47a, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-67-26
- Ks. Adam STEFAN: parafia pw. św. Maksymiliana Kolbego, ul. Oław-

- ska 44, 55-231 Jelcz-Laskowice, tel.: 071/318-13-74
- Ks. Zbigniew STEFANIAK: parafia pw. Zmartwychwstania Pańskiego, ul. Ofiar Katynia, 49-300 Brzeg
- Ks. Andrzej STEFANÓW: parafia pw. św. Maurycego, ul. Traugutta 34, 50-402 Wrocław, tel.: 071/789-93-96
- Ks. Radosław STEFAŃSKI: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. O. Bujwida 51, 50-345 Wrocław, tel.: 071/328-06-61
- Ks. Stanisław STELMASZEK: parafia pw. Odkupiciela Świata, ul. Macedońska 2, 51-113 Wrocław, tel.: 071/327-50-45
- Ks. Artur STOCHŁA: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Spacerowa 2, 56-300 Milicz, tel.: 071/383-00-29
- Ks. Grzegorz STÓJ: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, nr 125, 46-146 Włochy, tel.: 077/419-41-84
- O. Ambroży Stanisław STOKŁOSA: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Olbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63
- Ks. Zbigniew STOKŁOSA: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wileńska 2 B, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-44-60
- Ks. Mariusz STOLARCZYK: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Św. Elżbiety 1, 50-111 Wrocław, tel.: 071/343-72-04
- Ks. Robert STRAWIŃSKI: parafia pw. św. Faustyny, os. Kazimierza Wielkiego 24, 56-200 Góra Śląska
- Ks. Wacław STRONG: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 4, 55-120 Pęgów, tel.: 071/310-74-29
- Ks. Tadeusz STRUGAŁA: parafia pw. św. Stanisława, św. Doroty i św. Wacława, pl. Wolności 3, 50-071 Wrocław, tel.: 071/343-27-21
- Ks. Czesław STUDENNY: parafia pw. św. Mikołaja, 57-257 Brzeźnica nr 43, tel.: 074/817-09-19
- Ks. Paweł STYPA: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Grabiszyńska 103, 53-439 Wrocław, tel.: 071/783-37-94
- Ks. Wojciech STYŚ: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, pl. Katedralny 18, 50-329 Wrocław, tel.: 071/322-25-74
- O. Joachim SUCHANEK: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Olbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72-61+63
- O. Nikodem Alfred SUCHANEK: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Jan SUCHECKI: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wileńska 2 B, 56-400 Oleśnica Śląska, tel.: 071/314-44-60
- Ks. Roman SUCHECKI: parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, ul. Horbaczewskiego 20, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-54-61
- Ks. Andrzej SULEWSKI: parafia pw. Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, 55-114 Wysoki Kościół nr 15, tel.: 071/312-70-88
- Ks. Mirosław SULEK: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Św. Elżbiety 1, 50-111 Wrocław, tel.: 071/343-72-04
- Ks. Józef SWASTEK: parafia pw. św. Bonifacego, pl. Staszica 4, 50-221 Wrocław, tel.: 071/328-95-17
- Ks. Rafał SWATEK: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. T. Kościuszki 51, 55-300 Środa Śląska, tel.: 071/317-27-55
- Ks. Andrzej SYCZ: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Pilczycza 25, 54-150 Wrocław, tel.: 071/351-58-00

- Ks. Bolesław SYLWESTRZAK: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Spółdzielcza 8, 55-002 Kamieniec Wrocławski, tel.: 071/318-51-92
- Ks. Zygmunt SYPIETA: parafia pw. św. Piotra i Pawła, ul. Kolejowa 27B, 57-220 Ziębice, tel.: 074/819-12-53
- Ks. Józef SYPKO: parafia pw. św. Stefana, ul. Kamieniecka 72, 50-511 Wrocław, tel.: 071/336-27-50
- Ks. Zdzisław SYPOSZ: parafia pw. św. Anny, ul. Brodzka 163, 54-067 Wrocław, tel.: 071/354-33-56
- O. Jerzy SZADY: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Piastowska 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-16-25
- Ks. Andrzej SZAFULSKI: parafia pw. Matki Boskiej Pocieszenia, pl. Św. Maksymiliana M. Kolbego, 55-200 Olawa, tel.: 071/313-22-41
- Ks. Edward SZAJDA: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Wałbrzyska 43, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/853-44-33
- Ks. Marian SZANIAWSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- Ks. Bolesław SZCZĘCH: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Koszalińska 15, 54-316 Wrocław, tel.: 071/357-54-68
- Ks. Wiesław SZCZĘCH: parafia pw. św. Wawrzyńca i św. Antoniego, ul. Szkolna 8, 57-160 Borów, tel.: 071/393-05-89
- O. Krzysztof SZCZECIŃSKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 46-112 Świerców, tel.: 077/419-61-32
- Ks. Augustyn SZCZEPANIK: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Szkolna 8, 55-065 Tyniec n. Ślężą, tel.: 071/390-83-54
- Ks. Maciej SZCZĘSNY: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- O. Krzysztof SZCZYGŁO: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wittiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Henryk SZELOCH: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Długa 51, 46-113 Wilków k. Namysława, tel.: 077/419-51-26
- Ks. Paweł SZERŁOWSKI: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Mickiewicza 6 B, 55-320 Malczyce, tel.: 071/317-92-17
- Ks. Jan SZETELNICKI: parafia pw. św. Katarzyny D.M., ul. Kościelna 29, 57-350 Kudowa Zdrój, tel.: 074/866-13-84
- Ks. Janusz SZETELNICKI: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Główna 21, 46-132 Kowalowice, tel.: 077/419-21-22
- Ks. Stanisław SZETELNICKI: parafia pw. św. Katarzyny D.M., ul. Kościelna 29, 57-350 Kudowa Zdrój, tel.: 074/866-13-84
- Ks. Jacek SZEWCZYK: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Czereśniowa 12, 56-410 Dobroszyce, tel.: 071/314-11-63
- Ks. Stanisław SZEWCZYK: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. O. Bujwida 51, 50-345 Wrocław, tel.: 071/328-06-61
- Ks. Ryszard SZKOŁA: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, pl. Najśw. Maryi Panny 11, 57-411 Wambierzyce, tel.: 074/871-91-70
- Ks. Ireneusz SZOCIŃSKI: parafia pw. św. Jana Apostoła, ul. Zatorska 23

- A, 51-215 Wrocław, tel.: 071/345-55-76
- Ks. Tadeusz SZOPA: parafia pw. św. Filomeny, ul. Kątecka 53, 55-042 Gniechowice, tel.: 071/316-87-12
- O. Andrzej SZORC: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wit-tiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Piotr SZPIŁYK: parafia pw. Wnie-bowzięcia Najświętszej Maryi Pan-ny, ul. Wolności 130, 58-260 Bie-lawa, tel.: 074/833-46-13
- Ks. Ryszard SZUL: parafia pw. Matki Bożej Królowej Polski i św. Ma-ternusa, ul. Kościelna 3, 57-550 Stronie Śląskie, tel.: 074/814-20-00
- O. Salezy Jarosław SZUPER: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Krzysztof SZUWART: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Wolska 6, 54-076 Wrocław, tel.: 071/349-39-51
- Ks. Janusz SZWIEC: parafia pw. św. Wita, 57-322 Niwa nr 25, tel.: 074/868-15-08
- Ks. Andrzej SZYC: parafia pw. Trój-cy Świętej, ul. Krzycka 42, 53-020 Wrocław, tel.: 071/339-82-28
- Ks. Andrzej SZYLER: parafia pw. św. Mikołaja, 57-312 Jaszkowa Górna nr 69, tel.: 074/868-78-06
- Ks. Daniel SZYMANIK: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła, ul. Świdnicka 20, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/831-48-48
- Ks. Krzysztof SZYMCZAK: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Je-zusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wrocław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Dariusz SZYSZKA: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, pl. Grunwaldzki 3, 50-377 Wro-cław, tel.: 071/328-60-02
- Ks. Zbigniew SŁOBODECKI: parafia pw. św. Stanisława, św. Doroty i św. Wacława, pl. Wolności 3, 50-071 Wrocław, tel.: 071/343-27-21
- O. Tadeusz SŁOTWIŃSKI: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Ka-sprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Ryszard SŁOWIAK: parafia pw. Niepokalanego Poczęcia Naj-świętszej Maryi Panny, ul. Ząb-kowicka 31, 57-211 Ciepłowody, tel.: 074/810-33-40
- Ks. Daniel SŁOWIK: parafia pw. św. Jana Nepomucena, 57-200 Stolec nr 100, tel.: 074/815-92-82
- Ks. Tadeusz ŚLIWKA: parafia pw. św. Marcina, 56-203 Siciny nr 77, tel.: 065/543-51-92
- O. Adam Paweł ŚMIERTKA: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Piotr ŚMIGIELSKI: parafia pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, ul. Horbaczewskiego 20, 54-130 Wrocław, tel.: 071/351-54-61
- Ks. Tadeusz ŚMIGIELSKI: parafia pw. św. Maksymiliana Kolbego, ul. Oławska 44, 55-231 Jelcz-Laskowice, tel.: 071/318-13-74
- Ks. Tomasz ŚWIĄTEK: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kłodzka 15, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-97-07
- Ks. Stanisław ŚWIERK: parafia pw. św. Jerzego, ul. Miodowa 3, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/831-53-61
- Ks. Henryk Józef ŚWIERNIAK: para-fia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Jagodzińska 3/5, 52-129 Wrocław, tel.: 071/346-43-39
- Ks. Bernard ŚWIST: parafia pw. św. Jakuba Apostoła, ul. Kościelna 3, 55-110 Prusice, tel.: 071/312-62-10

- Ks. Grzegorz TABAKA: parafia pw. św. Faustyny, ul. Jackowskiego 40, 51- 665 Wrocław-Biskupin
- Ks. Stanisław TABIŚ: parafia pw. św. Klemensa Dworzaka, al. Pracy 26, 53-232 Wrocław, tel.: 071/360-10-18
- O. Tadeusz TAUDUL: parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ul. Ks. P. Ściegiennego 29, 56-200 Góra Śląska, tel.: 065/543-26-96
- O. Zdzisław TENCZAR: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Kru- cza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Władysław TERPIŁOWSKI: para- fia pw. Podwyższenia Krzyża Świe- tego, ul. Św. Floriana 2, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-80-70
- Ks. Zdzisław TOKARSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, 55-110 Wszemirów nr 90, tel.: 071/312- 62-89
- Ks. Wincenty TOKARZ: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Bogu- szowska 84, 54-046 Wrocław, tel.: 071/354-35-15
- Ks. Wojciech TOKARZ: parafia pw. św. Bonifacego, pl. Staszica 4, 50-221 Wrocław, tel.: 071/328-95-17
- Ks. Roman TOMASZCZUK: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Mę- czennika i św. Wacława Męczen- nika, pl. Jana Pawła II, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/852- 27-29
- Ks. Andrzej Jan TOMASZEWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Naj- świętszej Maryi Panny, 57-222 Starczówek, tel.: 074/819-17-23
- Ks. Jacek TOMASZEWSKI: parafia pw. Matki Bożej Miłosierdzia, al. A. Brücknera 20/22, 51-411 Wro- cław, tel.: 071/325-49-20
- Ks. Krzysztof TOMCZAK: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Spa- cerowa 2, 56-300 Milicz, tel.: 071/383-00-29
- Ks. Jan TRACZ: parafia pw. Bożego- Ciała, ul. Mickiewicza 1, 57-530 Międzylesie, tel.: 074/812-63-21
- Ks. Grzegorz TRAWKA: parafia pw. św. Faustyny, ul. Jackowskiego 40, 51-665 Wrocław-Biskupin, tel.: 0602-223-222
- O. Mirosław TREDER: parafia pw. Opieki św. Józefa, ul. Olbińska 1, 50-259 Wrocław, tel.: 071/792-72- 61+63
- Ks. Kazimierz TRELKA: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wro- cław, tel.: 071/793-67-71
- Ks. Aleksander TROJAN: parafia pw. św. Jerzego, 57-520 Długopole Dolne nr 56, tel.: 074/813-92-70
- Ks. Piotr TROJANOWSKI: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świe- tego, ul. Św. Floriana 2, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-80-70
- Ks. Henryk TROŚCIANKO: parafia pw. Matki Chrystusa i św. Jana Apostoła i Ewangelisty, ul. Staro- miejska 23, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-07-75
- Ks. Krzysztof TRYBULEC: parafia pw. św. Jerzego, 57-314 Szalejów Górny nr 120, tel.: 074/868-71-29
- Ks. Krzysztof TURAJ: parafia pw. św. Michała Archanioła, 58-262 Rud- nica nr 15
- Ks. Czesław TUROWICZ: parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królo- wej Polski, 55-090 Januszkowice nr 34 B, tel.: 071/315-25-93
- Ks. Robert TURZAŃSKI: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Parafialna 8, 56-210 Wąsosz, tel.: 065/543-79-64

- Ks. Marek TYCZYŃSKI: parafia pw. św. Henryka, ul. Gliniana 16, 50-525 Wrocław, tel.: 071/367-83-70
- Ks. Stanisław TYCZYŃSKI: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Radochów nr 113, tel.: 074/814-76-84
- Ks. Jan TYMPALSKI: parafia pw. Matki Chrystusa i św. Jana Apostoła i Ewangelisty, ul. Staromiejska 23, 57-100 Strzelin, tel.: 071/392-07-75
- Ks. Wojciech TYRCHA: parafia pw. św. Bonifacego, pl. Staszica 4, 50-221 Wrocław, tel.: 071/328-95-17
- Ks. Leszek URBAN: parafia pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny, ul. Pilczycka 139, 54-144 Wrocław, tel.: 071/353-72-46
- Ks. Paweł WABIK: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Kard. Wyszyńskiego 23, 55-120 Oborniki Śląskie, tel.: 071/310-13-50
- Ks. Bernard WACHHOLZ: parafia pw. św. Marcina, 55-200 Owczary nr 53, tel.: 071/313-13-97
- Ks. Henryk WACHOWIAK: parafia pw. św. Mikołaja, 56-405 Brzezia Łąka nr 89, tel.: 071/314-82-70
- O. Jacek WACHOWIAK: parafia pw. św. Anny, ul. Sobótki 42, 52-433 Wrocław, tel.: 071/364-38-55
- O. Rajmund WACŁAWCZYK: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, pl. Franciszkański 1, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-41-65
- Ks. Marian WALAS: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Bardzka 2/4, 50-515 Wrocław, tel.: 071/782-61-71
- Ks. Mariusz WALAS: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Stefana Kardynała Wyszyńskiego, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/867-24-20
- O. Bogdan WALICZEK: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Św. Antoniego 30, 50-073 Wrocław, tel.: 071/343-44-25
- Ks. Andrzej WALÓW: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 6, 58-130 Wierzbną, tel.: 074/857-02-26
- Ks. Jan WALÓW: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. T. Kościuszki 51, 55-300 Środa Śląska, tel.: 071/317-27-55
- O. Krzysztof WANAT: parafia pw. Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, ul. Świątnicka 32, 52-018 Wrocław, tel.: 071/343-79-76
- Ks. Stefan Józef WANCEL: parafia pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej, ul. H. Sienkiewicza 21, 55-010 Święta Katarzyna, tel.: 071/311-62-37
- O. Roman WANTUCH: parafia pw. Nawiedzenia NMP. Sanktuarium Matki Bożej Bardzkiej – Strażniczki wiary, pl. Wolności 5, 57-256 Bardo Śląskie, tel.: 074/817-14-21
- Ks. Antoni WARZYBOK: parafia pw. św. Barbary, 57-213 Stoszowice nr 47, tel.: 074/818-10-84
- Ks. Jarosław WAWAK: parafia pw. Opatrzności Bożej, ul. Nowodworska 64, 54-438 Wrocław, tel.: 071/357-38-10
- O. Robert WAWRZENIECKI: parafia pw. Matki Bożej Królowej Pokoju, ul. Ojców Oblatów 1, 54-239 Wrocław, tel.: 071/793-67-71
- Ks. Władysław WAWRZONEK: parafia pw. św. Stanisława, św. Doroty i św. Wacława, pl. Wolności 3, 50-071 Wrocław, tel.: 071/343-27-21
- Ks. Piotr WAWRZYNEK: Centralny Ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego „Maciejówka”, kościół rektoralny pw. św. Macieja, pl. Nankiera 17a, 50-140 Wrocław, tel.: 071/344-94-28
- Ks. Krzysztof WALECKI: parafia pw. św. Jakuba, pl. Zamkowy 11, 58-250 Pieszyce, tel.: 074/836-54-06

- O. Jan WĘGIELSKI: parafia pw. św. Józefa Oblubierca NMP, ul. Parafialna 8, 56-210 Wąsosz, tel.: 065/543-79-64
- Ks. Władysław WICHROWICZ: parafia pw. św. Jakuba Apostoła, 57-409 Ścinawka Dolna nr 20, tel.: 074/871-53-96
- Ks. Erwin WIECZOREK: parafia pw. św. Anny, ul. Strzeszowska 46, 55-036 Szewce, tel.: 071/310-71-89
- Ks. Zdzisław WIĘCŁAW: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Pęgowska 10, 51-180 Wrocław, tel.: 071/346-25-30
- Ks. Józef WIĘCŁAWEK: parafia pw. św. Stanisława Kostki, ul. Hubska 89, 50-534 Wrocław, tel.: 071/367-43-82
- O. Grzegorz WIERZOWIECKI: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Krucza 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Leonard WILCZYŃSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, ul. Bolesława Prusa 78, 50-318 Wrocław, tel.: 071/321-11-47
- O. Zbigniew WINIARZ: parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Ks. K. Makarskiego 49, 49-300 Brzeg, tel.: 077/411-55-37
- Ks. Stefan WITCZAK: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, 57-550 Nowy Gieraltów, tel.: 074/814-12-12
- Ks. Jarosław WITOSZYŃSKI: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Boguszowska 84, 54-046 Wrocław, tel.: 071/354-35-15
- Ks. Ludwik WITTEK: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu, ul. Borowska 174, 50-554 Wrocław, tel.: 071/363-88-19
- Ks. Adam WIŚNIEWSKI: parafia pw. św. Andrzeja Apostoła, ul. Kolejowa 2., 55-300 Środa Śląska, tel.: 071/317-34-97
- Ks. Piotr WIŚNIEWSKI: parafia pw. św. Jakuba i św. Krzysztofa, ul. Bolesława Krzywoustego 291, 51-310 Wrocław, tel.: 071/345-78-13
- O. Józef WNĘK: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wittiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Andrzej WÓJCIAK: parafia pw. Matki Bożej Zwycięskiej, ul. Wyzwolenia 17, 55-334 Mrozów, tel.: 071/317-07-79
- O. Idzi WÓJCIK: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- Ks. Stanisław WÓJCIK: parafia pw. św. Jana Nepomucena, 58-250 Piskorzów nr 42A, tel.: 074/836-90-97
- Ks. Wiesław WÓJCIK: parafia pw. św. Bartłomieja, 57-220 Wigańcice nr 89, tel.: 074/819-16-01
- Ks. Józef WOJDAK: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 46-166 Ligota Książęca nr 67, tel.: 077/419-24-06
- Ks. Robert WOJNOWSKI: parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, pl. Kościelny 9, 57-300 Kłodzko, tel.: 074/865-80-20
- Ks. Mirosław WÓJTEWICZ: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, ul. Kłodzka 15, 57-340 Duszniki Zdrój, tel.: 074/866-97-07
- O. Krzysztof WOJTOWICZ: parafia pw. św. Michała Archanioła, 56-104 Krzydlina Mała nr 69, tel.: 071/389-01-91
- Ks. Zdzisław WOJTOWICZ: parafia pw. św. Jerzego, 57-442 Wojbórz nr 123, tel.: 074/871-42-76
- Ks. Zbigniew WOLANIN: parafia pw. św. Marcina, ul. Sienkiewicza 32, 58-240 Piława Górna, tel.: 074/837-14-30
- Ks. Klaudiusz WOLLEK: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła, ul. Mo-

- niuszki 8, 57-350 Kudowa Zdrój-Czermna, tel.: 074/866-14-33
- Ks. Bogdan WOLNIEWICZ: parafia pw. św. Jadwigi, ul. Bolesława Chrobrego 7, 57-200 Ząbkowice Śląskie, tel.: 074/815-10-10
- Ks. Marian WOLSKI: parafia pw. Ducha Świętego, ul. Bardzka 2/4, 50-515 Wrocław, tel.: 071/782-61-71
- Ks. Mariusz WOSKOWICZ: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 13, 57-120 Wiązów, tel.: 071/393-10-59
- Ks. Tadeusz WOSZCZYNA: parafia pw. św. Stanisława Kostki, ul. Hubska 89, 50-534 Wrocław, tel.: 071/367-43-82
- Ks. Adam WOŹNIAK: parafia pw. Królowej Różańca Świętego, ul. Wzgórze Ojca Świętego Jana Pawła II, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/832-31-21
- Ks. Damian WOŹNIAK: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Koszalińska 15, 54-316 Wrocław, tel.: 071/357-54-68
- Ks. Zygmunt WOŹNIAK: parafia pw. św. Jana Nepomucena, ul. Kościelna 10, 55-206 Minkowice Oławskie, tel.: 071/318-60-11
- Ks. Leszek WOŹNY: parafia pw. św. Macieja, pl. Nankiera 16a, 50-140 Wrocław, tel.: 071/344-94-23
- O. Romuald Andrzej WRÓBEL: parafia pw. św. Maurycego, ul. Traugutta 34, 50-402 Wrocław, tel.: 071/789-93-96
- O. Eleazar Arkadiusz WRÓŃSKI: parafia pw. św. Antoniego, al. Jana Kasprowicza 26, 51-161 Wrocław, tel.: 071/327-34-23
- O. Maurycy WSZOŁEK: parafia pw. św. Karola Boromeusza, ul. Kruca 58, 53-411 Wrocław, tel.: 071/361-52-65
- Ks. Jan WURZEL: parafia pw. Chrystusa Króla, ul. Młodych Techników 17, 53-647 Wrocław, tel.: 071/355-52-37
- Ks. Arkadiusz WYSOKIŃSKI: parafia pw. św. Michała Archanioła, 57-120 Jaworów, tel.: 071/394-25-89
- O. Alojzy WZOREK: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wit-tiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Leszek WŁODARCZYK: parafia pw. Znalezienia Krzyża Świętego, 55-200 Godzikowice, tel.: 071/313-08-22
- Ks. Stanisław WŁODARSKI: parafia pw. św. Marcina, Biały Kościół 25 A, 57-100 Strzelin nr 26, tel.: 071/393-06-87
- Ks. Jacek WŁOSTOWSKI: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, 57-160 Borów nr 22, tel.: 071/393-30-96
- Ks. Jarosław ZABŁOCKI: parafia pw. św. Marii Magdaleny, ul. Górna 4, 57-516 Wójtowice, tel.: 074/811-05-88
- Ks. Tomasz ZAGAŁA: parafia pw. św. Franciszka z Asyżu i św. Piotra z Alkantary, Skwer Kard. Wyszyńskiego 2, 46-100 Namysłów, tel.: 077/410-14-39
- Ks. Tomasz ZAJĄC: parafia pw. Królowej Różańca Świętego, ul. Wzgórze Ojca Świętego Jana Pawła II, 58-200 Dzierżoniów, tel.: 074/832-31-21
- Ks. Tomasz ZAJĄC: parafia pw. Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła, ul. Kamieńskiego 230, 51-124 Wrocław, tel.: 071/327-61-35
- Ks. Zbigniew ZAPAŚNIK: parafia pw. Wniebowstąpienia Pana Jezusa, 55-070 Jaskotle, tel.: 071/390-69-14
- Ks. Tadeusz ZAPOROWSKI: parafia pw. św. Klemensa Dworzaka, al.

- Pracy 26, 53-232 Wrocław, tel.: 071/360-10-18
- Ks. Szymon ZAUFAL: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. Księdza Franciszka Bosaka, 56-100 Wołów, tel.: 071/389-33-88
- Ks. Ryszard ZAWADZKI: parafia pw. Matki Bożej Częstochowskiej, al. Kochanowskiego 11, 51-602 Wrocław, tel.: 071/348-27-76
- Ks. Piotr ZBOROWSKI: parafia pw. św. Jana Chrzciciela, pl. Katedralny 18, 50-329 Wrocław, tel.: 071/322-25-74
- Ks. Ryszard ZDONEK: parafia pw. Matki Bożej Różańcowej, tymczasowo parafia pw. Miłosierdzia Bożego, ul. Zaciszna 4, 55-200 Olawa, tel.: 071/313-86-88
- Ks. Tomasz ZEMBELA: parafia pw. Matki Bożej Bolesnej, ul. Bałkańska 4, 51-111 Wrocław, tel.: 071/325-89-18
- Ks. Wojciech ZIĘBA: parafia pw. św. Wawrzyńca, ul. O. Bujwida 51, 50-345 Wrocław, tel.: 071/328-06-61
- O. Gerard ZIELIŃSKI: parafia pw. Matki Bożej Pocieszenia, ul. Wittiga 10, 51-628 Wrocław, tel.: 071/348-23-04
- Ks. Krzysztof ZIOBROWSKI: parafia pw. śś. Piotra i Pawła, 57-200 Zwrotna nr 67, tel.: 074/815-77-51
- Ks. Ryszard ZIÓLEK: parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, ul. Kasztanowa 31, 55-140 Kozienice, tel.: 071/385-61-11
- Ks. Wojciech ZMYSŁOWSKI: parafia pw. św. Mikołaja, ul. Kościelna 11, 57-400 Nowa Ruda, tel.: 074/872-21-55
- Ks. Ryszard ZNAMIROWSKI: parafia pw. św. Józefa Oblubieńca NMP, ul. Oleśnicka 9, 56-420 Bierutów, tel.: 071/314-69-19
- Ks. Marek ZOŁOTENKI: parafia pw. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny, pl. Najśw. Maryi Panny 11, 57-411 Wambierzyce, tel.: 074/871-91-70
- Ks. Sławomir ŻARSKI: parafia pw. św. Elżbiety, ul. Św. Elżbiety 1, 50-111 Wrocław, tel.: 071/343-72-04
- O. Józef ŻEMŁOK: parafia pw. św. Jadwigi, 57-208 Przedborowa nr 115, tel.: 074/815-80-64
- Ks. Jarosław ŻMUDA: parafia pw. św. Andrzeja Boboli, ul. Wałbrzyńska 43, 58-100 Świdnica Śląska, tel.: 074/853-44-33
- Ks. Jacek ŻOŁĄDEK: parafia pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika, ul. Centralna 8, 55-045 Stary Zamek, tel.: 071/316-27-89
- Ks. Marcin ŻYDZIK: parafia pw. św. Bartłomieja Apostoła i Św. Jadwigi, ul. Jana Pawła II 3, 55-100 Trzebnica, tel.: 071/312-14-15
- Ks. Jerzy ŻYTOWIECKI: parafia pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, ul. Barwinkowa 11, 51-251 Wrocław, tel.: 071/324-21-21

Spis treści

I. Akta Stolicy Apostolskiej

56. Uwagi Kongregacji Nauki Wiary dotyczące projektów legalizacji prawnej związków między osobami homoseksualnymi. 237
57. Orędzie Jana Pawła II do uczestników „Eurojamu” międzynarodowego spotkania skautów, *Budujcie Europę narodów* 245
58. List Jana Pawła II z okazji 60. rocznicy wydarzeń na Wołyniu . . . 247
59. Przesłanie Jana Pawła II z okazji 1200. rocznicy koronacji Karola Wielkiego, *Europa i wartości chrześcijańskie* 249

II. Akta Episkopatu Polski

60. Homilia bp. Głódzia wygłoszona w trakcie Mszy św. z okazji obchodów 60. rocznicy mordów na Wołyniu – 1 lipca, Pawliwka, *Prawda was wyzwoli* 252
61. Apel o sierpniową trzeźwość w Roku Różańca Świętego! 255
62. Słowo Rady Stałej Konferencji Episkopatu Polski oraz biskupów diecezjalnych na temat chrześcijańskich korzeni Europy 257
63. List Konferencji Episkopatu Polski do Premiera Silvio Berlusconiego w sprawie projektu konstytucji Unii Europejskiej 259
64. Słowo biskupów polskich przed 25. rocznicą pontyfikatu Ojca Świętego Jana Pawła II 260

III. Akta Metropolity Wrocławskiego

65. Dekret o zniesieniu samodzielnego ośrodka duszpasterskiego pw. Podwyższenia Krzyża Świętego we Wrocławiu-Leśnicy, w dekanacie Wrocław-Zachód (Leśnica). 264
66. Dekret erekcyjny parafii pw. św. Faustyny we Wrocławiu-Biskupinie, w dekanacie Wrocław-Północ II (Sępolno) 265
67. Dekret erekcyjny parafii pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Srebrnej Górze w dekanacie Ząbkowice Śląskie. 267
68. Dekret o ustanowieniu Diecezjalnego Sanktuarium Męki Pańskiej w kościele pw. św. Jerzego w Ziębicach. 268
69. Dekret o podziale dekanatu Wrocław-Południe. 271
70. Słowo Metropolity wrocławskiego z okazji obchodów 150-lecia śląskiej prowincji ojców bonifratrów. 271
71. Zaproszenie do udziału w procesji z relikwiami św. Stanisława Biskupa i Męczennika oraz św. Doroty Dziewicy i Męczennicy we Wrocławiu 13 września 2003 roku 273

72. Komunikat w sprawie zbiórki ofiar pieniężnych na rzecz radia Rodzina do Duchowieństwa i Wiernych archidiecezji wrocławskiej	274
73. Zaproszenie na uroczystości ku czci św. Jadwigi w Trzebnicy	275

IV. Obchody 320. rocznicy odsieczy wiedeńskiej w Rudawie

74. Zaproszenie na obchody 320. rocznicy odsieczy wiedeńskiej w Rudawie	279
75. Pozdrowienie Ojca Świętego skierowane do uczestników uroczystości w Rudawie	280
76. Telegram do Ojca Świętego wysłany z okazji uroczystości w Rudawie	281

V. Zarządzenia i komunikaty Kurii

77. Wizytacje kanoniczne i szafarstwo Sakramentu Bierzmowania w archidiecezji wrocławskiej w 2004 roku	283
78. Informacja w sprawie składki organizowanej przez Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia”	285
79. Odznaczenia	286
80. Nominacje	286
81. Zwolnieni z pełnionej funkcji	287
82. Zmiany wśród duchowieństwa	287
83. Zmarli księża	288

VI. Z życia PWT i MWSD we Wrocławiu

Ks. Ignacy Dec, Wprowadzenie do XXXIII Wrocławskich Dni Duszpasterskich, <i>Kobieta w Kościele i w społeczeństwie. O właściwym wizerunku kobiety</i> (27-29 sierpnia 2003 r.)	289
---	-----

VII. Pomoce duszpasterskie

Ks. Ignacy Dec, Kazanie podczas Mszy św. z racji 730-lecia Krzyżowic i 570-lecia śmierci Franciszka z Krzyżowic (sobota, 30 sierpnia 2003 r.), <i>Przeszłość, która zobowiązuje</i>	292
Forum Kobiet Polskich o rządowym programie na rzecz kobiet, <i>Ideologiczny i szkodliwy</i>	297
Ks. Tomasz Hergesel, Krzysztof Socha, <i>Paralityk – mój niepełnosprawny bliźni</i>	299

Ks. Stanisław Turkowski, Kazanie wygłoszone podczas uroczystości ku czci św. Stanisława i św. Doroty we Wrocławiu, <i>Zło świata można przetrwać mocą płynącą z Krzyża</i> (Wrocław, parafia pw. św. Bonifacego 13. 09. 2003 r.)	303
Bp Ryszard Karpiński, Bp Sofron Mudryj, <i>Kościół katolicki i greckokatolicki o pojednaniu polsko-ukraińskim</i>	307

VII. Suplement

Adresy księży pracujących w parafiach archidiecezji wrocławskiej . . .	309
--	-----